

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER
KÜTÜPHANESİ TY1058 NUMARALI ŞİİR MECMUASI
(İNCELEME, METİN VE MESTAP'A GÖRE TASNİF)

ENES APTOULA

2501171850

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. BÜNYAMİN AYÇİÇEĞİ

İSTANBUL - 2021

ÖZ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY1058 NUMARALI ŞİİR MECMUASI (İNCELEME, METİN VE MESTAP'A GÖRE TASNİF) ENES APTOULA

Mecmualar, içerisinde Türk kültürü ve tarihine ait birçok unsuru barındırmaktadır. İlahilerin de yer aldığı şiir mecmuaları ise önemli eserlerdendir. Bu tezin içeriğini İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY1058 Numaralı şiir mecmuası oluşturmaktadır. Çalışmamızda mecmua metninin transkripsiyonu, metnin şekil ve içerik bakımından incelemesi yer almaktadır. Bu mecmuada, 14 farklı başlıkta 101 adet şiir mevcuttur. Bunlardan 39 şiirin başlığı bulunmayıp, büyük çoğunluğu ilahilerden meydana gelmektedir. TY1058 numaralı şiir mecmuasında yer alan 33 şiirin şairi tespit edilebilmiştir. Mecmuada Âşık Ömer, Âşık Yunus/Yunus/Yunus Emre/Derviş Emre/Miskin Âşık, Bâkî, Derûnî, Eşrefoğlu Rûmî, Gelibolulu Yazıcıoğlu Mehmet, İbni Yahya, Mürîdoğlu, Niyâzî-i Mısrî, Sadıkî, Seyyid Nizam, Süleyman Çelebi, Şâkirî, Şemsedin Sivasî, Ümîdî ve mahlasları mevcut olmayan şairlerin şiirleri yer almaktadır. Bu mecmuada XIII. yüzyıldan başlayarak XIX. yüzyıla kadar yaşayan şairlerin eserleri bululunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Şiir Mecmuası, Nadir Eserler TY1058, MESTAP, Türk-İslam Edebiyatı.

ABSTRACT

ISTANBUL UNIVERSITY LIBRARY OF NADIR ESERLER, TY1058 OF POETRY CORPUSES (REVIEW, CLASSIFICATION ACCORDING TO TEXT AND MESTAP) ENES APTOULA

The corpuses contain many elements belonging to Turkish culture and history. Poetry corpuses, including hymns, are among the most important works. The content of this thesis consists of Istanbul University Nadir Eserler Library, Poetry corpuses with number TY1058. In our study, the transcription of the text of the corpuses and the examination of the text in terms of form and content are included. In this corpus, there are 101 poems under 14 different titles. Of these, 39 poems do not have titles, and most of them consist of hymns. The poets of 33 poems included in the TY1058 numbered poetry corpus were identified. Corpus includes the poems of Âşık Ömer, Âşık Yunus/Yunus/Yunus Emre/Derviş Emre/Miskin Âşık, Bâkî, Derûnî, Eşrefoğlu Rûmî, Gelibolulu Yazıcıoğlu Mehmet, İbni Yahya, Mürîdoğlu, Niyâzî-i Mısırî, Sadıkî, Seyyid Nizam, Süleyman Çelebi, Şâkirî, Şemseddin Sivasî, Ümîdî and poets whose pseudonyms do not exist takes. The poems in this corpus are XIII. from the XIX. century, the works of poets who lived up to a century are found.

Keywords: Corpus of Poetry, Nadir Eserler TY1058, MESTAP, Turkish-Islamic Literature.

ÖN SÖZ

Derlenmiş, bir bütün haline getirilmiş manasına gelen mecmualar Türk kültür ve tarihine ait olan önemli mevzuları içersinde barındırmaktadır. Mecmualar edebiyat tarihimize ışık tutacak bilgiler verir, divanı olmayan veya daha önce tespit edilmemiş şairlerin ortaya çıkarılmasını ve bilinmesini sağlar. Tanınan şairlerin ise divanlarında daha önce karşılaşılmayan ve bilinmeyen şiirlerinin gün yüzüne çıkarılması bakımından önem arz etmektedir.

Bu sebeple çalışmamızda İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde bulunan mecmuanın transkripsiyonu, incelemesi ve MESTAP'a göre tasnifi yapılmıştır. Tezimizin birinci bölümünde mecmuanın değerlendirilmesi yapılmış, ikinci bölümünde mecmuanın metni verilmiştir. Üçüncü bölümde ise MESTAP tablosu yer almaktadır.

Bu çalışmamızda, sorumlu olduğumuz mecmuayı mümkün olan en az hatayla ve en doğru biçimde okumak suretiyle edebiyatımıza kazandırmayı ve mecmualardaki tanınmayan şair ve bilinmeyen şiirleri ortaya koymayı amaçlamaktayız. Bu yaptığımız çalışmanın MESTAP projesine ve Türk edebiyatına ışık tutmasını temenni etmekteyiz.

Tez çalışmamda bana yol gösteren aynı zamanda danışmanım olan Doç. Dr. Bünyamin AYÇİÇEĞİ'ne teşekkürü bir borç bilirim. Yüksek Lisans öğrenimim boyunca hiçbir katkıyı esirgemeyen Türk İslam Edebiyatı Ana Bilim Dalı başkanı Prof. Dr. Ali ÖZTÜRK'e teşekkür ederim. Ders dönemim boyunca kendisinden ziyadesiyle istifade ettiğim ve bana katkı sağlayan Dr. Öğr. Üyesi Reyhan ÇORAK'a teşekkür ederim.

Son olarak maddi manevi desteğini hiçbir zaman eksik etmeyen aileme ve tezimin metnini okuma, yazma sürecinde bana gece gündüz yardımını esirgemeyen kıymetli eşim Diş Hekimi Bahar CAMBAZ'a teşekkür ederim.

İSTANBUL, 2021

Enes APTOULA

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	ii
ABSTRACT.....	iii
ÖN SÖZ.....	iv
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	vii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	viii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TY1058 NUMARALI ŞİİR MECMUASININ DEĞERLENDİRİLMESİ

1.1. TY1058’de Kayıtlı Şiir Mecmuası.....	3
1.1.1. TY1058’de Kayıtlı Şiir Mecmuasının Genel Özellikleri ve Nitelendirilmesi.....	3
1.1.2. TY1058’de Kayıtlı Şiir Mecmuasının Muhtevası.....	4
1.1.2.1. Mecmuada Tespit Edilebilen Şairler	5
1.1.2.2. Mecmuada Mahlası Belirlenemeyen Şailer	16
1.1.2.3. Mecmuada Geçen Arkaik Yapılar.....	16

İKİNCİ BÖLÜM

TY1058 NUMARALI ŞİİR MECMUASININ METNİ

2.1. Metnin Kuruluşunda Takip Edilen Usul	19
2.2. Transkripsiyon Alfabesi.....	20
2.3. TY1058’de Kayıtlı Şiir Mecmuasının Metni.....	21

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

3.1. TY1058'de Kayıtlı Şiir Mecmuasının MESTAP'a Göre Tasnifi.....	176
SONUÇ.....	189
KAYNAKÇA.....	191
EKLER.....	194

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge I: TY1058’de Kayıtlı Şiir Mecmuasında Bulunan Şairler ve Eserleri.....	6
Çizelge II: MESTAP’a Göre Tasnif Listesi.....	175

KISALTMALAR LİSTESİ

ae	: Aynı eser
age	: Adı geçen eser
agm	: Adı geçen makale/madde
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
d.	: Doğum
Ed.	: Editör
H	: Hicrî
Hız.	: Hazreti
İÜ	: İstanbul Üniversitesi
Ktp.	: Kütüphane
M	: Miladî
MESTAP	: Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi
nşr.	: Neşreden
No.	: Numara
ö.	: Ölüm
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
TEİS	: Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
TDK	: Türk Dil Kurumu
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
TDVİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
thk.	: Tahkik
TTK	: Türk Tarih Kurumu
TY	: Türkçe yazmalar
Üni.	: Üniversitesi
vr.	: Varak
Yay.	: Yayınevi/yayınları
yy.	: Yüzyıl
y.y.	: Yayımlı yeri yok/yayımcı yok

GİRİŞ

Mecmua aynı veya ayrı türden seçilmiş muhtelif boyutlardaki metinlerin ve risâlelerin derlenmesiyle oluşturulan eserlerin ortak adıdır. Lügatte “dağınık şeyleri bir araya getirmek, toplamak” manasındaki mecmua sözcüğü, cem‘ mastarından türemiştir.¹

Mecmualar antoloji niteliğinde eserler olup yazarının kişisel zevkini ortaya koymaktadır. Ayrıca dönemin edebi eğilimi ve zevki üzerine de bize bilgiler vermektedir. Bunun yanında mecmualar sayesinde divanlarda ve diğer bilimsel çalışmalarda rastlamadığımız şairlere ve şiirlerine erişme imkânı buluruz. Mecmualar bunun gibi birçok açıdan Klasik Türk Edebiyatına bilimsel yönden fayda sağlamaktadır.²

Derlenen metinler içerisinde ekseriyetle benzer ve müşterek olan bölümler mevcuttur. Mecmuaların isimlendirilmesi içeriği ile ilgilidir. İlahilerden meydana gelen mecmuaya ‘mecmua-i ilâhîyat’, fetvaların derlenmesinden müteşekkil mecmuaya ‘mecmua-i fetâvâ’ ve kaside metinlerinden oluşan mecmuaya da ‘mecmua-i kasâ’id’ denilir.³

Muhtelif şairlerin şiirlerini bir yerde toplaması yönünden ve birtakım ilahilerin, bilindik biçiminden farklı olan bölümlerini ihtiva etmesi bakımından şiir mecmuaları ehemmiyet arz etmektedirler.

Ağah Sırrı Levend (ö. 1978) mecmuaları beş gruba ayırarak açıklamıştır. Bu tasnife göre mecmualar şu şekildedir:

a) Tanınmış kişilerce hazırlanmış mecmualar:

Bu mecmuaların yazarları bilinmektedir.

b) Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar:

Tek bir türü içeren şiirlerin derlendiği mecmualardır.

c) Nazire mecmuaları: Bir şairin şiirine başka bir şair tarafından aynı vezin ve kafiye yazılmış şiirleri bir araya getiren mecmualardır.

¹ Mustafa Uzun, **Mecmua**, TDV-İA, Cilt 28, TDV Yayınları, Ankara, 2003, s.265-268,

Yunus Kaplan, **İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi’nde Kayıtlı “T 5480” Numaralı Musammat Mecmuası ve MESTAP’a Göre Tasnifi**, Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi 21, İstanbul 2018,s. 401-540

² İncinur Atik Gürbüz, **İBB Atatürk Kitaplığı “K403” Numaralı Mecmuanın MESTAP’a Göre Tasnifi**, Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi 22, İstanbul 2019, s. 37-110

³ M. Fatih Köksal, “**Şiir Mecmualarının Önemi ve ‘Mecmuaların Sistematiği Tasnifi Projesi’ MESTAP**”, (Ed. Ömür Ceylan), Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori, Kesit Yay. , İstanbul, 2012, s.88-89

d) Meraklılarca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiir mecmuaları:

Mecmuayı tertib edenin kendi zevkine göre seçtiği şiirlerin derlendiği mecmualardır. Antoloji niteliği taşımaktadırlar.

e) Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar:

Bu mecmualarda farklı konularda şiirler bir araya getirilmiştir. Ayrıca tertip eden kişi şiirlerin yanına muhtelif bilgiler de kaydetmektedir.⁴

Bu tasnife göre tezimiz türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar grubuna dâhil olmaktadır. Bu çalışmamızdaki mecmua kütüphane kaydında “İlahi Mecmuası” olarak geçmektedir. Mecmuada ağırlıklı olarak manzum ve mensur tasavvufi metinler yer almaktadır. Şiirlerde birçok nazım şekli kullanılmıştır.

Çalışmamızın birinci bölümünü oluşturan İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Türkçe Yazmalar 1058’de kayıtlı olan ilahi mecmuasında muhtelif asırlarda yaşamış şairlerin şiirleri bulunmaktadır. Mecmuada, Türkçe şiirler yanında Arapça bazı ibareler ve metinler de mevcuttur. Bunun yanında kim tarafından yazıldığı belli olmayan “İmansız Ölmenin Sebepleri”, “Hak Dîvânı Allah’a Hürmet”, “Kıyamet Dünya” başlıklarını taşıyan Türkçe mensur bölümler yer almaktadır.

⁴ Ağah Sırrı Levend, **Türk Edebiyat Tarihi**, TTK Basımevi, Ankara, 1998, s. 166-167

Haluk Gökalp-Enes Yıldız, **İ.B.B. Atatürk Kitaplığı K 1565 Kayıtlı Şiir Mecmuasının Nazirler Kısım Üzerine, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Samsun, 2018, cilt 11, sayı 55, sayfa.92

Atabey Kılıç “**Mecmua Tasnifine Dair**”, Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatı Kırkbarı, Turkuaz Yayınları, İstanbul, 2012, s.77-113

BİRİNCİ BÖLÜM

TY1058 NUMARALI ŞİİR MECMUASININ

DEĞERLENDİRİLMESİ

1.1. TY1058’de Kayıtlı Şiir Mecmuası

1.1.1. TY1058’de Kayıtlı Şiir Mecmuasının Genel Özellikleri ve Nitelendirilmesi

Tezimizi oluşturan mecmua, İstanbul Ünivesitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Türkçe Yazmalar 1058 numarada kayıtlı bulunmaktadır. Mecmua 98 x 145 mm boyutlarındadır. 167 varaktan oluşmakta olup son 3 varakta kopmuş kısımlar bulunmaktadır. Cönk tarzında oluşturulmuş olan eserin cildi dikey açılacak şekilde dizayn edilmiştir. Ketebe yer almamaktadır. Ancak bazı sayfalarda yer alan çeşitli yıllardan hareketle mecmuanın XIX. yüzyılda tertip edildiği söylenebilir [bk.: 27b-76a-90b-153b]. Dış kapağında mukavva üzerine kadife kaplama bir cilt kullanılmıştır. Dış kapakta altın renginde bir dal üzerinde çiçek, yaprak ve kuş motifi bulunmaktadır. Kapağın iç kısmında bordo ve koyu pembe renkli bir tabaka vardır.

Eser, yer yer harekeli nesih hatla kaleme alınmıştır. Nadiren de olsa kırık rik’a ve tâlik ile yazılan kısımlar vardır. Mecmuada farklı ellerden çıkmış yazılar da mevcuttur. Genellikle siyah mürekkep, yer yer surh mürekkep kullanılmıştır. Bazı sayfalar cetvelli bazıları cetvelsizdir. Sarı âharlı kâğıt kullanılmıştır. Kâğıtta yer yer bozulmalar görülmektedir. Birçok sayfada mürekkepte dağılmalar mevcuttur. Bu sebeple okuma zorlaştırmaktadır. Varaklar ağırlıklı olarak yirmi satır iki sütun ve düz yirmi mısra şeklinde yazılıdır.

Eser, “İlahi Mecmuası” olarak kayıtlı olsa da bu ifade mecmuada bulunan şiirlerin dinî içerikli olduğunu anlatmaktadır. Bu sebeple mecmuada farklı nazım türleriyle yazılı, birçok şiir yer almaktadır. Mecmuada Türkçe ile yazılan şiirlerle birlikte Arapça ifadeler de yer almaktadır.

Eserin kim tarafından istinsah edildiği tam olarak belli değildir. Ancak 133a'da yer alan bir kayda göre mecmua, Hacı Enbiyâ'nın oğlu Molla Ahmet Efendi tarafından istinsah edilmiş olabilir. Ancak bu kayda, ilgili sayfadaki yazının müsvedde görünümünde olması sebebiyle ihtiyatla yaklaşmak gerekmektedir. Eserin yazılış tarihi hakkında da kesin bir sonuca ulaşılamamıştır. Lakin eserdeki şiirler XIII, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX. yüzyıllara ait olduğu için mecmuanın XIX. yüzyılda derlenmiş olduğu ifade edilebilir.

1.1.2. TY1058'de Kayıtlı Şiir Mecmuasının Muhtevası

Mecmuamızda, 14 başlık altında 101 tane şiir yer almaktadır. 39 şiirin başlığı bulunmamaktadır. Mecmuamızda bulunan 33 şiirin şairi tespit edilememiştir. Ancak bu şiirlerin de mecmuadaki şair kadrosuna ait olma ihtimali yüksektir.

Mecmuada; Âşık Ömer, Âşık Yunus/Yunus/Yunus Emre/Derviş Emre/Miskin Âşık, Bâkî, Derûnî, Eşrefoğlu Rûmî, Gelibolulu Yazıcıoğlu Mehmet, İbni Yahya, Mürîdoğlu, Niyâzî-i Mısırî, Sadıkî, Seyyid Nizam, Süleyman Çelebi, Şâkirî, Şemseddin Sivasî, Ümîdî ve mahlasları mevcut olmayan şairlerin şiirleri yer almaktadır.

Biyografilerine ulaşabildiğimiz şairlerin hayatları, aşağıda alfabetik olarak sıralanıp ele alınmıştır. Ancak şunu da belirtmek gerekir ki divanlarında ya da eserlerinde mecmuadaki şiirin yer almadığı şairlere ihtiyatla yaklaşmak gerekmektedir. Mesela mecmuamızda 161b-162a'da yer alan

Gece gündüz hayâlimde fikrimde
Tâ ezelden Bismillâhım var benim
Hâk'ın ismi ezberimde zikrimde
Tevhîdimde İllallâhım var benim

dörtlülle başlayan şiir, Eşrefoğlu Rûmî Divanı'nda yer almamaktadır.⁵ Bu durum Türk-İslam edebiyatı araştırmaları için oldukça önemli olmakla birlikte, mecmuada yer alan

⁵ Eşrefoğlu Rûmî ile ilgili bilgiler şu kaynaklardan derlenerek hazırlanmıştır:
Mustafa Tatçı, **Eşrefoğlu Rûmî Dîvân-ı İlâhiyât**, DİB Yayınları, Ankara, 2014
Mustafa Güneş, **“Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvânı (inceleme-metin)”**, Doktora Tezi, Malatya, 1994

Eşrefoğlu'nun farklı bir kişi olma ihtimali de bulunmaktadır. Mecmualar ve divanlar üzerine yapılacak farklı araştırmalarla bu durum aydınlığa kavuşacaktır.

Eserde genellikle dinî ve tasavvufî konulara yer verilmektedir. Örnek olması bakımından bazı varaklarda yer alan şiirlerin içeriği hakkında şöyle bilgi verebiliriz: 13b'de yer alan *Mîrâcü'n-Nebî Sallallahü Aleyhi Vesellem* başlıklı şiirde Miraç gecesi vuku bulan olaylar, Miraç hadisesinin nereden başlayıp nasıl cereyan ettiği, peygamberimizin Allah'a karşı duyduğu sınırsız muhabbet konu edilmiştir.

67b'de bulunan İlâhî başlıklı şiirde müellif mecazi olarak insanın gaflet elbisesini çıkarması gerektiğini söyler. Kalbinin kiri ve pasını yıkamasını öğütler ve bunun da Yâsîn suresini okuyarak yapılabileceğinden bahseder. Bu arada Yâsîn suresini okumanın ne kadar faziletli bir iş olduğunu anlatır. Yasin suresinin samimi bir şekilde gönülde hissedilerek “sıdk” ile yapılmasını tavsiye eder.

85a'da yer alan Na't başlıklı şiirde şair, Peygamber Efendimizi çeşitli vasıfları ile över. Şiirde, peygamberimizin var oluşunun bütün âlem için ne kadar mühim bir olay olduğu, âlemlerin O'nun yüzü suyu hürmetine yaratılmış olduğu, O'na bu vasfı yükleyen bizzat Allah Teâlâ olduğu anlatılır. Âlemdeki bütün feleklerin de meleklerin de peygamber efendimizin aşkıyla yanıp tutuştukları çok veciz ifadelerle anlatılmaktadır. Ay ve güneşin parıltısını peygamberimizin nurundan aldığını, O'nu her ne şekilde övsek nasıl güzelliklerle vasf eylesek uygun olacağını, bütün peygamberlerin yücesi ve ulusu olduğunu söylemektedir.

1.1.2.1. Mecmuada Tespit Edilebilen Şairler

İncelediğimiz TY1058'de kayıtlı mecmuada bulunan tespit edebildiğimiz şairlere ait çizelge aşağıda sunulmuştur. Çizelge hazırlanırken varak sırası esas alınmıştır. 1b'den 27a'ya kadar yer yer Süleyman Çelebi'nin (ö. 825/1422) *Mevlid*'inden parçalar yer almaktadır. Bunun dışında kalan şiirlerin kime ya da kimlere ait olduğu tespit edilememiştir.

Çizelge I: TY1058’de Kayıtlı Şiir Mecmuasında Bulunan Şairler ve Eserleri

Şair	Nazım Şekli	Varak No
Süleyman Çelebi	Mevlid	2b
Âşık Yunus	İlâhi	27a
Şâkirî	Münâcât	47b
İbni Yahya	Fasl fî beyân-ı Avret	62b
Gelibolulu Yazıcıoğlu Mehmed	Fasl fî beyân-ı Şehîd	64a
Derûnî Çelebi	İlâhi	68a
Sâdikî	İlâhi	70b
Derviş Emre	Der Beyân-ı İlâhi	80b
Miskin Âşık	Der Beyân-ı İlâhi	82b
Ümîdî	Na’t	85b
Yunus	İlâhi	92a
Âşık Ömer	İlâhi	147a
Mürîdoğlu	Na’t	126b
Bâkî	Şiir	154b
Seyyid Nizamoğlu	İlâhi Seyyîd Nizâm	157a
Şemseddin Sivasî	İlâhi	159a
Niyazî-i Mısrî	İlâhi	161a
Eşrefoğlu Rûmî	İlâhi	161b
Yunus Emre	İlâhi	164a

Tespit edilebilir şairlerin hayatları ve eserleri hakkında bilgiler kaynaklar esas alınarak aşağıya verilmiştir. Ayrıca her şair hakkında verilen bilginin sonunda mecmuada yer alan şiirinin kaynaklardaki durumu ifade edilmiştir.

Âşık Ömer (d. 1621?/1030? - ö. 1707/1119)⁶

Âşık Ömer'in doğum tarihi ve yeri hakkında birçok farklı bilgi bulunmaktadır. Araştırmacıların çoğu, Âşık Ömer'in doğum tarihinin net olarak bilinmediğini ifade ederler. Ancak eldeki bilgilerden hareketle onun XVII. yüzyıl şairi olduğunu söylemişlerdir. Bazı araştırmacılar Âşık Ömer'in h. 1030/m. 1621 senesinde Kırım'ın Gözleve şehrinde dünyaya geldiğini ifade ederler.

Âşık Ömer'in birçok şehri gezdiği ve gözlemlerini şiirlerine aktardığı görülmektedir. Şiirlerinden hareketle onun; Bursa, Sakız, Varna, Tunca, Kilis, İstanbul, Sinop, Bağdat, Üç Fener gibi pek çok şehri gördüğü anlaşılmaktadır. Âşık Ömer'in şiirlerinde musiki önemli bir yer tutar. Birçok kaynakta onun kullandığı müzik aletlerinden, makam bilgisinden bahseder.

Mecmuamızda Âşık Ömer'e ait iki tane şiir bulunmaktadır. Şiirlerde herhangi bir mahlas yer almamakla birlikte şiirlerin başlığında Âşık Ömer yazmaktadır. Eldeki mevcut divanında şiirler yer almamaktadır.

Bâkî (d.1526-27/933 - ö.1600/1008)⁷

Asıl adı Mahmud Abdülbâkî'dir. h. 933'te (m.1526-27) İstanbul'da doğmuştur. Babası Mehmed Efendi Fâtih Camii müezzinlerindendir. Bâkî bir süre serrâclık yapmıştır. Medresede hocası Karamânîzâde Mehmed Efendi'den ilim tahsil etmiştir. Bâkî tahsilinin yanında şiirle de yakından ilgilenmiştir. Dönemin meşhur edebî isimleriyle tanışıp onların şiirlerine nazîreler yazarak yeteneğini göstermiştir. 1556 senesinde Halep kadılığına tayin edilen hocasıyla birlikte gitmiş ve orada kadı nâibliği yapmıştır. Ayrıca ömrü boyunca devletin çeşitli kademelerinde görevlerde bulunmuştur.

⁶ Âşık Ömer'le ilgili bilgiler şu kaynaklardan derlenerek hazırlanmıştır:

Ali Duymay, **Âşık Ömer**, (çevrimiçi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/asik-omer> [Erişim Tarihi: 05.03.2021]
Orhan Yavuz, Yakup Karasoy, “**Âşık Ömer Divanı'na Katkılar-I**”, Türklük Bilimi Araştırmaları, Sayı 41, 157-194, 2017

Metin Özarslan, Hüseyin Aldemir, “**Âşık Ömer Divanı'na Yeni Katkılar-III**”, Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 9/1, s. 225-259, 2020

⁷ Bâkî ile ilgili bilgiler şu kaynaklardan derlenerek hazırlanmıştır:

Sabahattin Küçük, **Bâkî Divân**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.
Mehmed Çavuşoğlu, “**Bâkî**”, TDV İslâm Ansiklopedisi, (çevrimiçi) <https://islamansiklopedisi.org.tr/baki--sair> [Erişim Tarihi 04.04.2021]

Kanûnî'nin şiirlerine, onun isteği üzerine nazîreler yazmıştır. Ayrıca ona kasideler takdim etmiştir. Vefatından sonra, her zaman himayesinde olduğu büyük sultana duyduğu içten bağlılığını ve onun ulu şahsiyetini dile getiren ünlü mersiyesini yazmıştır. Kanûnî'nin tahtta olduğu dönemde, devrinin en büyük şairi sayılarak kendisine lââyık görülen “Sultânü’ş-şuarâ” unvanını almıştır. Murâdî mahlasıyla şiirler yazan padişahın gazellerine yaptığı nazîrelerle hükümdarın yakın ilgisini görmüştür. 23 Ramazan h.1008 (7 Nisan m.1600) Cuma günü vefat etmiştir. Kabri Edirnekapı dışındaki mezarlıkta bulunmaktadır.

Bâkî her şeyden önce bir gazel şairidir. Bâkî’de ilham değil, şekil üzerinde durarak şiirini nükte ve tevriye başta olmak üzere çeşitli edebî sanatlarla işleyip zenginleştirmeyi göz önünde bulunduran bir tutum esas almıştır. Başlıca eserleri şunlardır: Eserleri1. *Divan*. Bâkî divanını, ilk defa Kanûnî Sultan Süleyman’ın isteğiyle onun sağlığında tertip etmiştir. 2. *Fezâilü’l-cihâd*, 3. *Meâlimü’l-yakîn fî sîreti seyyidi’l-mürselîn*, 4. *Fezâil-i Mekke*. Mecmuamızda Bâkî’ye ait bir tane şiir bulunmaktadır. Eldeki mevcut divanında şiir yer almaktadır.

Derûnî, Derûnî Çelebi (d. ?? - ö. 1561/969)⁸

Derûnî'nin hayatı ile ilgili bilgi edinebildiğimiz tek kaynak *Gülşen-i Şu’arâ*’dır. *Gülşen-i Şu’arâ*’da “Abdullah oğludur” diye kayıtlı olduğu için devşirme olduğu düşünülmektedir. Yeniçeri ocağında yetişmiştir. Bağdat’taki tımarlı sipahilere h. 951/ m. 1544 yılında katılmıştır. O dönemde Bağdat’ta bulunan Fuzûlî ve Mevlânâ Şemsî’ye nazireler söylemiştir. Vefat tarihi h. 969/m. 1561’dir.

Farsça bilen Derûnî derviş-meşrep bir kişiliğe sahip idi. Tezkire sahibi Ahdî, Derûnî'nin şiirlerini beğendiği halde yalnızca kısa bir bölümü şiirlerine misal vermiştir. Mecmuamızda Derûnî’ye ait bir tane şiir bulunmaktadır.

⁸ Derûnî ile ilgili bilgiler şu kaynaklardan derlenerek hazırlanmıştır: Filiz Kılıç, **DERÛNÎ, Derûnî Çelebi**, (çevrimiçi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/deruni-deruni-celebi> [Erişim Tarihi: 21.03.2021].

Eşrefoğlu Rûmî (ö.1470)⁹

İznik'te doğduğu bilinen Eşrefoğlu Rûmî'nin doğum tarihi hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Eğitimine Bursa'da Çelebi Sultan Mehmet (i.t. 1413/1411) medresesinde başlamıştır. Halvetîlik ve Kadirîlik tarikatlerini birleştirerek “Eşrefiyye” kolunu kurmuştur. 1470'te İznik'te vefat etmiştir.

Eşrefoğlu'nun *Dîvânı* ve mensur Türkçe olan *Müzekki'n-Nüfûs* adlı iki eseri vardır. Şairin 129 şiirinden 40'ı hece ölçüsüyle yazılmıştır ve tümü Yunus tarzındadır. Şiirlerinin çoğu Yunus Emre'ye naziredir. Bazı şiirlerinde Eşrefzade ve Rûmî mahlaslarını kullanmıştır. Eşrefoğlu Rûmî'nin mecmuada yer alan “İlahî” başlıklı şiiri matbu Dîvânında bulunmamaktadır.

Gelibolulu Yazıcıoğlu Mehmed Efendi (d. ?? - ö. 1451/855)¹⁰

Yazıcıoğlu Mehmed Efendinin babası, *Şemsîyye* adlı eseriyle tanınan Ankaralı Yazıcı Sâlih'tir. Kardeşi *Envârü'l-Âşıkîn* yazarı Ahmed-i Bîcân'dır(ö.1466?). Kaynaklarda doğum tarihi ve yeri hakkında net bir bilgiye rastlanmamaktadır. Bazı araştırmacılar asıl vatanın Gelibolu olduğunu belirtmektedir.

İlk eğitimini babası Yazıcı Salih'ten almıştır. Ayrıca Arapça, Farsça ve manevî ilimleri tahsil etmiştir. Yazıcıoğlu, kardeşi Ahmed-i Bîcân'la birlikte devrin büyük mürşidi Hâcî Bayram-ı Velî'ye yani Bayramiye tarikatına intisap etmiştir. *Muhammediyye*'sindeki bazı beyitlerden anlaşıldığı üzere zaman zaman çilehanesinde inzivaya çekilmiştir. Çilehanesi, Gelibolu sahillerinde bir kayaya oyulmuş iki odadan ibarettir. Evliyâ Çelebi, tekkesinin ulu bir âsitâne olduğunu, Bayramiye tarikatından pek çok yoksula ev sahipliği yaptığını bildirmektedir. Yazıcıoğlu Mehmed Efendi'nin vefat tarihinin 855/1451 olduğu kaydedilmiştir.

⁹Eşrefoğlu Rûmî ile ilgili bilgiler şu kaynaklardan derlenerek hazırlanmıştır:

Abdülbaki Gölpınarlı, **Türk Tasavvuf Şiiri Antolojisi**, İnkılap Yay., İstanbul, 2004, s.63

Abdurrahman Güzel, **Türk Halk Şiiri Ders Kitabı**, Anadolu Üni. Yay., Eskişehir, 2012, s.129

Mustafa Tatcı **Eşrefoğlu Rûmî - Dîvân-ı İlâhiyât**, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay, Ankara, 2014, s.5-18

¹⁰ Gelibolulu Yazıcıoğlu Mehmed Efendi ile ilgili bilgiler şu kaynaklardan derlenerek hazırlanmıştır:

Hasan Gökçe, **Yazıcıoğlu Mehmed Efendi, Şeyh Mehmed Efendi**, (çevrimiçi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yazicioglu-mehmed-efendi-seyh-mehmed> [Erişim Tarihi: 09.03.2021].

Eserleri Türk nüfusun bulunduğu hemen her yerde sevilerek okunan Yazıcıoğlu Mehmed Efendi'ye ait Arapça ve Türkçe manzum-mensur eserler şunlardır:

1. *Megâribü'z-Zamân*: Tam adı *Megâribü'z-Zamân Li-Gurûbi'l-Eşyâ Fi'l-Ayn ve'l-Iyân*
2. *Şerh-i Füsûsü'l-Hikem: El-Müntehâ Ale'l-Füsûs*
3. *Muhammediyye*: Eserin tam adı *Kitâbu Muhammediyye Fî Na'tı Seyyidi'l-Âlemîn Habîbillâhi'l-A'zam Ebi'l-Kâsım Muhammedü'l-Mustafâ'dır.*

Mecmuada *Muhammediye* 'den birçok bölüm bulunmaktadır. Bazı bölümler ve beyitler *Muhammediye* 'de yer almaktayken bazı beyitler eldeki Muhammediye ile ilgili yapılan ilmî neşirde yer almamaktadır.¹¹ Bu durum araştırmacıların dikkatine sunulmuştur.

Niyazî-i Mısırî (d.1618/1027-ö.1694/1105)¹²

1618'de Malatya'nın Soğancık beldesinde doğmuştur. Asıl adı Mehmed'dir. Nakşinbediye tarikatı müntesiplerinden olan babası Ali Çelebi şehrin ileri gelenlerindendir. İlim tahsiline başladıktan bir süre sonra Malatyalı Hasan Efendi isimli Halveti şeyhine bağlanmıştır. Hayatı boyunca çokça seyahate çıkan Niyazî Mısırî 1642'de gittiği Kahire'de El-Ezher'de tahsil görmüş ve müridi olduğu bir Kadiri şeyhine dört yıl boyunca hizmet etmiştir. Muhtelif tarihlerde İstanbul, Bursa ve Uşak şehirlerinde bulunmuştur. Bursa'da kendine ait bir dergâhı bulunmaktadır. Halvetiye tarikatının Mısriye kolunun kurucusudur.

Edirne'de yaptığı vaazda, bazı sözlerinin yanlış anlaşılması sebebiyle m.1673 yılında Rodos'a sürgüne gönderilmiştir. 9 ay orada kaldıktan sonra affedilerek Bursa'ya dönmüştür. Yaşamının ilerleyen dönemlerinde iki kez Limni adasına sürgüne gönderilmiştir. 15 sene kadar kaldığı Limni adasında 16 Mart 1694'te vefat etmiştir. Kabri vefat ettiği adada bulunmaktadır.

¹¹ Amil Çelebioğlu, **Muhammediye II**, MEB Yayınları, Ankara, 1996

¹² Niyazî-i Mısırî ile ilgili bilgiler şu kaynaklardan derlenerek hazırlanmıştır:

Ali Öztürk, **Niyâzî-i Mısırî**, Ketebe Yayınları, İstanbul, 2018

Mustafa Aşkar, “**Niyâzî-i Mısırî**”, TDV İslâm Ansiklopedisi, (çevrimiçi) <https://islamansiklopedisi.org.tr/niyazi-i-misri#1> [Erişim Tarihi 21.03.2021].

Suat Ak, **Niyazî-i Mısırî-İsmail Hakkı Bursevî-Şeyhzâde Çıktım Erik Dalına-Yunus Emre'nin Bir Şiirinin Üç Şerhi**, Büyüyenay Yayınları, İstanbul, 2017, s.2

Bilinen eserleri şunlardır:(Türkçe) 1. *Divan. Niyâzî-i Mısırî*, 2. *Tuhfetü'l-uşşâk*, 3. *Mecmua*, 4. *Risâle-i Es'ile ve Ecvibe-i Mutasavvifâne (Risâle fi't-tasavvuf)*, 5. *Risâle-i Devriyye*, 6. *Ta'birâtü'l-vâkıât*, 7. *Şerh-i Esmâü'l-hüsnâ*, 8. *Şerh-i Nutk-ı Yûnus Emre*, (Arapça):1. *Mevâ'idü'l-'irfân*, 2. *ed-Devretü'l-'arşîyye fî ahkâmi'l-ferşîyye (Devre-i 'Arşîyye)*, 3. *Tesbî'-i Kaşîde-i Bürde*, 4. *Tefsîru Fâtîhati'l-Kitâb*, 5. *Mecâlis*. Niyazî Mısırî'nin mecmuada 161a'da yer alan "İlahî" başlıklı şiiri matbu Dîvânında bulunmaktadır.

Her ne kadar mecmuada yer alan şiir başlığında Ümmî Sinan yazsa da yaptığımız incelemeler neticesinde şiirin Niyazî-i Mısırî'ye ait olduğunu tespit ettik. Mecmuada Niyazî-i Mısırî'ye ait bir şiir bulunmaktadır.

Sâdık/Sâdıkî (d. 1630- ö. 1709)¹³

12 Cemaziyevvel 1040 / 17 Aralık 1630'da İstanbul Fındıklı'da doğmuş ve orada büyümüştür. Asıl adı Mehmed'dir. Babası Sadreddînzâde Feyzullah Efendi'dir. Dedesi, Sadreddin-i Şirvanî'nin oğlu Mehmed Emin Efendi'dir.

1056/1646-47 tarihlerinde Uzun Hasan Efendi ve Kürd İshak Efendi'den eğitim almıştır. 1067/1656-57 ile 1086/1675-76 yılları arasında aralarında Sahn-ı Seman'ın da bulunduğu farklı medreselerde dersler vermiş olup; 1089/1678-79'da Süleymaniye darülhadişi olmuştur. 1090/1679-80'de Halep, 1096/1684-85'te Mısır kadılığına atanmıştır. 1104/1692-93'te Anadolu kazaskerliğine; 1105/1693-94'te Rumeli kazaskerliğine getirilmiş; 1106/1694-95'te şeyhülislam olmuştur.

Ramazan 1121/ Kasım-Aralık 1709'da vefat etmiştir. Kabri, Fındıklı Molla Çelebi Camii civarındadır. Mezar taşında, "Cennetü'l-me'vâ ola Sadık Efendi'ye makâm" yazılıdır. Bazı kaynaklarda Arapça, Farsça ve Türkçe şiir söylemekte mahir olduğu kayıtlıdır.

Mecmuamızda Sâdık/Sâdıkî'ye ait bir tane şiir bulunmaktadır. Eldeki mevcut divanında şiir yer almamaktadır.

¹³ Sâdık/Sâdıkî ile ilgili bilgiler şu kaynaklardan derlenerek hazırlanmıştır: İsmail Hakkı Aksoyak, **Sâdık/Sâdıkî**, (çevrimiçi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sadik-mehmed-sadik-efendi> [Erişim Tarihi: 11.03.2021].

Seyyid Nizamoğlu (ö. 1010/1601)¹⁴

XVI. yüzyılın ilk yarısında İstanbul’da dünyaya geldiği tahmin edilmektedir. Asıl adı Seyfullah Kasım’dır. Şeyh Seyyid Nizâmeddin Ahmed Efendi’nin oğludur. Seyyid Nizamoğlu ilk dinî-tasavvufî eğitimini babasından almıştır. Daha sonra eğitimini geliştirmesi için babası onu İbrâhim Ümmî Sinan’a göndermiştir. Seyrüsülûkünü onun yanında tamamlamıştır. Ardından Silivrikapı da kendisi için yapılan Emîrlar Tekkesi’nde irşad faaliyetlerine devam etmiştir. 1010 yılı Muharrem ayında (Temmuz 1601) vefat etmiştir. Kabri tekkesinin hazîresinde bulunmaktadır.

Seyyid Nizamoğlu eserlerinde ilâhî aşk, Ehl-i Beyt muhabbeti ve on iki imam önemli bir yer tutar. Ayrıca bazı ilâhileri Enfi Hasan Ağa, Yeniköylü Hâdi Bey ve Şikârîzâde Ahmed Efendi tarafından bestelenmiştir. Seyyid Nizamoğlu’nun manzum eserleri bir külliyyat halinde basılmıştır. Başlıca eserleri: 1. Mi‘râcü’l-mü’minîn.. 2. Câmiu’l-maârif. 3. Şeref-i Siyâdet. 4. Ma‘denü’l-maârif. 5. Esrârü’l-ârifîn. 6. Seyr-i Sülûk. 7. Divan. Mensur eserleri ise şunlardır: 1. Câmiu’l-maârif 2. Risâle-i Tâc-ı Nizâmî 3. Miftâh-ı Vahdet-i Vücûd.

Mecmuamızda Seyyid Nizamoğlu’na ait bir tane şiir bulunmaktadır. Eldeki mevcut divanında şiir yer almaktadır.

Süleyman Çelebi (d. 1351/752-ö. 1422/825)¹⁵

Bursa’da doğan Süleyman Çelebi’nin doğum tarihini, bazı yazma eserlerde yer alan “Yiğitlik dahi geçti şöyle hoca / Erişti şastlık u oldu koca” beyti, mevlidi altmış yaşında iken kaleme aldığını gösterdiğinden, 752 (1351) olarak kabul etmek mümkündür. Babası Ahmed Paşa’dır. Taşındığı “Çelebi” unvanı, ârif ve kâmil bir kimse olduğunu göstermektedir. Eserinde işlediği konuları âyet ve hadislerle ustaca desteklemesi, Süleyman Çelebi’nin dinî ilimlere de vakıf olduğunu ortaya koymaktadır.

¹⁴ Seyyid Nizamoğlu ile ilgili bilgiler şu kaynaklardan derlenerek hazırlanmıştır: Necdet Tosun, "**Seyyid Nizamoğlu**", TDV İslâm Ansiklopedisi, (çevrimiçi) <https://islamansiklopedisi.org.tr/seyyid-nizamoglu> [Erişim Tarihi: 06.03.2021]

¹⁵ Süleyman Çelebi ile ilgili bilgiler şu kaynaklardan derlenerek hazırlanmıştır: A. Necla Pekolcay, "**Mevlid**", TDV İslâm Ansiklopedisi, (çevrimiçi) <https://islamansiklopedisi.org.tr/mevlid--suleyman-celebi> [Erişim Tarihi 03.04.2021]

Kaynaklar onun, Yıldırım Bayezid döneminde bir süre Dîvân-ı Hümâyûn imamlığı yaptığını, daha sonra Emîr Buhârî'nin tavsiyesiyle Bursa Ulucamii imamlığına getirildiğini nakleder. Şairin 825'te (1422) vefat ettiği kabul edilmektedir. Kabri Bursa'da, Çekirge yolundaki Eski Kaplıca yakınlarında bulunmaktadır.

Eserde geçen bir beyitten, *Vesîletü'n-necât*'ın 812 (1409) senesinde Bursa'da tamamlandığı anlaşılmaktadır. Mevlid, Süleyman Çelebi'nin bilinen tek eseridir. Mecmuada *Mevlid*'den birçok bölüm bulunmaktadır. Bu bölümler ve beyitler eldeki Mevlid ile ilgili yapılan ilmî neşirde yer almaktadır.

Şâkirî (d. ?/? - ö. ?/?)¹⁶

Tezkirelerde ve biyografik kaynaklarda Şâkirî'nin hayatı ve yaşadığı yer hakkında herhangi bir bilgi yer almamaktadır. Ancak XVI. yüzyılda derlenmiş olan Edirneli Nazmî'nin *Mecma'u'n-Nezâ'ir*'inde ve Pervane b. Abdullah'ın *Pervâne Bey Mecmûası*'nda şiirlerine rastlanmaktadır. Biri müşterek olmak üzere Şâkirî'ye ait beş adet gazel bulunmaktadır. Bu iki mecmuanın XVI. yüzyılda derlenmiş olmasından hareketle Şâkirî'nin, XV. veya XVI. yüzyıl şairlerinden olduğu kabul edilmektedir. Mecmuamızda Şâkirî'ye ait bir tane şiir bulunmaktadır.

ŞEMSÎ, Şemseddin Sivasî (d.1520/926-ö.1597/1006)¹⁷

Asıl adı Ahmet olan Şemseddin Sivasî, h.926/m.1520 senesinde Tokat'ın Zile kasabasında doğmuştur. Lakabı Şemseddin, şiirde kullandığı mahlası ise Şemsî'dir. Babasının adı Muhammed Ebü'l-Berekât'dır. Muharrem ve İbrahim adında iki ağabeyi ile İsmail adında bir kardeşi vardır. Şemseddin Sivasî, yedi yaşında iken Zile'de ilk tahsiline başlamıştır. Daha sonra Tokat'ta, devrin büyük âlimlerinden Arakiyecizâde Mevlana Şemseddin Efendi'nin

¹⁶ Şâkirî ile ilgili bilgiler şu kaynaklardan derlenerek hazırlanmıştır:

Yunus Kaplan, **Şâkirî**, (çevrimiçi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sakiri> [Erişim Tarihi: 10.03.2021].

¹⁷ Şemsî, Şemseddin Sivasî ile ilgili bilgiler şu kaynaklardan derlenerek hazırlanmıştır:

Recep Toparlı, **Şemseddin Sivasî Divanı**, Sivas Belediyesi Yayınları, Sivas 2015

Fatih Ramazan Süer, "**Şemseddin Sivasî Divânı**", Doktora Tezi, Sivas, 2015

Mehmet Halil ERZEN, "**Şemseddin Sivasî Divânı'nda Hazret-i Muhammed**", Bayburt Üniversitesi İnsan Ve Toplum Bilimleri Fakültesi Dergisi, Sayı 3, Mart 2019

Hamide Ulupınar, "**Şemseddin Sivasî'nin "Emr-i İlâhî ve Hüccet-i İlâhî" Adlı Risâlesi**", Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 2016/2, C. 15, Sayı: 30, Sy. 527-547

derslerine iştirak etmiştir. İstanbul'a giderek tahsilini tamamlayan Şemseddin Sivasî, Sahn medreselerinin birinde kısa bir süre müderrislik yapmıştır.

Hac vazifesini yerine getirmek üzere İstanbul'dan ayrılıp Hicaz'a gitmiş, dönüşte ise Zile'ye yerleşerek halka vaaz vermeye başlamıştır. Sivas'ta bulunan Meydan Camii'ne vaiz olmak üzere davet edilen Şemseddin Sivasî, ailesi ve bazı talebeleri ile birlikte Sivas'a gitmiştir. Kendisi için yaptırılan dergâha yerleşmiş ve orada pek çok öğrenci ve mürid yetiştirmiştir. h.1006/m.1597'de Sivas'ta vefat etmiştir. Kabri Meydan Camii'nin haziyesinde bulunmaktadır.

Şemseddin Sivasî'nin, çoğu dinî ve tasavvufî olmak üzere manzum ve mensur yirmi iki eseri vardır. Manzum eserlerinin tamamı Türkçe iken mensur eserlerinden ikisi Arapçadır. Şemseddin Sivasî; Şems-i Tebrizî ve Ak Şemseddin ile birlikte Türk tasavvuf tarihindeki üç Şems'ten biridir. Mecmuamızda Şemseddin Sivasî'ye ait bir tane şiir bulunmaktadır. Eldeki mevcut divanında şiir yer almaktadır.

Ümîdî (d. ?/? - ö. 1694/1106)¹⁸

Kaynaklara bakıldığı zaman beşten fazla Ümîdî mahlası kullanan şaire rastlanmaktadır. Elde şiiri olan Ümîdî mahlaslı şairlerin şiirleri arasında mecmuamızdaki eser yer almamaktadır. Bu şiirin tasavvufî kişiliği ile bilinen XVII. yüzyıl şairi Ümîdî'ye ait olabileceğini düşünerek müellif hakkında kısaca bilgi verdik. Asıl adı Ahmed olan Ümîdî, Bulgaristan sınırları içinde yer alan Kazanlık kasabasında (Akçakızanlık) doğmuştur. Babası İsmail Efendi Celvetiye tarikatı şeyhlerindendir. Küçük yaşta olmasına rağmen birçok alanda ilim tahsil etmiştir. Daha sonra Celvetiye tarikatının âdab ve erkânını öğrenmiş ve İstanbul'da Küçük Ayasofya'da Hüseyin Ağa zaviyesinde şeyhlik makamında bulunmuştur. Devrin şeyhülislamı, Ümîdî'nin ilminden istifade edilmesi gerektiğini ifade etmiş ve onu Şehzade Cami'ine vâiz olarak tayin etmiştir. 1694'te vefat etmiştir.

Kırk veya kırk sekiz sene boyunca Cuma günleri tefsir üzerine vaazlar vermiştir. Böylelikle Ümîdî Kur'ân-ı Kerim'in tamamının tefsirini yapmıştır. Sûfiyâne sözleri, ilahi ve naatları ile meşhur olan Ümîdî'nin birçok eseri bulunmaktadır. *Mecâlis-i Evliyâ* isimli bir

¹⁸ Ümîdî ile ilgili bilgiler şu kaynaklardan derlenerek hazırlanmıştır: İbrahim Ethem Buyruk, **Ümîdî, Vâiz Şeyh Ahmed Efendi**, (çevrimiçi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/umidi-vaiz-seyh-ahmed-efendi> [Erişim Tarihi: 12.03.2021].

risalesi olan şair, tıpla ilgili *Keşf-i Beyân* adlı kitabın tercümesini de yapmıştır. Ayrıca; ayet, hadis, duâ, ilahi ve çeşitli hikâyelerin yer aldığı yirmi bölümden oluşan *Mecâlis*'i vardır. Eldeki mevcut divanında mecmuadaki şiir yer almamaktadır.

Yunus Emre, Yunus, Âşık Yunus, Derviş Emre, Miskin Âşık (ö.1320?)¹⁹

Yunus Emre'nin kim olduğu ve hayatı ile ilgili tarihi kaynaklarda farklı bilgiler yer almaktadır. Mecmuamızda; Yunus Emre, Yunus, Derviş Emre, Miskin Âşık, Âşık Yunus adlarıyla birçok şiir bulunmaktadır. Bu isimlerle Yunus Emre kastedilmiş olmakla birlikte farklı şairler de zikredilmiş olabilir. Biz tek başlık altında ele alarak taradığımız divanlarda bulabildiğimiz örnekleri çalışmamızda zikrettik.

Yunus Emre'nin hayatı ile ilgili elimizde olan bilgiler kısıtlıdır. Doğduğu ve yaşadığı yer hakkında çeşitli rivayetler olmakla birlikte kabrinin yeri de belirsizdir. Bazı kaynaklardan elde edilen bilgilere göre Yunus Emre'nin, Tabtuk'un dervişi olduğu bilinmektedir. 1320'de Sarıköy'de vefat ettiği ihtiyatla belirtilmektedir.

Bilinen iki eseri vardır, bunlar *Risâletü'n-Nushiyye* adlı mesnevisi ve *Dîvân*'ıdır. Türk-İslam edebiyatında Türkçe mesnevisi ve *dîvânı* olan ilk şairdir. 23 farklı mecmuada Yunus mahlaslı birçok şiir mevcuttur. Yunus Emre'nin vefatından sonra yaşayıp ondan etkilenecek şiirlerinde Yunus mahlasını kullanan pek çok şair olmuştur.

Sonuç olarak Yunus Emre, kendisinden çok sonra yazıya aktarılan divanı, şiirleri ve eserleriyle 13. yüzyıldan günümüze kadar ulaşmıştır. Ayrıca hakkında anlatılan menkıbeleriyle ve dinî musikiye kattığı önemli eserleriyle Türk-İslam edebiyatının önemli bir parçasıdır.

Mecmuamızda; Derviş Emre ve Miskin Âşık mahlaslarıyla birer, Yunus mahlasıyla yedi, Yunus Emre mahlasıyla bir, Âşık Yunus mahlasıyla dört şiir bulunmaktadır. Bu şiirler, Yunus Emre'nin mevcut divanlarında yer almamaktadır.²⁰

¹⁹ Yunus Emre ile ilgili bilgiler şu kaynaklardan derlenerek hazırlanmıştır:

Kemal Yavuz, **XIV-XV. Yüzyıllar Türk Edebiyatı Ders Kitabı**, Anadolu Üni. Yay. , Eskişehir, 2013 s.17-19
Mehmet Öcal Oğuz, **Yunus Emre, Yunus, Kul Yunus, Âşık Yunus, Yunus Emrem**, (çevrimiçi) <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yunus-emre-yunus-kul-yunus-asik> [Erişim Tarihi: 12.03.2021].

²⁰ Mustafa Tatçı, **Yûnus Emre Dîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (çevrimiçi)
Mustafa S.Kaçalin, **Yûnus Amra [1240-1320] Dîvân**, İstanbul, 2004

1.1.2.2. Mecmuada Mahlası Belirlenemeyen Şailer

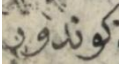
Mecmuada yer alan şiirlerin otuz üç tanesinde mahlas mevcut olup bunların dışındaki şiirlerde mahlas tespit edilememiştir. Mahlası bilinmeyen şiirlerden kısımlar, farklı kaynaklardan tarandığında herhangi bir şair bilgisine rastlanamamıştır. Metinde adı geçen İbni Yahya ve Mürîdoğlu mahlaslı şairlere dair, kaynakların incelenmesine rağmen bir bilgi elde edilememiştir.

1.1.2.3. Mecmuada Geçen Arkaik Yapılar

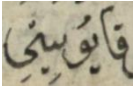
Mecmuada Eski Anadolu Türkçesine ait birçok unsur bulunmaktadır. Mecmuanın bu hususiyetini ortaya koymak bakımından bazılarını aşağıya alarak izah etmeye çalıştık.

Eylegil: “Eyle” anlamına gelmektedir. Eski Anadolu Türkçesinde, emir kipi 2. tekil şahıs için eksiz ve -gıl biçimiyle kullanılmıştır.

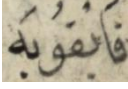
Nidā ire ki yā Mālik
Odı men‘ eylegil faḍlā [32b,44b,53a]

Göndürmek: Çevirmek, yöneltmek, uğurlamak anlamlarına gelmektedir.

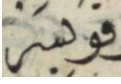
Hey şulṭāñım hey Sübhānım
İmān ile göndür bizi
Yüzüm kıra yok fermānım
İmān ile göndür bizi [109b]

Qayy: Kaygı, endişe, tasa, üzüti anlamlarına gelmektedir.

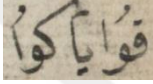
Cehennem’in dibinde qayyā kıyusu
Aña düşenlerin yaşı qayusu
Yetmiş yıllık yoldan gelür ikisi
Ağlaşalım Cehennem’e döyülmez [99b]

Ḳayḳu: Tepenin sırtı, yamaç anlamlarına gelmektedir.

Destūr oldı bıçağı getürdiler
Şahābeler **ḳayḳuya** oturdılar [66b]

Ḳoyısar: Koyacak, bırakacak, terk edecek anlamlarına gelmektedir.

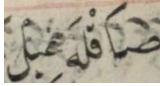
Ol benim avım durur gizlemegil
Ben anı **ḳoyısar** degülem yüzlemegil [66a]

Ḳüyegü: Güvey, damat anlamında kullanılmıştır.

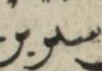
Ḳüyegü tonuñ biçildi
Üstüne nurlar saçıldı
Dos[t]lara ta‘ām saçıldı
Düğünüñ mübārek olsun [25b]

Olısar: “Olacak” anlamında kullanılmıştır.

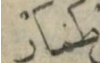
Gelinler kim viriserdür
İki maḥbūb **olısardur** [38a,46b,50a,59b,148b]

Şaklağıl: “Sakla” anlamına gelmektedir. Eski Anadolu Türkçesinde, emir kipi 2. tekil şahıs için eksiz ve -gıl biçimiyle kullanılmıştır.

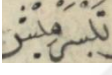
İmānı **şaklağıl** anda
Refīḳ ola bize sende
Ḥabībūñle kıyāmetde
Naşīb eyle şefā‘ati [62b]

Seyrir: Süsler, güzelleştirir manasına gelmektedir.

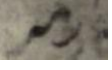
Göñülleri **seyrir** hûb kamer
Cemālinden nûrlar **ṭamar**
Ey cānım ḥazreti ‘Ömer
Meded eyle kıyāmetde [78a]

Ṭammak: Damlamak anlamında kullanılmıştır.

Göñülleri **seyrir** hûb kamer
Cemālinden nûrlar **ṭamar**
Ey cānım ḥazreti ‘Ömer
Meded eyle kıyāmetde [78a]

Tebsermek: Metinde dudakların tebsermesi olarak geçen fiil kuruyup çatlamak anlamında kullanılmıştır:

Göz kulak kapanub kanat sesinden
Ṭudaklar **tebsermiş** Cehennem büsından [75a]

Urmak: 1. Vurmak, çarpmak. Anlamında kullanılmıştır.

Cahilem ḳalbüm [...] ‘aqlımın nokşanı çok
‘Aybımı yüzüme **urma** yâ Muḥammed Muşṭafâ [109a]

Yabu: Metinde yuvarlak ünlüyle kelime, yapı-bina anlamında kullanılmıştır.

Altundan gümüşden anıñ **yabusı**
Cümleden a‘lādur Cennet Ḥürisi
Açılır Cennetün sekiz ḳapısı
Mevlūd oḳudanlar girsın deyeler [30a ve 81b]

Yeyni: Hafif, ağır olmayan.

Yüküñi eylegil **yeyni**
Ki ‘uqbā gayet eş‘abdır [53a,53b]

İKİNCİ BÖLÜM

TY1058 NUMARALI ŞİİR MECMUASININ METNİ

2.1. Metnin Kuruluşunda Takip Edilen Usul

1.Yazma metnin imlasında birçok farklılıklar yer almaktadır. Arapça ve Farsça kelimelerin imlasında bile Türkçe söyleyişe göre yazımların olduğu görülmektedir. Bu durum eserin istinsah edildiği dönemin ve o dönem Türkçesinin önemli bir hususiyeti olduğundan kelimelerin imlası aynen muhafaza edilmiştir. Mesela “tamam” kelimesi (تمام) şeklinde yazılırken yer yer metinde (تم) yazılmaktadır. Farklı bir örnek olarak (أوجي) avcı kelimesi ayın harfiyle (عوجي) şeklinde yazılmıştır. Bir başka dikkat çekici örnek de şöyledir: 97b’de yer alan ve normalde (شعله) şeklinde yazılan kelime ayın harfi olmadan (شوله) olarak yazılmıştır. Metnin birçok yerinde bu durum bulunduğu için dil araştırmacılarının da dikkatine sunmak maksadıyla yazımlar aynen korunmuştur.

2. Yazma metinde birçok Arapça hutbe, dua yer almaktadır. Bunlar konumuzla direkt irtibatlı olmadığı için ekler kısmına alınmıştır.

3. Çeviriyazıda akademik çalışmalarda tercih edilen transkripsyon alfabesi kullanılmıştır.

4. Çalışmada mecmuanın metni oluşturulurken mecmuadaki şiir sırası korunmuştur.

5. Mecmuadaki varak numaraları metinde ilgili sayfanın başında şiir numarasından önce verilmiştir.

6. Metnin çeviriyazısında her bir şiir tek tek ve bendlerden oluşan şiirlerin de her bendi romen rakamıyla numaralandırılmıştır.

7. Metindeki başlıklar ve şairlerin mahlasları **kalin** olarak yazılmıştır.

8. Şiirlerin vezni her bir şiirin başlığı altında *italik* ve **kalin** yazıyla takti edilmeden gösterilmiştir.

9. Mecmuadaki şiirler basılmış divanlar ve yüksek lisans/doktora tez çalışmaları ile mukayese edilmiş ve farklılık olup olmadığı dipnotta gösterilmiştir.

10. Metinde okunamayan kısımlar [...] şeklinde gösterilmiştir. Okunamayan kelime metindeki haliyle dipnotta belirtilmiştir.

11. Vezin gereği yapılan eklemeler [] köşeli parantez içerisinde gösterilmiştir.

12. Metinde geçen şehir, şahıs vb. özel isimlerin ilk harfi büyük yazılmıştır.

2.2. Transkripsiyon Alfabeti

ا (آ)	a, ā	ص	ş
ا (أ)	a,e,ı,i,u,ü	ض	ž, ɖ
ء	ʾ	ط	ṭ
ب	b, p	ظ	z
پ	p	ع	ʿ
ت	t	غ	ġ
ث	ṯ	ف	f
ج	c, ç	ق	q
چ	ç	ك	k, g
ح	ḥ	گ	G
خ	ḫ	ڭ	ñ
د	d	ل	L
ذ	z	م	M
ر	r	ن	N
ز	z	و	v, ū, u, ü, o, ö
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	ی	y, ı, i, ĭ
ش	ş		

2.3. TY1058’de Kayıtlı Şiir Mecmuasının Metni

1b

(I)

mefā‘ilün mefā‘ilün

Tamām biñ şaf ferişter
Anuñla oldılar hemrāh

Ulaşdı Hayy u Qayyūm’a
İrişdi ‘ilm-i ma‘lūma

Anı ta‘zīm idüp Allāh
Bağışladı yüce dergāh

Buluşdı ‘āşık [u] ma‘şūk
Girü vaḥdet serāyında

Bu keşret mülkini qodı
Qodı kendi Ḥabibullah

Egerçi aña nāzırdı
Qamu ḥālinde maḥbūbı

Velī dünya ḥicābıydı
Qodı kendi Ḥabībullah

(II)

Faşl Faşl

mefā‘ilün mefā‘ilün fe‘ülün

Bu sözden şöñra cem‘ oldılar aşḥāb
Rasūli bu[l]mağa geldiler aşḥāb

Didiler bilmezüz nice yuyavuz
[...]²¹

2a

(III)

mefā‘ilün mefā‘ilün

²¹ İkinci mısra metinde yer almamaktadır.

‘Ukāşe yüzine baḵsun
Ki oldu Ehl-i Cennet’den

Zihī devlet kim uçmaḵdan
Ḳuruldu üstüne Ḳuṣṭāt

(IV)²²

Biri biriñi koyarlar idi
Gelüp gözlerini öperler idi

Bunu dirler idi kim baḡıṣla
Bu gözden sa‘ādet ḵondı başa

Ki iriṣdin nāgehān bunca baḡta
Yüceldiñ devlet ile yüce taḡta

Rasūlullāh girü itdi naṣīhat
Dutanlar görmiye hergiz naṣīhat

Müselmānlar dutuñ taḵvā yolunu
Yakında dutaram taḵvā yolunu

2b

(V)

Vefātü’n-Nebī Şalli ‘Aleyh

mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün mefā‘ilün

Düşenbih günü kuşlukda beḵā mülke sefer kıldı
Yüzin döndi meleklerden ḵem Ādem’den Resūlullah

Olubdı hicret on bir yıl bu yıldan tutdılar tārīḡ
Rebī‘u’l-evvel ayında on ikincide gitdi āh

Varaydı on yedi aḵ kıl meḡāsinde hemīn ancak
Şanasın kim ḵarıṣmıṣdı gice gündüz ile nā-gāh

Egerçi on sekiz gündür mübārek cismidi ḡāste
Velīkin rūḡı şād idi vişāl ister idi ol şāh

Münevver yüzün açdılar görürler dünyeden gitmiş
Taḡayyur olmamıṣ levni yüzine ıṣḵ[ḵ] ider [ol] māh

²² Ölçüsü bulunmamaktadır.

Çün ‘Azrā’ıl anıñ rûhın semāvata alup çıkdı
[...]

3a

(VI)

11’li hece ölçüsü

Ol murāda ol maqşūda irenler
Ḥaqqın dīdārını anlar göreler
Boyunu beraber hulle biçeler
Mevlūd okudanlar geyündiler

Şalınalar evvel Cennet bağında
Şalınurlar hem şağında şolunda
Mevlām ihsān ĩde nice gör anda
Mevlūd okudanlar geysün diyeler

Egnine giyeler hulle tonların
Raḥmet şuyı ile yuya canların
Öñüne koyalar Cennet ta‘āmın
Mevlūd okudanlar yesün diyeler

3b

(VII)

mefā‘ilün mefā‘ilün

[...]

Segirtti mihriñ üstüne
Özini eyledi ıskāt

Gözünden yaş revān oldı
Yuyup gözlerine sürdi
Fidā olsun saña didi
Anam atam kamu esbāt

Kim öle qaşdı ide saña
Ve illā yā Rasūlallāh
Ki bir fānī olımışdum
Dum olmayasın ıskıntāt

Mübârek cismüñe cismüm
Olasın deyü söyledüm
Ki kurtulam kıyâmetde
O da tâ ölmeyem ihbât

Ki zîrâ hâşâ senden kim
Kimesne incine hergiz
Ki ‘âlem senden öğrendi
İdüp halka kerem iksât

Buyurdu ey müselmânlar
Ki kimse görmek isterse
Bugün bir Cennet ehlini
Kimesne dünyede müşşât

4a

(VIII)²³

Bu aydır Kur’ân indügi Mevlâm
Evler nurı ile taldığı Mevlâm
Du‘â’lar kabûl oldugı Mevlâm
Mevlûd ayı geldi gine Mevlâm

Her kim okudursa bunı Mevlâm
Raḥmete ğarḫ olur cânı Mevlâm
Resûlullah sever anı Mevlâm
Mevlûd ayı geldi gine Mevlâm

Dervîşin hâlinden bilen
Dertlülere dermân olan
‘Âlemlere raḥmet olan
Mevlûd ayı geldi gine Mevlâm

4b

(IX)

İlâhî

11’li hece ölçüsü

Cağrışalar şol kıyâmet günleri
Mevlûd okudanlar gelsün deyeler
Vireler eline nûrdan burağı
Mevlûd okudanlar gelsün deyeler

²³ Ölçüsü bulunmamaktadır.

Şırâtı yel gibi anda göreler
Âb u Kevser ırmağında içeler
Şırâtı yel gibi anlar göreler
Hakķıñ didārını anlar göreler

Mevlūd okudanlar gelsün deyeler

Altundan gümüşden anda bābusı
Cümleden a'lādur Cennet kapısı
Açıla Cennetiñ setir kapısı
Mevlūd okudanlar girsün deyeler

5a

(X)

11'li hece ölçüsü

Şıdk ile yolıñda kâ'im kıl için
Hāzretüñe toğrı varan yol için

Biz günāhkār 'āşī mücrim kulları
Yarlığağıl günāhlardan berī

'Afv idüb işyānımızı kıl rahmeti
Ol Hābibiñ yüzi şuyı hürmeti

Yā İlāhī kılma bizī dāllīn
Cümleñiz deyiñ bu du'āya āmīn

Ger dilersiz bulasız otdan necāt
'İşk ile derd ile eydiñ eş-şalāt

Temmeti'l-kitāb bi-'avni'llāhi'l-meliki'l-vehhāb²⁴

5b

(IX'un devamı)

8'li hece ölçüsü

²⁴ "Kitap, Melik ve Vehhāb olan Allah'ın yardımıyla tamamlandı." Kitap bitmemesine rağmen temmet kaydının bulunması ya istinsah edilen nüshanın birebir kopya edilmesinden ya da arada eksik sayfa bulunmasından kaynaklanmış olmalıdır.

[...] ²⁵

Mevlūd ayı geldi gene
‘İbādet iden kardaşlar
Mevlūd ayı geldi gene

Bu ayda şeytān bağıludur / Mevlām ²⁶ /
Fāsıklar canı tağıludur
Mü’mīnleriñ bayramıdır / Mevlām /
Mevlūd ayı geldi gene

Bu aylar yılda bir gelür / Mevlām /
Muḥammed’e du‘ā olur
Mevlūd iden rah̄met bulur
Mevlūd ayı geldi gene

6a

(XI)

fâ’ilâtün fâ’ilâtün fâ’ilün

Ḥaqqıñ emri birle ol şāhı cihān
Aşikāre oldı bu sırrı nihān

Çün şabāḥ oldı vü nūr oldı cihān
Geldi ol dem sidreye oldı revān

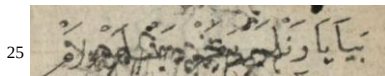
Didiler ey kıble-i İslām u dīn
Kutlu olsun [hem] saña mi’rāc u dīn

Ḥaşreden biz kulları ḥayrū’l-enām
Olmuşuz biñ cāndan emriñe iḥkām ²⁷

Biz kamu kemter kullarız sen şāhsın
Göñlümüze güzide düşen māhsın ²⁸

6b

Ümmetüñ olduğumuz devlet yeter
Hizmetüñ kılduğumuz ‘izzet yeter

²⁵

²⁶ Bazı mısraların sonundaki “Mevlām” tekrarlarının sebebi, şiirin ilâhî formunda yazılmasından ve kelimenin nakarat olarak düşünülmesinden kaynaklanmaktadır.

²⁷ Vezin bozulmuştur.

²⁸ Vezin bozulmuştur.

Yā İlāhī ol Muḥammed ḥaḳḳı-çün
Ol şefā'at issi Ahmed ḥaḳḳı-çün

Sidre vü 'arş u mu'allā ḥaḳḳı-çün
Ol sulūk-ı seyr-i a'lā ḥaḳḳı-çün

Göz yaşı ḥaḳḳı-çün 'āşık larıñ
Bağrı başı ḥaḳḳı-çün şādıkların

'İşk odından cigeri püryān için
Derd ile kan ağlayan giryān için

7a

Benem ol kim saña gönderdim kitāb
Cān içinde bak ki ref' oldu hicāb

Gice gündüz tırmayup istediğün
N'ola kim görsem cemālin didüğün

Gel Ḥabībim saña 'āşık olmuşam
Cümle ḥalkı saña bende kılmışam

Muştafa didi ey yā Rābbe'r-raḥīm
Ey ḥatā-püş u 'aṭāsı çok kerīm

Ol za'īf ümmetlerin hāli n'ola
Ḥazretine nice anlar yol bula

7b

Gice gündüz işleri 'ısyān kamu
Korkaram kim yerleri ola tamu

Yā İlāhī ḥazretün den ḥācetüm
Bu durur kim maqbül ola ümmetüm

Her ne istediye Ḥaḳ'dan ol Rasūl
Luṭf idüp virdi aña kıldı kabül

Hem didi kim yā Muḥammed ben seni
Bilürem görmege toymasın <sen> beni

Līke varub da'vet it kullarımı
Tā gelüben göreler didārumı

8a

Didi Cebra'ile ol şāhı cihān
Pes maḳamında tūr imdi sen hemān

Rāh-ı 'ışkın<dan> çün şakındıñ cānıñı
Sen kaçan görsen gerek cānānıñı

Çün ezelden baña 'ışık oldu delīl
Yanar isem yanayın ben ey Ḥalīl

Rāh-ı 'ışkı şanma ġāfil serserī
Belki kemter nesnedür virmek seri

8b

Söyleşürken Cebra'il ile kelām
Geldi refref öñüne virdi selām

Aldı ol şāh-ı cihānı ol zamān
Sidreden getürdi vü gitdi hemān

Çünkü ḳamusın görüb geçdi öte
Vardı erişdi ol ulu ḥazrete

Bī ḥurūf lafzı şavtı ol padişāh²⁹
Muştafāya söyledi bī iştibāh

Didi kim maḥbūbu maṭlūbun benem
Sevdigin cān ile ma'būduñ benem

9a

Gördüler nūrdan urulmuş nerdübān
Nerdübāndan göge oldılar revān

Ol gice tūrmadı cevālān eyledi
Şöyle kim eflāki seyrān eyledi

Her birinde dürlü ḥıḳmet gördi ol
Tā ki vardı sidreye erişdi yol yol

Cebre'iliñ turağıdır ol mekān
Nūh felek tā kim tuṭālıdan nızam

²⁹ Vezin bozulmuştur.

Çaldı Cebra'il makamında hemin
Didi aña ol rahmeten li'l-'âlemîn

9b

Bilmezem ben yolları[nı] nideyin
Kim ğarîbem bunda kande gideyin

Cebre'il eydür Rasûle ey Hâbîb
Şanmağıl sen seni bu yerde ğarîb

Señün için yaradıldı nüh felek
İns cinn ü hûr u cennet her melek

Bunda hatm oldu benüm seyrengehüm
Mâ-revâsında dağı yok âgehüm

Ger geçersen bir zere deñlü ilerü³⁰
Yanaram başdan ayağı ey ulû

10a

Didi kim gelsün konuklaram anı
'Arşumı seyr eylesün görsün beni

Dâ'im ister hâzretimden her melek
'Arş u kürsî sidre cerh ü nüh felek

Cümlesi anıñ yüzün görmek diler
Ayağına yüzlerin sürmek diler

Bu sözi işidüben oldu ferağ
Şâzilik geldi kamu gitdî terağ

Çekdî ol demde burâkı Cebre'il
Öñüne düşdi aña oldu delîl

10b

Hoş süvâr oldu aña ol şâh cihân
Açdı berrini Burâk uçdı hemân

Tarfetül-'ayn içre ol şâhı harem
Geldi kudse irdi vü urdı kadem

³⁰ Vezin bozulmuştur.

Enbiyā ervāhı hāzır geldiler
Muştafāya ʿizzet ikrām kıldılar

Pes geçüb mihrāba ol hayru'l-enām
Enbiyā ervāhına oldu imām

İki rekʿat kıldı Akşāʿda namāz
Öyle emr itmiş idi ol bî niyāz

11a

Ol zamāndan bilmezem ki nʼolmuşam
Ol adın issine ʿāşık olmuşam

Yüregim içinde eridi yağım
ʿĀşık oldu görmedi bu kulağım

Gerçi zāhir cennet içre tururam
Maʿnide nārın ʿazābın görürem

Cenneti bāşıma ʿışk dar eyledi
İşimi leyl ü nehār <uş> zār eyledi

Ger iremezsem cemāline anıñ
Urısaram yolına terkin cānıñ

Cebreʿil eydür Burākʿa ey Burāk
Virdi Hāq maqşūduñı kıлма firāk

11b

Kimde kim ʿışkın nişānı vardurur
ʿĀkıbet maʿşūka anı irgürür

Gel berü maʿşūkuna irgüreyin
Yüregiñ başına merhem urayın

Aldı Cebrāʿil Burākʿı ol zamān
Tā Cenābı Ahmedʿe geldi hemān

Hāq selām itdi saña yā Muştafā
Kim mübarek hātırıñ olsun şafā

12a

Anda iken nāgehān ol yüzi aq
Cennete var didi Cebrāʿilʿe Hāq

Bir muraşşa‘ ṯac al ẖulle kemer
Hem daḥı al bir Burāk hem mu‘teber

Ol Ḥabībime ilet binsün anı
‘Arşımı seyreylesün görsün beni

Cebre’ıl çün cennete vardı revān
Göṟdi kim nice Burāk otlar ey cān

İçlerinden bir Burāk aḡlar katı
Yimez içmez ḡalmamış hiç ṯāḡati

Gözlerinden yaṣ ceyḡūn eylemiş
Cigerini derd ile ḡūn eylemiş

12b

Didi Cebrā’ıl nedir aḡladuḡuñ
Ḥüzn ile cān ü ciger ḡaḡladuḡuñ

Bākī yoldaşuñ yiyüp içüp gezer
Sen iñilersin di cānuñ ne sezer

Didi kırḡ biñ yıl durur kim yā Emīn
‘İşkıdur bana yimek içmek hemīn

Nāḡehān bir ün işitdi bu ḡulaḡum
Gitdi ‘aklım bilmezem şolum şaḡum

Yā Muḡammed deyü ben çağırdılar
Bir şadā birle ki yürekler deler

13a

Cebre’iliñ ḡoḡusın alurdi ol
Vaḡy içün indüḡini bilürdi ol

Deprediceḡ dudaḡın ol māh-veş
Deprenürdi gökde [hem] ḡursı güneş

İncü dişleri şu‘ā‘ından gice
İḡne düşse bulunurdi ey ḡoca

Ṭoḡınıcaḡ saçına bād-ı şabā
Misk-i anberden ṭolar idi hevā

Terlese güller olurdi her teri
Ḥoş dererlerdi terinden gülleri

Dikdi ħurmāyı hem ol şāh-ı cihān
Dikdügi sâ'at yemiş virdi heman

13b

Ger diler siz bulaız otdan necāt
'İşk ile derd ile eydiñ es-şalāt

Mi'rācü'n-Nebī Şallalāhu Te'ālā 'Aleyhi ve Sellem

Gel berü ey 'ışk odına yanıcı
Kendüyi ma'sūka 'āşık şanıcı

Diñle imdi ol şāhıñ mi'rācın 'ayān³¹
'Āşık iseñ 'ışkıñ ile tırma yan

Bir düşenbih gicesi taḥkīk ḥaber
Leyle-i Qadr idi ol gice meger

Ol hümāyūn-baḥtı ol qadri yüce
Ümmühānī evine vardı gice

14a

Fasl

Faḥr-i 'Ālem irdi çün kırk yaşına
Qondı pes nübüvvet tācı nübüvvet bāşına³²

İndi Qur'ān āyet āyet beyyināt
Zāhir oldı nice dürlü mu'cizāt

Evvelā ol kim mübārek cismünüñ
Gölgesi yire düşmezdi resminüñ³³

Nūr idi başdan ayağa gövdesi
Bu 'ayāndur nūruñ olmaz gölgesi

Bil mübarek başı üzre her zamān
Bir pāre bulut olurdı sāye-bān

³¹ Vezin bozulmuştur.

³² Vezin bozulmuştur.

³³ Vezin bozulmuştur.

14b

Her yire varursa varurdı ol
Başı üzre her zamān tırudı ol

Ol mübārek gözlerinde mu‘cize
Nicedür ol daḥı eydelüm size

Nice kim görürdi önüñde ‘ayān
Öyle görürdi ardında hemān

Uyanuḡ iken nice iştirse ol
Öyle işidürdi uyur [ol] Rasūl

Vaḥy içün indigünde Cibrīl-i Emīn
Gökden ayrılđuḡı sā‘atde hemīn

15a

Ḳulaḡum aḡzına urdum diñledüm
Söylediḡi sözi ol dem añladum

Ümmetim didi saña çün Muşţafā
Vir şalavāt sen de aña bul şafā

Eyḏan Mevedde’n-Nebī

Mekke kavmi ölüleri bī-ḥıııaf
Ka‘be’i ol gice kıııurken řavāf

Rükñü rükne Ka‘beniñ virdi selām
Didi<ler> kim řoḡdı <bu> gice ḥayru-l enām

Secde kıııdı Ka‘be görđi ḥāş u ām
Düşmedi bir şaşı ḥoş kıııdı kıııyām

15b

Ka‘be bir şavt itđi ol dem nāḡehān
Didi řoḡdı bu gice şems ü cihān

Pāk idüb küfr ile bütlerden Rasūl
Ḳurtarısar<dur> beni müşriklerden ol

Yalın ayak başı açuk şāf şāf
Eylesiyer ümmetī beni řavāf

Ol gice ʔabl-ı nübüvvet urdılar
Ol gice şeytān gökden sürdiler

Nice putḥāne nice ʔayrı şanem
Yıkılup küfr ehline virdi elem

16a

Görđi gitmiş ḥūriler hīç kimse yok
Görmedi oğlın tazarru' kıldı çok

Ḥūriler aldı <deyü> taşavvur kıldı ol
Ḥayret içre çok tefekkür kıldı ol

Çevre yanın isteyü kıldı nazar
Görđi kim bir köşede Ḥayru-l Beşer

Şöyle Beytullāh'a karşı ol Rasül
Yüz yere urmuş vü kılmış secde ol

Secdede başı dili taḥmīd ider
Hem götürmüş parmağın tevḥīd ider

Dir ki ey Mevlā yüzüm ʔutdum saña
Yā İlāhī ümmetüm virgil bana

16b

Çün ki ben bu işleri gördüm 'ayān
Kalmadı şabrim hemān düşdüm revān

Geldi gördüm ul[1] şāḥib-i vefā
Gözlerim nūrı[nı] oğlum Muşṭafā

Yüzi nūrı gün gibi hoş berç urur
Çünkü gördüm gönlüme geldi sürür

Kaynadup nār-ı muḥabbet kanımı
Aluban bağruma başdum cānumı

Debrenür dudakları söyler kelām
Anlamazdum ne dir idi ol hümām

Ḥaḳka bağladı göñülđen himmeti
Dirdi kim ümmetī vü ümmetī

17a

Mevlūdū'n-Nebī Şallāhu 'Aleyhi ve Sellem

Yaradılmış cümle oldı şādumān
Ġam gidüb 'ālem yeñiden buldı cān

Cümle zerrātı ciḥān itdi şadā
Çağrışuben didiler kim merḥabā

Merḥabā ey sırr-ı furḳān merḥabā
Merḥabā ey derde dermān merḥabā

Merḥabā ey ḳurratü-l-'ayni Ḥalīl
Merḥabā ey ḥaş-ı maḥbûb-ı Celīl

Ey cemāli gün yüzi bedr-i münîr
Ey ḳamu düşmişlere sen dest-gîr

17b

Ey göñüller derdiñün dermānısın
Ey yarādılmışlarıñ sulṭānısın

Sensin ol sulṭān-ı cümle enbiyā
Nûr-ı çeşm-i evliyā vü aşfiyā

Eyḏān Mevedde'n-Nebī Şallallāhu ['Aleyhi ve Sellem]

Çünkü ol maḥbûb-ı Raḥmān ü Raḥīm
Ḳıldı dünyāyı cemālinden na'īm

Birbirine muştulayu her melek
Raḳşa girdi şevḳ ü şādından felek

İşbu heybetden Āmine ḥûb-rû
Bir zamān 'aklı gidüb geldi berû

18a

Bildim anlardan ki ol ḥalḳıñ yegi
Kim yaḳıñ oldı ciḥāna gelmegi

Yarılup dīvārdan çıkdı nāgehān
Üç bile hūrī banā oldı 'ayān

Çevre yanıma gelüp oturdılar
Muştafāyı birbirine muştılar

Didiler oğluñ gibi adr-i cel l
Bir anaya virmemişd r ol cem l

Ulu devlet buld n ey dild re sen
oğısardur senden ol uli asen

18b

Vaşf n  bu resme tert b itdiler
Ol m b rek n r  terĖ b itdiler

 mine eyd r < n> vait irdi tem m
Kim v c da gele ol ayru'l-En m

şusad m Ė yet ar retten at 
şund lar bir c m olu[s ] şerbeti

İdim an  oldu v c dum n ra Ėar
İdemezd m n rdan kendimi fark

Geldi bir a uş anadıyla rev n
Aram  ş Ğadı uvvetle hem n

oğdı ol s 'atde ol Sult n-  D n
N ra Ėar oldu semav t   zem n

19a

İşbu resm ile m selsel muttaş l
T  olunca Muştaf 'ya m nte l

İrdi İbr h m   İsm ' l'e hem
S z uzanur ger alal m dir isem

Geldi  n ol Rameten li'l-' lem n
Vardı n r anda ar r itdi hem n

Vel det 'n-Neb  şall l hu 'Aleyhi ve Sellem

 mine  tun Muammed anesi
Ol şadefden oğdı ol d r d nesi

 nki 'Abdull h'dan oldu  mile
Vat irişdi hefte v  eyy m ile

Hem Muḥammed gelmesi oldu yaḳīn
Çok ‘alāmetler belürdi gelmeden

19b

Ol Rebī‘u’l-evvel ayın nicesi
On ikinci gice işneyn gicesi

Didi gördüm ol Ḥabīb’iñ ānesi
Bir ‘aceb nūr kim güneş pervānesi

Berḳ urup çıḳdı evimden nāgehān
Göklere dek nūr ile ṭoldı cihān

Hem hevā üzre döşendi bir döşek
Adı Sündüs döşeyen anı melek

Üç ‘alem dahı dikdi üç yire
Her birisin eydeyin nire nire

Maḡrib ü meşriḳde ikisi anın
Biri ṭamında dikildi Ka‘be’nüñ

20a

Ölmeyüp ‘İsā göge [hem] buldı yol
Ümmetinden olmaḡ içün idi ol

Hem dahı Mūsā elindeki ‘aşā
Oldı anıñ ‘izzetine ejdehā

Ceddi olduḡı çün anuñ Ḥalīl
Nārı Cennet kıldı aña ol Celīl

Cümle onuñ dostluḡına adına
Bunca ‘izzet oldı ol ecdādına

Çok temennā kıldılar Ḥaḳdan bular
Kim Muḥammed ümmetinden olalar

Ger dilersiz bulasız otdan necât
‘İşk ile derd ile eydüñ es-şalât

20b

Ḥaḵ Te‘ālā çün yaratdı Ādemi
Kıldı Ādem’le müzeyyen ‘ālemi

Ādem’e kıldı feriştehler sücüd
Hem ana kıldı ol luḫfı issi cūd

Muṣṭafā nūrını alnından ḵodı
Bil Ḥabībim nūrıdur bu nūr didi

Kıldı ol nūr anıñ alnında ḵarār
Kaldı anuñ ile nice rüzigār

Şoñra Ḥavvā alnına naḵl itdi <bu> nūr
Ṭurdı anda daḵı nice ay u yıl

Şīt ṭoḡdı ana naḵl itdi bu nūr
Anıñ alnında tecellī kıldı nūr

21a

Ḥaḵ Teā‘lā Raḥmet eyleye añā
Kim beni ol bir du‘ā’ ile añā

Her kimi diler bu du‘āda bulına
Fātiḥā iḥsān ide ben ḵulına

el-Fātiḥa

Çün ki Ḥaḵ evvelkini bildiñ ‘ayān
Diñle imdi ḵılayın sun’ın beyān

Ḥaḵ Teā‘lā ne yaratdı evvelā
Cümle maḥlūḵdan kim ol evvel ola

Muṣṭafā rūḥunı evvel kıldı [var]
Sevdi anı ol Kerīm ü Gird-gār

Her ne dürlü kim sa‘ādet var durur
Yaḥşı ḥuy görgülü ‘ādet var durur

21b

Ḥaḡ aña virdi mükemmel eyledi
Yaradılmışdan mufaḡḡal eyledi

Andan oldı her nihān ü āşikār
‘Arş ü ferş ü yerde gökde ne ki var

Ger Muḡammed olmayaydı [kim] ‘ayān
Olmayıserdi zemīn ü āsumān

Ger Muḡammed gelmeyeydi ‘āleme
Tāc ü ‘izzet inmez idi Ādem’e

Hem vesīle olduğıcün ol Rasūl
Ādem’in Ḥaḡ tevbesin kıldı ḡabūl

Nūh anun cün ġarkadan buldı necāt
Daḡı toğmadan göründi mu‘cizāt

22a

Mevlūdū’n-Nebī ‘Aleyhi’s-Selām

Bismillāḡirrahīmānirrahīm

Allāh adın zıkr idelüm evvelā
Vācib oldur cümle işde her ḡula

Allāh adın her kim ol evvel aña
Her işi āsān ider Allāh ana

Allāh adı olsa her işiñ öñi
Hergiz ebter olmaya anıñ şoñı

Her nefesde Allāh adın di müdām
Allāh adıyla olur her iş temām

‘Işk ile gel imdi Allāh eydelüm
Derd ile göz yaş ile āh eydelüm

22b

Ola kim rah̄met kıla ol padişāh
Ol Kerīm ü ol Raḥīm ü İlāh

Birdir ol birliğine şek yok durur
Gerçi yañlış söyleyenler çok durur

Bāri ne ḥācet kılavuz sözi çok
Birdir Allāh andan artık Tañrı yok

Ḥaşre dek ger dinülürse bu kelām
Nice ḥaşr ola bu olmaya temām

Ger dilersiz bulasız oddan necāt
‘Işk ile derd ile eydün es-şalāt

eş-Şalātü ve’s-Selāmü

Ey ‘azīzler imdi başlaruz söze
Bir vaşıyyet kılaruz illā size

Ol vaşsiyyet kim derim her kim tuṭa
Misk gibi kokuşu cānlarda tüte

23a

(XII)

Bismillāḥirraḥmānirraḥīm

أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ³⁴

³⁴ Araf Suresi 7/54. Âyetten nâkıs iktibastır. Âyetin tamamı ve meâli şöyledir:

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

“Şüphesiz sizin Rabbiniz, gökleri ve yeri altı gün içinde (altı evrede) yaratan ve Arş’a kurulan, geceyi, kendisini durmadan takip eden gündüze katan, güneşi, ayı ve bütün yıldızları da buyruğuna tabi olarak yaratan Allah’tır. **Dikkat edin, yaratmak da, emretmek de yalnız O’na mahsustur. Alemlerin Rabbi olan Allah’ın şanı yücedir.**”

Bismillāhirrahmānirrahīm

وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ³⁵

Bismillāhirrahmānirrahīm

ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ³⁶

Bismillāhirrahmānirrahīm

فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ³⁷

23b

(XIII)

11'li hece ölçüsü

Bir bezirgān geldi alt'aylık yoldan
Yūsuf'ı çıkardı kuyudan gölden
Yusūf'ı iletdi Mısr'a sultān
Ağlar Ya'qūb ağlar Yūsuf'um deyü

Çıksam [T]ür dağların başına çıksam
Âh eyleyüp zârı zârı ağlasam
Yusūf'umuñ koğusun bir dağı alsam
Ağlar Ya'qūb ağlar Yūsuf'um deyü

Yusūf'umuñ koğusun yeller getirür
Kanlı gömlegini eller götürür
Kara haberleriñ kimler yetürür
Ağlar Ya'qūb ağlar Yūsuf'um deyü

Varayım varayım yolda durayım
Gelene görene haber şorayım
Muştuluk diyene cânım vereyim
Ağlar Ya'qūb ağlar Yūsuf'um deyü

³⁵ Yunus Suresi 10/10. Âyetten nâkıs iktibastır. Âyetin tamamı ve meâli şöyledir:

دَعْوَاهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَجِئْتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

“Bunların oradaki duaları, “Seni eksikliklerden uzak tutarız Allah'ım!”, aralarındaki esenlik dilekleri, “selâm”; dualarının sonu ise, “Hamd âlemlerin Rabbi Allah2a mahsustur.” sözleridir.”

³⁶ Mümin Suresi 40/64. Âyetten nâkıs iktibastır. Âyetin tamamı ve meâli şöyledir:

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَصَوَّرَكُمُ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَرَزَقَكُم مِّنَ الطَّيِّبَاتِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُم فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

“Allah, yeryüzünü sizin için karar kılma yeri, göğü de binâ yapan; size şekil verip de şekillerinizi güzel kılan ve sizi temiz şeylerle rızıklandırandır. İşte Rabbiniz Allah! Âlemlerin Rabbi Allah ne yücedir!”

³⁷ Enam Suresi 6/45. Âyetten iktibastır: “Böylece zulmeden o toplumun kökü kesildi. Hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur.”

Bende bir Ya'küb'um kendü hâlimde
Tañrı'nın tesbîhi vardur dilimde
Yūsuf'um yanurdum Bağdād elinde
Ağlar Ya'küb ağlar Yūsuf'um deyü³⁸

24a

(XIV)³⁹

(Nakaratlar Hariç Şiir 7'li hece ölçüsüyle yazılmıştır)

‘Āşık olan üftāde
Durmaz gider orada
Kādrin bilür ziyāde
Şeyhim ‘Abdulkādiri

Yā Muşafā Seyyidallāh
Yā Müctebā Seyyidallāh

İnkār iderler anı
Mürşid tutar şeytānı
Ebu'l-Kāsim'dır nesli
Şeyhim ‘Abdulkādiri

Yā Muşafā Seyyidallāh
Yā Müctebā Seyyidallāh

Allāh Allāh Allāh Mevlām Hū Mevlām Hū Mevlām

Muhyiddīn'dendir aşlı
Ebu'l-Kāsim'dır nesli
Mevlām Muḥammed dostı
Dostum ‘Abdulkādiri

Yā Muşafā Seyyidallāh
Yā Müctebā Seyyidallāh

Allāh Allāh Allāh Mevlām Hū Mevlām Hū Mevlām

Eşrefoğlu Rūmī'dür
Erenler mahremidür
Şübhesiz ol velidür
Şeyhim ‘Abdulkādiri

³⁸Son iki mısra 23a sayfasında yazılıdır.

³⁹Bu şiir divanında yer almamakla beraber birçok farklılık barındıran bir benzeri için bk. Mustafa Tatcı, *Eşrefoğlu Rūmî Dîvân-ı İlâhîyât*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2014, s. 92-93.

Yā Muṣṭafā Seyyidallāh
Yā Müctebā Seyyidallāh

‘Abdulkādir başları
Zikrullāhdur işleri
Var seyreyle sultānı
Dostum ‘Abdulkādiri

Temmet

Ḳıdvetü’l-ḳudāti ve’l-aḥkām ma‘denü’l-fazlı ve’l-keḷām el-maḥẓu ‘azīzi’l-‘ibādeti

(XIII’ün baş tarafıdır)

İlāhī Yūsuf

11’li hece ölçüsü

Ağlayu ağlayu gözlerden oldu
Mübārek egnine hırhalar geydi
[24b] Yedi yıldan soñra Yūsuf’ı buldı
Ağlar Ya’küb ağlar Yūsuf’um deyü

Akdı Ya’küb’un gözünden yaşı
İnerdi delerdi toprağı daşı
Yūsuf’a zulm itdi vay kardaşı
Ağlar Ya’küb ağlar Yūsuf’um deyü

Bir koyun aldılar boğazladılar
Yūsuf’uñ gömlegin kan eylediler
Baba Yūsuf’u kırt yedi dediler
Ağlar Ya’küb ağlar Yūsuf’um deyü

Aradılar tağı taşı yurtları
Ḥaḳ kimseye virmesün böyle <bir> derdi
And içer yimezler Mısır kırtları
Ağlar Ya’küb ağlar Yūsuf’um deyü

Yūsuf’ı kardaşı kıyuya atdı
Mevlām emreyledi Cebrā’il tıtdı
Kıyunuñ dibinde yedi gün yatdı
Ağlar Ya’küb ağlar Yūsuf’um deyü

25a

(XV)

İlâhî⁴⁰

Ey düğünüñ mübârek olsun
Melâ'ikeler rahmet itsün
Muşâhibleriñ merhamet itsün
Düğünüñ mübârek olsun

Saňa bâri kılsun Sübhân
Seniñ olsun saňa ğılmân
Etrâfıñ olsun urışan
Düğünüñ mübârek olsun

İşlerden işleriñ şerhi
Sünnetdür peygamber kavli
Bubasınuñ güzel oğlu
Düğünüñ mübârek olsun

25b

Vara gele yol aşındı
Düşmanlarıñ 'aklı şaşdı
Dos[t]larıñ göñli açıldı
Düğünüñ mübârek olsun

Küyegü tonuñ biçildi
Üstüne nurlar saçıldı
Dos[t]lara ta'am saçıldı
Düğünüñ mübârek olsun

Küyegü sağduç yaquşur
Cümle halk aña bakışur
Güzel қоç gibi tokuşur
Düğünüñ mübârek olsun

26a

Küyegüniñ bubası
Haq murādını viresi
Oğlunuñ oğluñ göresi
Düğünüñ mübârek olsun

Hulle tonlarıñ biçildi
Gerdek gicesi açıldı
Şulara rahmet saçıldı
Düğünüñ mübârek olsun

⁴⁰ Bu "ilâhî" de birçok mısra da ölçü bulunmamakta/aksamaktadır.

Güzel oğullar virsin Hâk
Kaşları kara yüzi ak ak
Muhabbet düşür yüzine bak
Düğünüñ mübârek olsun

26b

Yediler atını yedsün
İletsün kırklara kıtsun
Muhammed şefâ'at etsün
Düğünüñ mübârek olsun

Yetdiler atınıñ başın
Maşsün olsun kız karındaşın
Yollara dökülsün saçın
Düğünüñ mübârek olsun

Ya bu beglük eyü beglük
Allâh saña virsin eylük
Hocalara gelsün yağlık
Düğünüñ mübârek olsun

27a

(XVI)⁴¹

Varam yüz sürem beyt-i şerîfe Hû
Bir hırka giyerim yüz biñ pâreden Hû

'Âşık Yûnus' uñ budur maşsûdı Hû
Alub cânımı dos[t]lar çıkayım aradan Hû

(XVII)

İlâhî

8'li hece ölçüsü

Hakkı c[â]ndan sever iseñ
Yalvar kul hâlîka yalvar
Dîdârın görmek diler iseñ
Yalvar kul Sübhân'a yalvar

Hû Hû Mevlâm

⁴¹ Ölçüsü bulunmamaktadır.

Takı şol kendüden takı
Gör neden halk itdi seni
Daīm boynucuğum egri
Yalvar kul Hālīk'a yalvar

Hū Hū Mevlam

Seherde uyğudan uyan
Olur gizlü sırlar 'ıyān
Maḥrūm qalmaz Allāh diyen
[Yalvar kul Hālīk'a yalvar]

Hū Hū Mevlam

27b

Deryālar şuyın gelince
Göz yaşı düşe gelince
Buñda 'ışk başa gelince
Yalvar kul Hālīk'a yalvar

'Āşīk Yūnus çek cefāyı
Derdiñe dermān arayı
Dā'im ağlayı ağlayı
Yalvar kul Sübhān'a yalvar

Hū Hū Mevlām

Sene 1215. Sene biñ iki yüz on beşde dükkāna girdim. On altıda ḥavlıuyı aldık. Sene 1216.

28a

(XVIII)

İlāhī

11'li hece ölçüsü

'Ālem fahrı göç eyledi fenādan
Aşḥāblarım size olsun elvedā

Çağırın aşḥāblara gelsün Fatma
Kim hulle tonını benim atıma
Helālim 'Āyişe kızım Fāṭıma
Ehl-i Beyt'im size olsun elvedā

Böyle didi yaşlar indi yüzine
Fırāk düşdi ümmetiniñ özine
Ḥasan'ı Ḥüseyn'i almış dizine
Evlādlarım size olsun elvedā

‘Azrā’il’e emr olundu Hüdā’dan
Selām itdī yire göge Yaradan
[28b] Bugün göç eyledi dār-ı fenādan
Aşhāblarım size olsun elvedā

‘Āşıklarım eydür ey yükce ganī
Emāneddir bu rūḥ alur bu cānı
Cennet-i a‘lāda ara bul beni
Aşhāblarım size olsun elvedā

(XIX)

İlāhī⁴²

Ayırma beni senden Yaradan	Hū
Düşüp ölürem ben bu yaradan	Hū
Öldüğüm için gam mı çekerim	Hū
Alup cānımı bu gün beni Yaradan	Hū
Ağlama derim şol gözlerime	Hū
Çanlı yaşlar dökerim aqdan qaradan	Hū

29a

(XX)

mefā‘tlün mefā‘tlün mefā‘tlün mefā‘tlün

[...]
Siziñ gibi degil ma‘şüm günāhlr itdiler heyhāt

Uyup her biri nefsine Hudāya oldular ‘āşī
Yanısarlar Cehennemde ki zāyi‘ itdiler evkāt

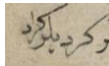
İşidicek meleklerden bu söze itdiler şayḥa
Fiğānī zārılıqlarla qatı ağladılar [...]⁴³

Bilür iken şorar Allāh nedür bu şayḥa yā Cibrīl
Diye mü‘minler eṭfāli sayḥasıdır degil tāmāt

Anasız atasız bize gerekmez didiler Cennāt
Onlar olmayıcak bize ola mı zevk ile lezzāt

⁴² Ölçüsü bulunmamaktadır.

⁴³ Okunamayan kısım için bk.:

29 b

Oların suçların bize bağışla yâ Kerîmü'z-Zât
Ve illâ bizi yâ Cibrîl olar ile Tâmu'ya at

Diye Cibrîl'e ol sâ'at ğanî bizzât olan Allâh
Ki var mahşer yerin yokla benim çün kâdiye'l-hâcât

Ataların anaların bulup anlara teslim it
Bağışladum kamusını ki kıldum yerlerin ravdât

Bu kez şâd olalar cümle elerin eline alup
Şefâ'atle kamu anda olalar dâhil-i Cennât

30a

(XXI)

11'li hece ölçüsü

Mevlâm ihsân ide nice gör anıñ
Mevlûd okudanlar gelsün deyeler

Altundan gümüşden anıñ yabusı
Cümleden a'lâdur Cennet Hûrisi
Açılır Cennetüñ sekiz kapısı
Mevlûd okudanlar girsün deyeler

Dervîş sen de bu devlete iresin
Götür hâneye 'âlimiñ birisin
Hakk'ıñ güzel cemâlini iresin
Mevlûd okudanlar gelsün deyeler

30b

(XX'nin baş tarafıdır)

Faşl Muhammediyye

mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün mefâ'ılün

Buyurdi serveri 'âlem Rasûli fahr-i mevcûdât
Gelür müselmân<lar> etfâli kıyametde diler hâcât

Hisâb için kamu kullar ki cem' olduğda dīvâne
Olar şaf turalar cümle ki el bağlaşalar kat kat

Diye Cebrâi'le Allâh bu<n>ları Cennete irgür
Geleler Cennete cümle apuda duralar bizzât

Diyeler anı bubamuz daı sevgili anamuz
Anasız atasız bize gerekmez diyeler Cennât

Melekler diyeler anda siziñ anañuz atañuz
[...]

31a

(XX'nin devamı)

Hâzâ Muammediyye

mefâ'lıün mefâ'lıün mefâ'lıün mefâ'lıün

Aan gözleriniñ yaşı şanasın lu'lu'dür lâlâ
Ne lu'lu' lâlâ deryâdur ne deryâ andurur lâlâ

Diyeler şabrumuz yokdur güneş ısısına hergiz
Nice şabr idevüz oduñ bugün ısısına sehlâ

Diyeler kim arîr alâs giyerdüñ dürlü nâz ile
Nice şabr idevüz atrân libâsına bugün sehlâ

Diyeler kim laîf hûnlar yarıduñ dürlü dâd ile
Nice şabr idevüz zaûm acısına bugün 'aqlâ

Bular bu nâliş işlerken erişse bir nidâ 'arşdan
Ki mâlıñ oda odıñız bulara virigil sehlâ

31b

Diye mâlıñ ki boşuna [...] ⁴⁴
[...] kimüñ ümmetindensiz [...] ⁴⁵

Bu<n>lar diye kim istihyâ' iderüz dimege anı
Ne yüzlerle bapup saña ne diller söyleye naqlâ

Pes andan emr ide Mâlik süreler bunları oda
Ne kimse meramet ide ne hürmet ideler meblâ

Önüñce gideler birler anuñ ardınca yigitler
Anuñ ardınca ‘avratlar döküp yüzler şuyın bezlā

Ƙanı ol dürlü faħr ile mua‘zzez yürüyen server
[Gider] ol dürlü nāz ile şalınan servi Ƙad bālā

Ol baħt u taħt u rāħat Ƙamu zīr ü zeber oldı ⁴⁶
[Ƙanı] bevvāb u ħādimler Ƙanı dāye Ƙanı lālā

32a

Ƙanı gün görmeyen yüzler yüzün düşmiş bular şaçın
Ƙanı gül yüz benefşe zülf olupdur Ƙan ile vālā

Ƙanı ol gözleri ala ki şaçmışdı iñen dāne
Kimi di göñlinüñ Ƙuşı ki elinden āl ile ala ⁴⁷

Deger miydi şol ‘izzetler şoñ ucu iş bu ħorlığa
Yarar mıydı palās ola libās iken ol el ala

Bular dünyā serāyında meger kim ĤaƘƘa ‘āşīdür
Ānuñ çün ol daħı ider cezāsını bugün ‘adlā

Gele bārī bular çün kim cehennem Ƙapusuna hep
ÇıƘa Ƙarşu zebāniler ki yok şefƘatleri aşlā

32b

Buyura anlara Mālik ki bunları atuñ oda
Yukarı Ƙatına oduñ Ƙoyalar bunları illā

Kimisin tutısardur od topıgına irişince
Kimüñ dizin kimüñ bilin kimüñ şadrın tuta fa‘lā

Ƙaçan kim Ƙaşd ide od kim yaƘa yüreklerin yüzün
Nidā ire ki yā Mālik odı men‘ eylegil faḍlā

Ki bunlar nice bilüur kim diliyle’Ƙrār iderlerdi
Göñüllerle bilürlerdi ki yokdu ħiç baña mişlā

Bunlar dünyā ħayātında nice secde iderlerdi
Benüm dergāhıma yüzler süridiler idi vaşlā

Nidā işidicek bunlar yüce āvāz ile dübdüz
Diyeler yā Muħammed āh meded Ƙıl ergürüp faḍlā

⁴⁶ Vezin bozulmuştur.

⁴⁷ Vezin bozulmuştur.

33a

Meded kıl yā Ebe'l-Ḳāsim bize yā Aḥmed āh īriş
Ve yā faḥr-i ḳıyāmet gel ki ḳılma bizi neccilā

Eyā Cennet ḳapuların açı açı <gel> Muḥammed gel
Veyā ümmet şefī'i gel vir ondan bize temhīlā

Za'īf ümmetleriñdenüz ki yokdur şabrımız oda
Ḳıyās eyle şefā'at kıl bize faẓl eyle tafḍīlā

Ve yā Mālik işit bizi Muḥammed ümmetindenüz
Virürdük biz şalāt añā iderdük Ḥaḳḳa tehlīlā

Çü Mālik işide anı teveccüh ḳıla ucmağa
Nidā ide ḳapusunda [...]⁴⁸

33b

[...]⁴⁹
Za'īf ümmetleriñ otda olupdur oda tenzīlā

Ḳaçan kim işide anı yerinden titrer oturur
Burāḳına bine fi'l-ḥāl irişe ide taḥşīlā

İrişe çün Cehennemde işide bunlarıñ ümmet
Mübārek gözlerinden yaş ola yüzine [...]⁵⁰

Diye Mālik [ki] imdi tīz çıkargıl ümmetim otdan
Ki bunlar oda ḳatlanmaz 'azāb eyleme tenkīlā

Diye kim yā Rasūlallāh elimden nesne gelmez hīç
Buyurmayınca tā Allāh ḳılamam işte ta'līlā

34a

Hāzā Muḥammediyye

Kitābıñ yuḳarusında dimişdik Cenneti bir kez
Çün anı anda zıkr itdük girü itmeyelim tekrar

Velî bunda birez anı ‘ale’l-icmāl idelim yād
Bula tā tîz gire girü o tafşîle bu ey dildār

İşit imdi nedir Cennet nedendür ya anıñ aşlı
Maķāmātın merātibce bu yerde olalım beşşār

Meger bir gün gelüp aşhāb Rasûlullaḥa şordılar
Ki Cennet milkini bildin neden yaratdı ol Ğaffār

Didi şudan yaratmışdır didiler kim bināsı ne
Didi bir kerpici altun biri gümüş-durur kim var

34b

Sıvası misk-i esferdir türābı za‘ferāndandır
Taşı lü’lü’ ile yāķūt nazîrin görmedi ebşār

Kim aña girse hîç ölmez tonı aşlā hiç eskimez
Yigitligi fenā olmaz tükenmez andağı a‘mār

Anıñ ehli uyumaz hîç ki zîrā nevm eḥü’l-mevtdir
Güneş yok anda hem gice içi taşı tolu envār

Ķuşatmışdur yedi dīvār cemī‘-i Cenneti dedi
Birisi aķ gümüşdendir olupdur taşradan devvār

İkincisi kıızıl altun üçüncüsü-durur yāķūt
Anıñ dördüncüsü lü’lü’ şanasın aķlığı aķ qar

Beşincisi-durur dürden arı cevher-durur şāfî
Zeberceddür altıncısı yeşildür mevce hem jengār

35a

Yedincisi bu idi ol kim oldu nûr-ı ezherden
Beyān itdi anı bir bir bilindi merkez-i aķtār

İki dīvārın arası beşer yüz yıl qadardur kim
Olur <her> günü anıñ yılca kıyāmet günü miķdārı

Buyurdi Cennet içinde vesîle adlu bir yer var
Umaram kim anı Allāh girü baña ide ibşār

Bunıñ ile durur Cennet sekiz olduğı sağışda
Bu sözi hoş tefahḥuş kıl ki bu sözdür şahîḥ aḥbār

Daḥı Cennet derecâtı sağışda yüz durur didi
Eger birine ‘ālemler derilse olmayaydı țar

Muḥaddisler didiler kim sekiz uçmak yüz-durur didi
Genişlikde ve zinetde irişmez Cennet'e efkār

35b

[...] didiler kim sekiz uçmak yüzdür didi⁵¹
Genişlikde vü zinetde irişmez Cennet'e efkār

Aden<dür> Cennetiñ a'lāsı kim oldur Cennetiñ hāşşı
Ki dārü'l-mülk gibi anı kuşatmışdur yedi dīvār

Hāzā Muḥammediyye

Rivāyet eyledi rāvī bu vech ile idüp isnād
Ki buyurdı Rasūlullah kim Allāh eyledi icād

Didi kim Cennet içinde bilün ya'kūt u aḥmerden
Yaratdı anda yetmiş biñ ki şehristān idüp bünyād

Bu kez her eviñ içinde temāmet yetmişer biñ taht
Yeşil cevher zeberceddür cemī'in eyledi ābād

36a

Bu kez her tahtiñ üstünde yaratdı girü bir hūrī
Yañağı üzre yetmiş biñ aña zülf eyledi irād

Bu kez her zülfüne anıñ düzdi lü'lü' ile ya'kūt
Muṭarr[ā] ḥaṭ müzellef ḥaṭ şanavber ḳadd ü serv-āzād

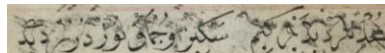
Bu kez pes sağ yañağında Ebū Bekr adını yazdı
Dönüben şol yañağında 'Ömer adını yazdı ad

Bu kez 'Osmān'ıñ adını yazup alınıñ üstüne
Yañağında 'Alī adın yazup virdi lebinde dād

Ṭuṭaḳlarında Bismillāh anıñ yanında er-Raḥmān
Yanında er-Raḥīm adın taḥaḳḳuḳ ḳıldı yazdı ad

Didiler yā Rasūlullah kimüñ ola 'aceb bular
Didi beş vaḳt nemāzı kim cemā'atle ola mu'tād

⁵¹ Vezin bozulmuştur. Okunamayan kısımlar için bk.:

36b

Dahı buyurdi Cennetde yaratdı hūr-i ʿīn Allāh
Yürüse şalınur anda hırāmen luṭf ile dilşād

Yürürler iki yanında temāmet yetmişer biñ hūr
Karavaşlar perī-veşler gönüldenler hemān hem-zād

Bu hūrī anı eydür kim ben ol şahsa naşībem kim
İderdi halka emr ü nehy kılurdu ʿilm ile irşād

Didiler yā Rasūlallāh nedendir <bu> hūr-i ʿīn bildür
Didi üç nesneden anı bir itdi eyledi icād

Aşağıları müşğden hem orṭaları ʿanberden
Yukarıları kāfurdan zihī sanʿat zihī üstād

37a

Bularda saç u kaş kibrik kara nūrānī haṭdandır
ʿAcebdür nūr ile zulmet bu yerde olmadı aṣlā

Haberde İbni Mesʿūd'dan gelipdür bir rivāyet kim
Ola her şahsa bir hayme eger ümmī eger zühhād

Ola her haymeniñ dörder kapısı dört taraflarda
Gele her günde Allāh'dan hediye aña bī-a'dād

Anuñ gibi hediye kim birine beñzemez biri
Yeñi yeñi kerāmetler ide Hāḫ anlara imdād

Ola her hayme içinde şağıssız hūr-i ʿīn hātūn
Ola ya'kūt ile mercān gibi bunlar eyā şehzād

Bulardan gayrı Hūrīler yağa yire bulutlardan
Güzelliklerde bunlara kimesne olmaz endād

37b

Didiler kim biz ol naḥnü'l-mezīdüz kim didi Allāh
Ki bizüm hażretimüzde mezīdler var didi [ol Hād?]⁵²

Qanı imdi bu ma'sūqa gönül virüp kalan ʿaşık
Qanı bu Leylā'ya Mecnūn qanı bu Şirīn'e Ferhād

⁵² Okunamayan kısım için bk.:

Ebū'l-Leyṣ raḥmetullahi 'aleyhi eyledi tefsīr
Ki bu sözi bu āyetde beyān itdi kılup infād

Didi evlendüriserdür Rasūlini Te'ālallāh
Ki Cennet'de düğün idüp kılısardur añı dāmād

Cemī'i Cennet ehli hep geliserdür düğününe
Olup cem'iyet-i kübrā dirile cümle-i evtād

38a

Gelinler kim viriserdür iki maḥbūb olıyardur
Ḥabībullah alıyardur olıyar anlara naḳḳād

Birisi Āsiye ola ki ḥatunıydı Firavnıñ
Birisi olıyar Meryem ki bıkır idi boyı firşād

Muḥammediyye

Çü Mī'rāc'a 'urūc itdi semāvāt üzre ol bedr ay
Temam oldı rücū' itdi bu ġāyet üzre ol bedr ay

Buyurdı çün güzer kıldım münādī bir nidā itdi
Ne buyurdı anı diñle bu āyet üzre ol bedr ay

Ki farzum eyledim imzā velīkin eyledüm taḥfīf
Bu resm ile ḥaber virdi bu āyet üzre ol bedr ay

38b

Ki her bir vaḳt nemāzı ben beraber tıtdum on vaḳte
Alup anı girü döndi bu evḳāt üzre ol bedr ay

Pes andan Sidre'ye indi iriṣdi Cennet'e girü
Ciḥānı cümle ṭayy itdi bu mirḳāt üzre ol bedr ay

Girü indi maḳāmına ki Mescid-i Ḥarem idi
'Urūc itdi nüzūl itdi bu mīḳāt üzre ol bedr ay

Bu hem ṭayy-ı mekân idi bu hem ṭayy-ı zamân idi
İki sā'atde ser-cümle bu hey'āt üzre ol bedr ay

Ki ḳalbi ne yire inse irerdi ḳālebi anda
Olup ḳalbi gibi ḳāleb kemālāt üzre ol bedr ay

Ḥarem'de çün nüzūl itdi Ebū cehl irdiyise ol
Mülākāt oldı anuñla maḳālāt üzre ol bedr ay

39a

Didi iş bu gece ben bil ki Beytū'l-Maḳdis'e vardım
Beyān eyledi Mi'rācın bu ḥālāt üzre ol bedr ay

Ebu cehl çün kim işitdi kığırdı cümle küffārı
İşitdiler çü Mi'rācın didiler cümlesi hey hāy

Ḳamusı eyledi inkār ta'accüb eyleyüp anı
Biraz aşḥāb olup mürted ḳodı īmānını ḥāşāy

Ebū Bekr'e ayıtdılar bu gece Ḳuds'e vardum dir
Didi kim vardı şādıḳdır yüzi görklü ciḥān-ārāy

Didiler kim neden dirsın didi anıñ içün kim ben
İnanurdım ḥaber virse bu göklerden rūḥ ifrāḥ

39b

Didiler ḳāfile ḳanda didi ten'um da uğradım
Didiler vaşfın it itdi zafer virdi o 'ālī-rāy

Ki önce bir deve gele ki ḥākister ola rengi
İşit kim bunlara nice vaṭar verdi o 'ālī-rāy

Devenüñ üstüne iki ḡarāde bağlamışlardı
Muḥaṭṭaṭlar muḥayyaṭlar ḥaber virdi o 'ālī-rāy

Ḳaçan kim şems ide işrāk bulardan olalar zāḥir
Bu ḳavme bu kelāmı bu ḳadar virdi o 'ālī-rāy

Didiler añladuḳ bir bir görelüm mu'cizātuñı
Didiler kim <siz> naṣar idiñ naṣar virdi o 'ālī-rāy

Pes andan çıkdılar bular şeniyye ṭaḡı üstüne
Çü bunlara ḥaber virdi şemer virdi o 'ālī-rāy

40a

Çü şubḥ oldu bular eydür ki vallāhi güneş ṭoḡdı
Biri eydür ki vallāhi neler virdi o 'ālī-rāy

İrişdi pes cümle önce Muḥammed oldu pes şādıḳ
Yüzi çün şems idi sözde ḳamer virdi o 'ālī-rāy

Güneş gibi 'ayān itdi niçün itmeyeler taşdıḳ
Çü deryāyı ḥaḳīḳatde güher virdi o 'ālī-rāy

Şular kim mürted olmuşdı girü ĩmāna geldiler
Giderdi küfr zehrini şeker virdi o ‘ālī-rāy

Bular inkār idüb cümle hacet itmiş idi aña
Bu isbāt eyleyüb sözün duyurdu o ‘ālī-rāy

40b

Çün ānı eyledi taşdıķ pes adın virdiler şiddiķ
Hāķiķat bildiydi taķķiķ anuñ çün oldu şeker-hāy

Ķabā’il cümle geldiler Harem’de şaf şaf oldılar
Haber vir imdi didiler oturdılar alay alay

Bilürüz görmedüñ sen hiç ki Beytü’l-Maķdis’i aşlā
Nicedür Mescid-i Akşā degil başduñsa anda pāy

Emārātın ‘alāmātın beyān it idelim taşdıķ
Tevakķuf kıldı bir sāt bu sözde ol yüzi tuğrāy

Be-ğayet ķurbet erişdi mübārek ķalbine anıñ
Velikin ķılmadı izhār çatub ķaşın dimedi vāy

Ki zīrā nesne şordılar kim anı gözlememişdi
Pes oldu muntazır vahye ne emr ide onı hem-pāy

41a

İrişdi luţf-ı Rabbānī ģicābın külli ref’ itdi
Ki zāhir eyledi Ķuds’i ‘ayān oldu oña her cāy

Neden ki şordılar aña ķamusundan haber virdi
Didiler vaşfı gerķekdir diyübdür zīr ile bālāy

Didiler yolda gördüñ mi ‘aceb hiç ķāfile bizden
Bu söze pes cevāb virdim o gözi göñli cānı bay

Didi Revhā’da uğradım ki bir deve yitürmişler
İderlerdi taleb anı haber virdi o ‘ālī-rāy

Şuşadım bir ķadeh buldım bulardan pes şuyın içdim
Şoruñ anı olardan siz eşer virdi o ‘ālī-rāy

41b

Çün işbāt itdim Mi’rācın irişdi zuhr vaķtı pes
İrişdi didi Cebrā’il yüceldi āyetiñ ālāy

Pes andan Ka'be bābında imāmet kıldı Cebrā'il
Aña uydı Resūlullāh ri'āyet kıldı ol bedr ay

Resūlullah daḥı geçdi imāmet yerine anda
Pes aşḥāb oldılar aña rivāyet kıldı ol bedr ay

Şalāt-ı Zühr idi evvel kılındı pes cemā'atle
İnāyet eyledi Allāh hidāyet kıldı ol bedr ay

(XXII)

Bismillāḥirrahmānirrahīm

8'li hece ölçüsü

Ḥaḳḳa ḥamd idelim her ān
Yaratdı virdi pes ol cān
Giydürdi ḥil'at-i imān
Daḥı kıldı nice iḥsān

42a

Ḥabībine idüb ümmet
Bize virdi ol ni'met
Saña va'd eyledi Cennet
Duḡar iseñ emr ile fermān

Cihānı eyledi izḥār
Felekleri eyledi devvār
İde gör birliğini ikrār
Nazār eyle ḳamu eşyā'

Semayı itdi fevḳānī
Direksüzdür duran anı
Zemīni itdi taḥtānī
Ḳamu ḥalkı idüb iskān

Hevādan indürür rahmet
Ki yerden bitürür ni'met
Cemālinden sekiz Cennet
Celālinden yedi nīrān

Oldur söyleden insānı
Ḳamu kāfir müselmānı
Bitürür bağı boşṭanı
Semādan yağduran bārān

Odur bir vāhid-i nāşır
Kamu şey' e odur Kādir
[42b]İki dinlü [...] ⁵³ kâfir
Buña şāhid durur Qur'ân

Habîbini idüb Mevlâ
Kamudan eyledi a'lâ
Anıñ çün oldı bu dünyâ
'Arş u kürsi kamu ekvân

Ki rahmet eyledi anı
Anıñ çün yücedür şānı
Odur cānlarıñ hem cānı
Anı medh eyledi fermân

Dilerler andan şefâ'at
Şalât it Oña her sâ'at
Sünnetine yokdur gâyet
Bulasıñ derdiñe dermân

Rasûlullah yolına git
Ulular menziline yet
Ki ahir hâliñi fikr it
Ne hâl ile çıka bu cān

Seni Haq kulluğa şaldı
Gelüb şeytân yolıñ aldı
Seni Haq'dan [...] ⁵⁴ kıldı
Saña zulm eyledi fennân

43a

Mâ'ziden şakın zinhâr
Haţaya eyle istiğfâr
Günâhlarıñ anub her bâr
Çok eyle âh ile efgân

Huşû' ile kıl namâzı
Hudâ'ya eyle niyâzı
Zâyi' itme kışı yâzı
Ki zikret Hâlık'ı her ân

⁵³ Okunamayan kısım için bk.:

⁵⁴ Okunamayan kısım için bk.:

Olursıñ nefsiñe tâbi‘
İdersiñ ‘ömrüñü zâyî‘
Hayr işe olur mâ‘ni‘
Diler her dem ider ‘işyân

Gel imdi kendü hâliñ
Bil bedenden çıkmadan bu cân
Añub hañalarıñ her gâh
Hulus eyle diye Allah

Bu dünyânıñ işi bitmez
Şafâsı cevrine yetmez
Hiç ahdine vefâ’ itmez
Haķıķatdür sözim inan

Öğüt ister iseñ benden
Şakın lezzet alma bundan
[43b] İntikâmın alur senden
Dişin biler kanlu her an

Bu bir cellâddur it havfı
Kılıcından tamar kanı
İki gün besleyüb seni
Boğazlayub ider kurbân

Bir iki gün ider ser-ḥōş
Şunar zehrin ider ser-ḥōş
Seni bir derde ider dūşar
‘İlâc itmez aña Loķmân

Kanı bunda gelen cânlar
Yere girdi Süleymân’lar
Telef oldu nice cânlar
Harâb oldu nice ebdân

Habîbullah didi ey cân
Bu dünyâ mü’mine zindân
İki kapulıdır bu hân
Karar itmez giren insân

Var ‘ibret al ölenlerden
Kara yere girenlerden
Naşihat al ölenlerden
Ebed gör Haķ sözi iz‘ân

44a

Tekebbürden şaķın zinhār
Unutma aşlını her bār
Seni ol Fā'il-i Muhtār
Neden halk eyledi ey cān

Seniñ aşlıñdır ol balçık
Tekebbürlük neñe lāyık
Tevāzu' eyle ey aşık
'Azīz ide seni Mennān

Seni medh itse bir insān
Ferah olma aña ey cān
Dağı zemmitseler her dem
Yerinme aña ol şādān

Şaķın kimseyi incitme
Haķāretle nazār itme
'Ucub deryāsına batma
Hemān kendüñde bil nokşān

Kimesne 'ayb taleb itme
Kendü 'aybını unutma
Dīniñi dünyāya şatma
Olursıñ 'āķibet pişmān

Añub cürmiñ hisāb eyle
Utan Haķ'dan hicāb eyle
[44b] Ya'kūb bağıñ kebāb eyle
İdegör cigeriñ büryān

Gel imdi gitmeden fırsat
Zühed ü takvāya kıl ğayret
Gelür gör tez sana nevbet
Olursıñ hāk ile yeksān

Bu hulķūma gelicek cān
Dirile karşıña ihvān
O demde kaşd ide şeytān
Meger hıfz eyleye Subhān

Harāmı karñına şokma
Kendüñi āteşte yakma
Kimseniñ hātırın yıķma
İtme gönülleri perişān⁵⁵

⁵⁵ Vezin bozulmuştur

Şaķın ğıybeti buhtāndan
Oķu dūni ğūni ur'ān
Yōñūñi eylegil hāzır
Bu yerden tiz geķer ur'ān

Bu dūnyāyı igen sevme
Ma'mūr idem deyū övme
Yaşamazsın ānı koma
Olursıñ 'āķıbet pişmān

45a

anā'at kenzini tıtmaz
Aña herġiz anā'at itmez
Harış olan anı bilmez
İder hırşı olur fettān

Ki birdür řāyi' Deyyān
O'dur hem Halıķ-ı eşyā
Muḥālif oldu bu insān
Kimi 'ārif kimi nādım [nādān]⁵⁶

Kimi mecnūn kimi 'āķıl
Kimi 'ālim kimi cāhil
Kimi ḥaķdur kimi bātıl
Kimi sāḥi kimi küfrān

Kimi dāim 'ibadetde
Dūni ğūni riyāzetde
Kimi fıřķ-ı ḍalāletde
Kimi kāmıl kimi noķşān

Kimi mün'im kimi nā-ķār
Kimi giryān kimi ḥandān

Kimisi müflis-i muḥtāc
Yürür 'ālemde yalın aķ
Kimi dūnyādan olur baķ
Kimi bende kimi sulṭān

⁵⁶ Metne sonradan eklenmiştir.

45b

Kimisi ʿizz ü devletde
Kimisi [...] ⁵⁷
Kimisi ʿıyş u ʿiştetde
Kiminiñ mesken-i külhân

Kimisi Hakkâ kâ'ildür
Kimisi zulme mâi'ldür
Ölümünden şöyle ğâfildür
İder cevri kılar tuğyân

Kimi halka ider âli
Döger söger olur mâli
Kıyâmetde n'ola hâli
Olursa Hakk aña ğaḍbân

Benüm deyü bu dünyâyı
İtme beyhûde da'vâyı
Şoyub ol aṭlas dībâyı
Şararlar egniñe ekfân

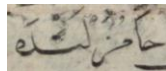
Ḳabirde bu ğarīb başıñ
Yok aña yâr u yoldaşın
Ne oğluñ var ne kardeşin
Ne dostun var ne hûd yorgan

Kimesne hâlini bilmez
Çağırsañ hîç cevâb gelmez
[46a] Anda kapu baca olmaz
Olur mücrimlere zindân

Ne gece bellü ne gündüz
Ne güneş var ne hûd yıldız
Âlî yılları belürsiz
Zihî ğurbet zihî hicrân

İki melek su'âl ider
Heybetinden 'aḳıl gider
Cevab virür iseñ eger
Bulasıñ Ravza'-i Rıḍvân

⁵⁷ Okunamyan kısım için bk.:

Cevāb virmez iseñ n'ola
Ḳabriñ otlar ile ʔola
Zebāniler ʔarşu gele
Şaçarlar üstüne nīrān

Bir gün ol ğanī Mevlā
Ölenleri ider ihyā'
Geleler maḥşere cema'n
Ḳamu erkek dişi şıbyān

Ola anda ulu dīvān
Ḳurılur hem şırāʔ hem mīzān
Ḳādī ola ulu Sulṭān
Zulm iden olur ḥayrān

46b

Ḳanı ʔorkulu gündür ol
Bilmez anda sağ-ı şol
Olur kendülere meşğül
Bilinmez birbiri ihvān

Virilür defteri a'māl
Yazılur anda her aḥvāl
Olursa zerrece mişğāl
Cezāsını vire debbān

Eger sağdan gelürse ol
Cennet ehli olur ol ʔul
‘Amelleri olur maḳbūl
Günāhları olur ğufrān

Eger soldan gelürse bil
Anıñ ḥālī olur müşğil
Cehennem'dür aña menzīl
İrişmez kimseden dermān

Kimi fāriḥ zıllı ‘arşda
Kimisi issi güneşde
Kiminiñ yok ‘aḳlı başda
Yürür mecnūn gibi ḥayrān

Bunda ḥaber eyleyen Cebbār
Olısar anda ḥōr zār
[47a] Şefā‘at eylemez ebrār
‘İnāyet eylemez Raḥmān

Halka zulm eyleyen bunda
Cezāsını bulur anda
Eger şāhī eger bende
Olur ol gün kamu yekşān

Kiminiñ yüzi aķ olur
İder elinde nūr işrāk
Virile hulle at Burāk
Binüb olalar ferāhān

Kiminiñ yüzleri kara
Bulamaz derdine çāre
Zebānīler süre nāra
Gideler zār ile giryān

Ki Cennet ehli Cennet'de
Şafā' vü 'ıyş ü işretde
Olalar zevķ-i evsaṭda
Virile Hūr ile Ğilmān

İçeler Kevşer-i Kāfūr
Yiyeler ni'meti mevfūr
Ola hātırları ma'mūr
İdeler zevķ ile seyrān

47b

Mu'azzeb ola ehl-i nār
İdeler anda āh u zār
Ğazab eyleye ol Cebbār
Ebed olmayalar ḥandān

İlāhī şakla nārından
İraķ etme civārından
Naşīb it bize dārından
Olalım biz daḥı mihmān

'Ademden eyledin ĩcād
Ki mü'mīn deyü viridiñ ad
Bizi nārından it āzād
Bulalım emn ile emān

Ḳuluñ itdiyse 'ışyānı
Raḥmetiñ setrider anı
Bize güldürme şeyṭanı
Esirge bizi yā Raḥmān

İrecek kaṭre-i Raḥmet
Virür ‘ālemlere Raḥmet
Virür kullarına Cennet
İrişmez mülkiñe nokṣān

Şākiriḍ dile ḥazretten
Gece cürmi cenābından
[48a]Ümīdiñ kesme Raḥmetden
Didi *Lā takneṭū* Qur’ān

Bu sözler ki meḳālimdir
Ḳamusı ḥasb-i ḥālimdir
Ḥudā her şey’e ‘ālimdir
Eger zāhir eger pinhān

‘İbādetde elim yokdur
Ḥaṭā’larım igen çokdur
Yüce taḡlardan artıkdır
Ne ḥaddi var ḥōd yābān

‘Ömrüñ ‘aḥīrine yetdim
Sermāyeyi heb tükeddim
Ġaflet deryāsına batdım
Ḥalāş olmaḡa yok imkān

Ne ‘ilmim var ne a‘mālim
Muḥālif şer‘a ef‘ālim
Mükedder oldı aḥvālim
Anıñ çün eylerem giryān

Meger Ḥaḳ’dan ola Raḥmet
Nebī’den ola şefā‘at
Evliyādan ire himmet
Olavuz maṣḥar-ı ġufrān

48b

(XX’nin devamı)

Faṣl-ı Muḥammediye

Gelüb ġaflet maḳāmından bu ḥalkı eyledi iḳāz
Pes andan çıkdı mescidden maḳāmına idüb lehḥāz

‘Ali’yle fazla söğkendi girü menziline geldi
Girü Allāh çün emr itdi ki ‘Azrā’ıl ola ilḥāz

Ki tiz var kıl Hâbîbime selâm oku didi benden
Aña rıfk it telaţţuf kıl sözümü eyle istiḥfâz

Ki ben andan kerametlü yaratmadum daḥı bir kul
Aña hem ümmetine ben oluram aḥfezü'l-ḥuffâz

Anıñ ümmetleri baña olalar ḥāmîd ü şâkir
Olalar râki' ü sâcid olalar emrime ḥaffâz

49a

Teveccüh kıldı 'Azrâ'îl pes aḥsen şüret içinde
Bir 'Arâbî gibi geldi dilinde 'anber-i elfâz

Baña destûr virur misin Resûlullâh'ı tâ görem
Didi pes Fâtıma aña sözüñdür şeker-i elfâz

Cezâka'llâhü ḥayran kim Resûlullâh durur meşğul
Selâm itdi girü dilden şaçu ben gevher-i elfâz

Ki yâ beyt-i kerâmetden olalar zulmete mişbâḥ
Ve yâ ehl-i Resûlullâh sözüñdür gevher-i elfâz

Gözün açdı Resûlullâh sözüñden eyledi ıtlâ'
Didi yâ Fâtıma sözüñ ne şaḥşa eylediñ ismâ'

49b

Didi geldi bir a'râbî diler destûr ala gire
Didi a'râbî degildir olamazsın aña mennâ'

Kim oldur ḥâdimü'l-lezzât cema'atleri tağıdıcı
Oğul kız öksiz idici ḥarâb idicidir evzâ

Yıkıcı dâr ile kaşrı 'imâret idici kabri
Ki 'Azrâ'îl'dür ol geldi atañı almağa isrâ'

Ala bu dâr-ı dünyâdan gidem dârü-l beḳâyâ ben
Ne kim emr eyledi Allâh o ḥüḳmi bu ider iḳâz

Velî destûr ile girür benüm üstüme 'Azrâ'îl
Kimesneden taleb kılmaz ne destûr virene ḥod icmâ'

Ḳapuyu aç kim ol gire benem kaşdı baña ire
Didi pes Fâtıma açdım ḳapuyu itdim istiḥlâ'

50a

Anıñ şahşını görmedim işitdim sözini ammā
Selām itdi buyurdı pes Resūlullāh idüb icmā‘

Ki yā ‘Azrā’ıl imdi beni görmeye mi geldiñ
Ve yāhūd qabz ider misin kim idem ehlimi idā‘

Ne‘am dirler buyurmuşdır kim Allāh qabz idem ruḥuñ
Şefiḳ olam refiḳ olam ki hiç irgürmeyem evcā‘

Diler iseñ Nūḥ ‘ömrünce tokuz yüz elli yıl ol sağ
Hem Allāh eylesün i‘ta’ saña altun gümüşden tağ

Didi soñra ne olısar digil yā eḥi ‘Azrā’ıl
Didi ölmek durur soñra didi pes şimdi ki ola icmā‘

50b

Velikin mehl virgil gele tā qardeşüm Cibril
Su‘ālim var aña şoram cevabım var aña imnā‘

Didi saña muṭi‘yim ben ne buyursañ buyur tutam
Bular bu söz içindeyken uzatdı Cebrā’ıl ayāğ

Taḥiyyāt u Selām itdi didi kim ḥayr u ḥalkı ’llah
Selām ider saña Allāh sözini iderem iblāğ

Taḥiyyāt ile ikrāmı seni maḥşūş ider Allāh
Şorar bilür iken ḥāliñ saña şevḳın ider ifrāğ

Buyurdı şimdi ki ḥālde nicedür bu şerif nefsiñ
Didi yā eḥi Cebrā’ıl niçün urduñ içime tağ

Gelūben baña ‘Azrā’ıl niçün kodıñ beni gitdiñ
Bunıñ gibi ḳatı vaḳitde niçün olduñdı ırağ

51a

Didi kim yā Resūlullāh çü dostumdır benim ey dost
Bu ḥālde dost dostuna doyamaz ey yüzi ağ

Ki zīrā ölüm acısı bilürdim nice acıdır
Anıñ çün göz yumub gitdim veli ḥāşā olam ferāḥ

(XXIII)

mefā‘ilün mefā‘ilün

Gel ey bî- ‘aql-ı âvâre
Taleb kıl Cennetü’l-Me’vâ
‘İbadet kıl gel imdi sen
Dilersen Cennetü’l-Me’vâ

Tutarken eliñ ayağıñ
‘İbâdet eyle Allâh’a
Ki luṭfiñe sebeb ola
Vire ol Cennetü’l-Me’vâ

Kaçarsın emr-i Allâh’dan
Tutarsıñ nehyini herdem
[51b] Utanmaz mısın Huda’dan sen⁵⁸
Umarsın Cennetü’l-Me’vâ

Gel inşâf eyle ey zâlim
Niçün Haḫdan utanmazsın
İdersin dâ’imâ ‘ısyân
Dilersin Cennetü’l-Me’vâ

Tuyurdiñ fışkıñı halka
Gel imdi eyle kıl tevbe
Ki tâ’ib kullar içündür
İşitdiñ Cennetü’l-Me’vâ

Dilerem senden ey yâ Râb
Çıka îmân ile bu cân
Ricâm budır daḫı senden
Viresin Cennetü’l-Me’vâ

Neden bilmem gülersin sen
‘Aceb gecdiñ mi şırâṭı
Ki yoḫsa mücdelendi ki mi
Saña çün Cennetü’l-Me’vâ

Neden meylüñ bu dünyâya
Olurıñ sen aña ‘âşık
İşitdiñ Hûri Ğilmân’ı
Tolubdur Cennetü’l-Me’vâ

⁵⁸ Vezin bozulmuştur

52a

Anuñ çün mi yaratdı Hâk
İdersin dâ'imâ 'ișyân
Saña dimedi mi Kır'ân
Ebeddür Cennetü'l-Me'vâ

(XX'nin devamı)

Hâzâ Muhammediye

Eyâ ey hâzret-i Kudret çü geldiñ Rabb-i a'lâdan
Veyâ ey hâzret-i Kudret çü rahmetsin Te'âlâ'dan

Şefâ'at şem'ini yandır cemâliñ nûrına karşı
Ki pervâne olam aña geçem tāk-ı mu'allâdan

Nişānuñ buldı çün cān nişānım bî-nişān oldı
Esirge yâ Resûlullâh 'atâ kıl baħr-i âlâdan

Kapuñdur mesned-i devlet benem kapuñda bir toprak
Ne eksile eger kaṭre irerse baħr-i na'mâdan

52b

Yürekde od başımda hâk gözümde yâş [...] ⁵⁹
Elim tut düşdim ayakdan hicâb aç nûr-ı eclâdan

Göñül bir nesne ister kim firâk odına yanmışdır
Ki şerha şerha olmuşdır geçüb derd-i dilârâdan

Ki tâ şerhi beyân idem beyân-ı iştîyâk idem
Ki vaşf-ı ihtirâk idem deñilse señin hârâdan

Şu kim azm-i sefer ide ki ma'sûk eline gide
İşitsün iş bu nâlîde ne söyler zühd ü takvâdan

Şerâb-ı ma'rifet içsün ki bula meşreb-i şâfî
Gıdâ-yı rûhı nuş itsün bu fer cām-ı muşaffâdan

Gerek âşık ciger kanın açā dōke gözi yaşın
Yaraşur kim içe şûfî murevvaḳ cām-ı aşfâdan

⁵⁹ Okunamayan kısım için bk.:

53a

Bu hüsne mālā ey h^vāce igende olmağıl mağrūr
Ki tecrīd iltiserlerdir seni bu dār-ı dünyadan

Buyurmuşdur Resūlullāh hıṭāb idüb meger bir gün
Beyān idem ānı size işidiñ kavı-i eḳvādan

(XX'nin devamı)

Faşlı Muḥammediye

Buyurdı yā Ebā Z̤er kim gemüñi eyleğil muḥkem
Ki yoḳdır cümle deryāda deriñ deryā bu deryādan

Azığıñı tamām alğıl kim uzakdır sefer bilgil
‘Amelde eyle ihlāş bilür Ḥaḳ sırr-ı aḥfādan

Yükiñi eylegil yeyni ki ‘uḳbā ḡayet eş‘abdır
Ki yeyniler yükliler bulur ḥalāşı dār-ı ‘uḳbādan

53b

Gör ol Sultān-ı kevineyni ki sözi nice [...] ⁶⁰
Ḥuṣūṣā ‘ilm-i taḥḳīki ki artuḳ sırr-ı esnādan

Şerī‘atde tarīkatde ma‘ārifde ḥaḳīkatde
Ḳamusın bunda derc itdi ne varsa ‘ilm-i aḳşādan

Muḥaḳḳıklar demişlerdir buyurmuşdur Resūlullāh
Girü bir söz ki ṭatludur nebāt-ı ḳand-ı eclādan

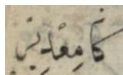
(XXIV)

Faşl fī Beyānı ‘Avret

mefā ‘ilün mefā ‘ilün / 8’li hece ölçüsü ⁶¹

Rivāyet ḳıldılar ḡālib
Ezelden bu ḥikāyātı
‘Alī ibni Ebī Ṭālib
Çün itdi bu rivāyātı

⁶⁰ Okunamayan kısım için bk.:

⁶¹ Şiirin bazı mısraları aruz ölçüsüne uymamakla birlikte 8’li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Didi bir gün otururduk
Muhammed birle tururduk
[54a] Katımızda hâzır gördük
Çıkageldi bir ‘avratı

Selâm viridi ‘ibādullāh
‘Aleyke yâ Habîballāh
Didi kim yâ Resûlallāh
İşid benden su’âlâtı

Ere varmak dilerem ben
Ne dirsın yâ Muhammed sen
Şevabı var mıdır ahsen
Bu su’ale cevâbâtı

Resûlullāh didi anda
Ere varsañ bugün bunda
Eriñ ‘avret üzerinde
Ki vardır nice haqqâtı

Eriñ hâlini şormalı
Libâslarını yuvmalı
Ki bir söziyle varmalı
Firâşe itse da’vâtı

Eriñ hâlini şormasa
Libâslarını görmese
Ki murâdını virmese
Virilmeye murâdâtı

54b

Dağı sökügünü dikmez
Kırın beytini ‘arıtmaz
Bi vechillāh naşîb itmez
Aña Cennet’de hullâtı

Bir ‘avret erine sögse
Kağub yüzini egse
Yarın Cehennem’e girse
Yüz egiser zebânâtı

Didi bunu Resûlullāh
Ki yüz egse ere billāh
Naşîb itmez saña Allāh
Yarın ‘uqbāda Cennâtı

Vü hem namāzı terk itse
Eriyle döşeğe yatsa
O hāl üzre cimā' itse
İşid n'ola bu hālâtı

Yazıla kırk günāh girü
Bu olsa anlarıñ huyı
Şu Cehennem siziñ deyü
Virile anlara berātı

İşid ğusl itdükleri giri
O yerüñ kavmi kabiri
[55a] Kıyāmetde turub uru
İde andan şikayātı

Biri namāzı kılınca
Du'ā' itmez anca
Anıñ emecügi bunca
Kabül olmaya hālâtı

Ki bir 'avret dañı n'itse
Varub maħalleye gitse
İzinsiz üç adım atsa
Budur şelāşe haṭvātı

İşitse yine terk itmez
Bu söze i'timād itmez
Yarın anda temel tutmaz
Şırāṭ üzre kademātı

Ki bir 'avret dañı n'itse
Erinüñ mālını alsa
Duymadan āḥara virse
İderse bu ḥitābātı

Kaçan Cehennem'e varsa
Zebāniler anı aşsa
Elin mikrās ile kesse
İdeler bu 'azābātı

55b

Bir 'avret kórķmasa erden
Nā maħreme vara herdem
Zinādan kórķmayub bir dem
Toğursa bu vilādātı

Atalar anı odlara
Cehennem'deki itlere
Şol âteşden ıabutlara
Koya 'âlem hükâmâtı

Anıñ ferci kokuşından
Yetmiş menzıl olan yerde
Duramaz cin ile insân
İdiserler kerâhâtı

Ki ol 'avret dahı neyler
Şokaklarda kovuuluk eyler
Düni günü tırmayub söyler
Yalanıyla kabâhâtı

Nice olur bunlarıñ hâli
Tamu dibindedir yeri
Hıncır eti gıdaları
Olıserdür müdâmâtı

Bir 'avret düğüne varsa
Aña eri izin virse
[56a] O düğünde çalarlarsa
Şu çalkular fesâdâtı

Şu vaktin çalkuyı görür
Aña bir akçe de virür
Günâhda beraber olur
İkisi eşid terākâtı

Anasıyla bile varmış
Şu yıllar Ka'be'de durmuş
Babasıyla zinâ itmiş
Ola seb'ın kerrâtı

Ya ol eriñ hâli n'ola
O maşşer yerine gele
Yetmiş biñ boynuzı olur
Seb'ın ola elfâtı

Ki her boynuzı Kaf tağı
Ki yetmiş biñ çatalcuğı
Ki her çatalıñ uzunluğu
Ola seb'ın zirâ'âtı

Odur deyyūs didikleri
Ya boşa Țamu itleri
Çeke her biri birileri
İderler siyāsātı

56b

‘Azāb anlara Țamu’dan
İderler girü eb‘āda
Cümleden elli ziyāde
Ola ȥamsīne keşerātı

Ne çekdüğün yazı virsem
Olur birkaç kitābātı

Ki bir ‘avret daȥı dursa
Erine la‘net okursa
Götürdüğü şey’i dirse
İşit n’ola bu hālātı

Daȥı hem geriden dilek
Dilersen olasın helāk
Cemī‘ gökdeki melek
İderler aña la’nātı

Bir eriñ yarası çıkısa
Ȧanıyla iriñi aķsa
‘Avreti ağızını ȥutsa
Yalasa ol cerāhātı

Eriñ yanına otursa
Yaraların āķibetin şorsa
Henüz yerine getürse
Üzerindeki ȥaķķātı

57a

Bir ‘avret er yüzine ȥura
Müdām anı azarlaya
Benim ümmetim olmaya
Virürse de şalavātı

Şu Mi‘rāc gecesi dirdim
Yürüyüb Țamu’ya vardım
Bir bölük ‘avreti gördim
Cigerler yüz lālātı

Cümle saçından asılmış
Tudaqları heb kesilmiş
Dilleri gögsüne inmiş
Üşer 'akrebler habbâtı

İşit imdi bu ne hâldir
Hâlleri pek mükedderdir
Eyâ Mâlik bunlar kimdür
Deyü itdüm su'âlâtı

Şol izinsiz duranlardır
Maḥalleye varanlardır
Erin azarlayanlardır
Deyü virdi cevâbâtı

Er 'avreti bir yere gelse
İkisi muḳâbil olsa
[57b] Biri birlerine şorsa
Şu îmân-ı kemâlâtı

Biri bilüb biri bilmez
Yanulub tefsîr kılmaz
İkisiniñ daḫı olmaz
Nikâhları şaḫîḫâtı

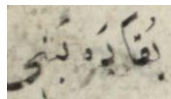
Biri birine şormasa
İkisi de bilmezse
Çün tekmîl idemezse
[...] ⁶²beni ḫarabâtı

Bunlarıñ dinleri olmaz
Namâzları ḳabul olmaz
Boğazladıkları yenmez
Velâ lehüm nikâḫâtı

Cimâ' eylese o hâlde
Zinâ olsa gerek o demde
Çü murdardur menziline
Olur diñle ḫâdişâtı

Resûlullâh didi bunı
O 'avret diñledi anı
Tutuşdı derd ile cânı
İşidiñ bu naşîḫâtı

⁶² Okunamayan kısım için bk.:

58a

Didi kim yā Resūlullāh
Ne güç işdür bize vallāh
Ben ere varmazım billāh
Gerekmez baña zevcātı

Resūlullāh didi andan
İşid ki bir dağı benden
Ere var sen bugün bunda
Ziyādedür şevābātı

Ere varmasa bir kişi
Çü hoş olmaz anıñ işi
Dünyāda ‘uqbāda işi
İrāş gelmez müdāmātı

Ki bir ‘avret dā’ım
Muḥabbetlü ola bir dem
Gökde melek yerde insān
İdiserler muḥabbātı

Bir ‘avret erine tura
Yüzün yüze virüb güle
İkisine naşīb ola
‘Aşr ile ḥasenātı

Buyurdu kim Resūlullah
Er ‘avrete şarıla billāh
[58b] İkisine vire Allāh
Bu ‘ışrīne ḥasenātı

Muḥabbet bir yere derse
Zevclerin būs idüb dursa
Gerekdür anlara dirse
Şelāşüne ḥasenātı

Er ‘avret cem’ ola anlar
Cimā’ idüb şūd diler
O vaktin kazana bunlar
Erba’üne ḥasenātı

Bunlar ğusl eylese lillāh
Şūd emelde murādullah
Ki yetmiş biñ melek Allāh
Yaradur külli қаṭrātı

O yetmiş biñ melekler çün
Şāf şāf olub duralar çün
İder tesbīḥ bular içün
İlā yevmi'l-ḳıyāmātı

O 'avret ğusl idüb dursa
Erinden ḥāmīle olsa
Bi-vechillah aña virse
Gerek biñ biñ şevābātı

59a

Ṭoğursa evlādı ḥāmīl
Anıñ şevābını sen bil
Mücāvīr olur bir biñ yıl
Eylemişce şevābātı

Nifāsından erin māh
Günāhından bu ne vallāh
Velī ḳulum deyü Allāh
İde anda ḥitābātı

Şevābı gör neye beñzer
Mişāli ya neye beñzer
Şol Ḥavvā anaya beñzer
Ol 'avretiñ kerāmātı

Bunu bilmeyeler zamān
Ceẓā' eylerler o cān
Kendü elleriyle beyān
İdeler bu sa'ādātı

Ṭoğururken daḥı n'ola
Aña ecel gelüb öle
Sebīlullah şehīd ola
Gerek yoḳ aña şübehātı

Zamāne hîç bunı bilmez
Şevābı ġāzīler bulmaz
[59b] Şehīdlerde bile olmaz
Ol ‘avretiñ fazīlâtı

Bir ‘avret duru ben kâ’im
Erine şı vire dâ’im
İçimi başına şâ’im
Olur bir bir şevābâtı

‘Avrete eri çağırsa
O lebbeyk sultānım dise
Bi-vechillāh aña virse
Gerek biñ hac şevābâtı

Bir ‘avret erine tursa
Nālinini çevürse
Ne kadar şevābā girse
Gerek diñle hādişātı

Günāhdan arunub çıkmış
Meşāyihın yolın tutmuş
Biñ altun şadağa itmiş
Olısar ol nisāyātı

Bir ‘avret eriyle cāndan
Tevāzu‘ eylese andan
Tañrı hoşnūd ola senden
Deyü itse kelāmātı

60a

Tañrı hoşnūd ola andan
O kırtula dālāletden
Hem altmış yıl ‘ibādetden
Ziyādedür şevābātı

Bir ‘avret erine n’itse
Yavuzluğuna şabr itse
Hağ Te‘ālā aña virse
‘Āyişe Ana şevābātı

Gez ‘avret anı
Aña şabr itse ercānı
Şu Eyyüb’uñ şevābını
Qazana ol ricālātı

Ki bir ‘avret dağı dursa
Eriniñ başını yursa
Ne kadar şevāba girse
Gerek diñle kitābātı

Yetmiş gazāya varmışdan
Tevakkuh anda varmağdan
Hem anda şehīd olmağdan
Ziyādedür şevābātı

İşid sen bir dağı benden
Muhammed kıızı Fātimā
[60b] Gelüb atası qatına
Gel diñle bu naşīhātı

Didi gözüm nur-ı aña
Vaşıyyetüm olsun saña
Ki secde idiñ insāna
Diseydi ol ğanī zātı

Bu emr olaydı bize
Qulaq tut imdi bu söze
Ben emr ider idim size
İde erinüze secdātı

Erin hālini bilseñiz
Ecel yetişüb ölseñiz
Qara sīneye girseñiz
Münker ve Nekerātı

Aña evvel ĩmānından
İkincisi namāzından
Üçüncüsü er haqqından
İdiserler su’ālātı

Yanında şöyle duralar
Eriñ haqqını soralar
Otlı topuzla uralar
Virmese bu cevābātı

61a

Ṭamu'dan açıla bāblar
Sīneye saçıla odlar
Cehennem'den beri iniler
O uşar 'aḳreple ḥabbātı

Anı şöyle şoḳar ḳurtulır
Bu itdiḡiñ 'amel derler
Ḳanın şorub etin yirler
İlā yevmi ḳıyāmātı

Bir er 'avretini dögse
Anı ne ḥaḳ yere sögse
Meger 'avretde yoḡ ise
Leyse lehū ḳabaḥātı

Yarın maḥşer günü ola
Yedüp 'avret anı gele
Eriñ ḥālını Ḥaḳ bile
İder gene şikāyātı

'Avretiñ ḥālını bilem
Eriñ da'vācısı olam
Ḳıyametde daḡı bilem
Anıñ ile 'adāvātı

İşid ba'zı rivāyetden
Bu şādır ola 'avretten
[61b] Şu duran dürlü ḳabāḥadden
Birini irtikābātı

Budur evvelki yunmayub
Cenābetden erinmeyüb
İkincisi daḡı ḳılmayub
İderse terk-i şalātı

Üçüncüsü yüze tursa
İzinsiz taşraya varsa
Budur dördüncü gelmezse
Firāşa itse da‘vâtı

Budur neden birini görmek
Ve hem ta‘zîr idüb sögmek
Olur vâcib anı dimek
Ki oldur dir haqqâtı

Budur neden ğayrısın
İdiñ izin kabâhâtı

Hadîşi kemdürür kāmı
Şad bir ‘âlemdür temāmı
Allâh ‘âlim durur dağı
Hem bil şavâbâtı

İbni Yahya haķîrdür dir
Meşâyih yoluna girdi
[62a] Hadîşi Sulţânı gördüm
Kitâbdaki dersâtı

Kağıdın okuna yabdı
Kalemin eline aldı
‘İlm deryâsına taldı
Ki fikriyle ferâşâtı

Ki düşdi derdiyle cânı
Çalışdı nazm gecdi anı
Götürdi haqqıyla elini
Diledi ba‘zı hâcâtı

İlâhî kullarıñ ebedtür
Hâzretinden bunu ister
Bize luţf eyleyüb göster
Tarîķi müstaķimâtı

Şu vaķtin ‘Azrâ’îl gele
Boynumuza elin ura
Yanında müntazir ola
Şu şeyţân-ı la‘nâtı

Anuñ h̄ilesine la‘net
Bu ĩmāna ura aķreb
Şıgınırsız saña yā Rabb
Meded kılğıl ‘ināyātı

62b

Īmānı şaķlağıl anda
Refīķ ola bize sende
Ḥabībūñle kıyāmetde
Naşīb eyle şefā‘ati

Ve hem dār-ı Celāl’inden
Cemāl’in göreyim anda
Resūlullāh civārından
Bize göster maķāmātı

İtā‘at gelmez elümden
Bu şādır ola dilimden
Günāhkār ‘aşı ķuluñdan
Ķabūl eyle münācātı

İbni Yahya düni günü
Tefekkür eyleye cānı
Tamām yüz beyit eyle bunı
Bu kez kıldı tamāmātı

(XX’nin devamı)

Faşl fī Beyān-ı Şehīd

Buyura hem kıyāmetde ķubūrundan tura bir ķavm
Yeşil atlar ķanatlılar bineler tölalar a‘māķ

63a

Uçarlar ķuş gibi bunlar erele Cennet’e tā kim
Gözüke gözlere cümle tībāķ eţbāķ u tāk eţvāķ

Şoralar kim ne ümmetsiz cevābında diyeler kim
Muḥammed ümmetindenüz ki anuñdur ķadr ü istihķāķ

Diyeler gördünüz mi hiç hisāb u bā kıtāb mīzān
Diyeler görmedik hergiz bulardan hiç yakın ırak

Diyeler dönüñ imdi siz hisāb virmek gereksiz siz
Diyeler kim ne virdünüz hisāb almak dilersiz bak

Buyurdi hem gele bir kavm esüb bād-ı şabā gibi
Ki görmeye hisāb anlar hem etmeye ‘azāb ihrāk

Didiler kim durur bunlar beyan ayıt yā Resūlullāh
Buyurdi kim ğazā’larda idendir kanların muhrāk

63b

Buyurdi hem kıyāmetde geliserdür şehīd olan
Şecā’atde mehābetde şalābetde kamu ecvāk

Kılıçların omuzına aşuban yūriye bunlar
Ger İbrahim ile Mūsā görürlerse çekeler sāk

Görüb haşr ehli ideler bunlara kimlerdür yā Rabb
Diyeler kim şehīdlerdir olubdur kanları ihrāk

Buyurdi hem zihī devlet şu kavme ümmetinden kim
Deñiz katında dünyādan beķā’ya olalar ilhāk

Şu yerden çıkalar bunlar geleler ‘arşuñ altına
Hiķāb ide melekler bu kez ol Kāsımu’l-erzāk

64a

Ki bunlar şol kulumdur kim olurlardı sevāhilde
Deñiz katında oldılar baña olmadıladı bak

Bunlara pes ‘azāb itmeñ ki varsunlar bu ğazīler
Bikirler koçsun Uçmaķ’da şafā’larda bulub ezvāk

İlāhī biz kuluñ dahı Gelibolu’da olurduk
Deñiz katında beklerdük frenkden kal’a āfāk

İşümüz cendi ekşer çü heftād ü milletle
Virürdik başı yolunda iderdük malumuz infāk

Ḥudāvendā Ḥudāvendā bu biz kullara luṭf eyle
Ḥisāb itme ‘azāb itme kaçalum biz daḥı a‘nāk

Gelibolulı ‘āşıklar senün fazlını diler dā’im
N’ola ki idesin iḥsān çü sensin Ḥālık u Rezzāk

64b

İlāhī şucalarım maḥv it keremden raḥmet it ‘affit
Ḳamu erkek dişisi du‘ā’m budur ki kılasın i‘tāk

Ne eksile nihāyetsiz deñizlerden eger yā Rab
Bizi bir ḳaṭre-i raḥmet iderse luṭfına iḡrāk

Ḳanı bizde şu devlet kim Cemāl’iñ idevüz meşḥūd
Ḳanı cān kim ola vāşıl ḳanı göñül ola revāk

Naẓar kıl sırr-ı vaḥdetden tecellī kıl hüviyetden
Ḥicābumuz gider gözden meded kıl bize it işfāk

65a

(XXV)⁶³

İşit imdi bir ‘acā’ib ḥōş ḥaber
Kim ne dimiş ol Resūl-i mu‘teber

Resūl ikindi namāzın kılmış idi
El yüze sürüb du‘ā’ kılmış idi

Şağ yanında geldi bir gögercin uçar
Ḳondı Resūliñ dizine yaşlar şaçar

Yā Resūl şefā‘ate geldim gizlegil
Ol toğan gelür alur yüzlegil

Üç gündür bir toğan beni ḳoğar
Cānım almak ḳasdına şöyle avar

⁶³ Yer yer 11’li hece ölçüsüne uymasına rağmen bu manzumenin genelinde vezin bulunmamaktadır.

Gizlerseñ gizlegil şimdi gelür
Üç yavrucağım vardır öksüz kalur

65b

Gizlemezseñ destür vir uçayım
Yoñca yoñca kayalara kaçayım

Çün ki Resül işitdi bu sözleri
Yaş ile tıldu mübârek gözleri

Resül eydür gel yeñime gir hümâm
Çün bunda geldiñ işiñ oldu tamâm

Gögercin girdi Resülün yeñine
Sen bak imdi Tañrının taqdirine

Ol sâ'atde toğan ine hevâdan
Yeri gögi titredüb kalur fiğân

Yâ Resül gizlemegil vir avımı
Yohsa haste kıluram ben cânımı

66a

Nice gündür kim hevâda dönerem
Tırmayub ardınca dün gün gezerem

Ol benim avım durur gizlemegil
Ben anı koyısar degülem yüzlemegil

Resül eydür kuşlar virem saña
Tek bağışla bu gögercini baña

On koyun virseñ razı olmam
Gögercin dādın anda bulmam

Tıob üşendir gel baña vir avımı
Boynuña algıl elini kanı yavrımı

66b

Aç durur baqarlar yola
Pes anı terk itmek nice ola

Resûl eydür Âdem eti tatlıdur
Sözüm işit söz işitmek kıtludur

Kendü etimden kesüb virem saña
Sen bağışla bu gögercini baña

Râzı oldu toğan bu kavile
Kim Resûlün etin alub şagola

Destür oldu bıçağı getürdiler
Şahâbeler kaykuya oturdılar

Hiṭâb oldu bıçağa kesme etin
[67a] Kesersen el birez [...] ⁶⁴

Urdı bıçaq mübârek destine
Kesmedi gör Hakk'ın hikmetine

Kesmedi teni ol bıçaq
Nice kessiñ kesmediydi ol Hakk

Ol gögercin silkinüb oldu Mîkâ'ıl
Ol toğan silkinüb oldu Cebra'ıl

Ol ikisi orada ağlaşalar
Hem Resûlün ayağına düşeler

67b

(XXVI)

İlāhî İlāhî

mefā'îlün mefā'îlün

⁶⁴ Okunayan kısım için bk.:

Şoyun ğaflet libāsını
Yu albiñ kiri pasını
Dilersen Tañrıdan izzet
Ou şıdk ile Yāsīn'ı

Bu sūre size rahmetdir
Bu sūre alb-i ğufrāndır
Bu sūre celb-i gufrāndır
Ou şıdk ile Yāsīn'ı

Ne devlet hıfz iden dile
Dağı hem ou ben ula
Yiğirmi iki hatm ola
Ou şıdk ile Yāsīn'ı

Belā'lara ola perde
Şifā' ola amu derde
Şefā'at ide maşşerde
Ou şıdk ile Yāsīn'ı

Saňa Cennet dura olsun
Bindiğıñ hem Burā olsun
Yüziñ maşşerde a olsun
Ou şıdk ile Yāsīn'ı

Saňa çün Rabbi zū'l-izzet
Viridür ilm ile devlet
Elinden kimden fırsat
Ou şıdk ile Yāsīn'ı

68a

Derūnī der ki dostuna
Kitābın ala destine
Ölürsem abrim üstüne
Ou şıdk ile Yāsīn'ı

(XXVII)

İlāhī

mefā'îlün mefā'îlün / 8'li hece ölçüsü

Zihî gözler ki gördiler
Cemālin Ka'betullah'ın
Zihî diller ki buldılar
Vişālin Ka'betullah'ın

Zihî tenler ki giydiler
Harem içinde iḥrāmı
Zihî cānlar ki teslîmdür
Yolunda Ka'betullah'ın

Zihî diller ki çağırur
Didiler cümlesi lebbeyk
Çıkar seb'î semāvāta
Şadāsı Ka'betullah'ın

Ṭamu odına yanmazlar
İçerler bu Zemzem'den
Günāhlara kefaretdür
Ṭavāfı Ka'betullah'ın

68b

Ḳatı ol dökülen yaşlar
Yalın ayak kaba başlar
Bināsına konan daşlar
Bile ağlar Ka'betullah'ın

Yazılmış altun halıyla
Ṭolaması kemer olmuş
Ki aḳ gümüşden yapılmış
Bināsı Ka'betullah'ın

Nūḥ ṭūfānı oluncak
Melekler göge çekdiler
Yıkılmadı bozulmadı
Bināsı Ka'betullah'ın

(XXVIII)

İlāhî

8'li hece ölçüsü

Şabāhdan çok hācet yiter
Uyan vakt-i seher oldu

Uyanı gör sabāh ile
Zārî kılasın āh ile
Buluşasın Allāh ile
Uyan vakt-i seher oldu

Yatmaya anca yatasın
Hakk'ın buyruğın tutasın
[69a] Boyunca nūra banasıñ
Uyan vakt-i seher oldu

Aşlñ bir avuç tobrağdan
Seni var eyledi yokdan
Naşib ister iseñ Hakk'dan
Uyan vakt-i seher oldu

Ne ola yatanlarıñ hāli
Hiç nesneye irmez eli
Şabāh eser rahmet yeli
Uyan vakt-i seher oldu

‘Āşık Yunus yazar bunlar
Derdi vardır eksilmez artar
Şabağdan çok hācetin
Uyan vakt-i seher oldu

(XXIX)

İlāhî

8'li hece ölçüsü

Şehīdleriñ sır çeşmesi
Evliyā'nıñ gözi yaşı
Enbiyā'nıñ bağı başı
Hasan ile Hüseyin'dür

Kerbelanıñ yavruları
Şehīd oldı ğāzīleri
[69b]Faṭma ana kuzuları
Hasan ile Hüseyin'dür

Ḥazret 'Ali babaları
Muḥammed'dür dedeleri
'Arşıñ çifte körpeleri
Hasan ile Hüseyin'dür

Dedesiyle bile varan
Kevşer ırmağında duran
Şuşuz ümmete şu viren
Hasan ile Hüseyin'dür

(XXX)

İlāhī

mefā'īlün mefā'īlün

Gel ey ğāfil utan Ḥaḳ'dan
Yakın bil ölümü zinhār
Seni var eyledi yokdan
Yakın bil ölümü zinhār

Şuçuñ bil eyleyüb āhı
Gözetme menşüb cāhı
Hemān zıkr eyle Allāh'ı
Yakın bil ölümü zinhār

Bu mülki bākī degildür
Buna sen gitmege geldüñ
Yeter nefsiñ odına uyduñ
Yakın bil ölümü zinhār

70a

Yazuḡdur ‘umūruna yazuḡ
O da bir kāmīle ‘azıḡ
Dūze gör yarına ‘azıḡ
Yaḡın bil ölümü zinhār

Ḳatırñ düzegör yola
Ḳöpekçiler şaḡa şola
Deḡişme cevheri bula
Yaḡın bil ölümü zinhār

İdegör aḡretin kārın
Ṭuta gör bunda bazārın
Eliñ yüklenme evzārın
Yaḡın bil ölümü zinhār

Ecel urub emān virmez
Bu gözlerin daḡı görmez
Bu fırsatlar ele girmez
Yaḡın bil ölümü zinhār

Ḥaḡḡ’a ḡulluḡda ol dā’im
Geceler olmaḡıl nā’im
Daḡı gündüzde ol şā’im
Yaḡın bil ölümü zinhār

70b

Şorarlar cümle aḡvālñ
Neye şarf eylediñ mālñ
O demde ne ola ḡālñ
Yaḡın bil ölümü zinhār

Atañ anañ yola girdi
Göçüben menzile irdi
Bu mevtiñ şiddetin gördi
Yaḡın bil ölümü zinhār

Metā'ıñ yok yere şanma
Şağ eşik çürük kanma
Bu fenā'da vaţan tutma
Yakın bil ölümü zinhār

Hakq'ı zikret oku Kur'an
İdegör derdine dermān
İdegör yoħşula iħsān
Yakın bil ölümü zinhār

Uyan ey Şadık uyan
Her işde Rabbiñe dayan
İdegör derdiñe dermān
Yakın bil ölümü zinhār

(XXXI)

Der Beyān-ı İlāhī

11'li hece ölçüsü⁶⁵

71a

Cānım kırbān olsun seniñ yoluña
Adı güzel kendü güzel Muħammed

Muştafā

Muħammed Muştafā nūrdan degil mi
Ümmetleri aña hayrān degil mi
Benim cānım aña kırbān degil mi
Adı güzel kendü güzel Muħammed

Medīne mekānı Ka'be durağı
O'dur bizim dinimiziñ diregi
Tā kıyāmetden yanar çerāğı
Adı güzel keñdü güzel Muħammed

Medīne'de yatur durur
Ümmetim gelsün deyü bakub durur

⁶⁵ Ölçü yer yer aksamaktadır.

[71b] Muḥammed terāzünüñ sağ yanında oturur
Ümmetiniñ eksüğini bitirur
Sancağını Ömer Osman götürür
Adı güzel kendü güzel Muḥammed

‘Āşık oldım Muḥammed’iñ adına
Doyamadım lezzetine dadına
Tayanılmıyor firkatine odına
Adı güzel kendü güzel Muḥammed

Sen Hakk peygâmbersin şeksiz gümânsız
Saña inanmayan kalur imânsız
‘Āşık Yunus neyler dünyâyı sensiz
Adı güzel kendü güzel Muḥammed

72a

Derde düşdim neyleyem
İsmiñ ile zâtıñ söyleyem
Seniñ yoluña kurbân olayım
Adı güzel kendü güzel Muḥammed

Muḥammed şefâ‘atıñ kânıdur
Dertleriñ dermânıdur
Evliyâ’ların şultânıdur
Adı güzel kendü güzel Muḥammed

Yediler atını yeder
Kırklar oñı sıra gider
Ol bize şefâ‘at ider
Adı güzel kendü güzel Muḥammed

(XXXII)

İlâhî

8’li hece ölçüsü

Be yârenler be kardaşlar
Siz kalıñ ben gider oldım
Tamâm oldu bunda işler
Ben âhrete gider oldım

Nedür bilmem ağrır başım
Tamām oldı bunda işim
Ağlasun kamu kardeşim
Ben āhrete gider oldım

72b

Gel baba şirtiña bindür
Biraz gezdür gene indür
Beni şöñ görüşüñüzdür
Ben āhrete gider oldum

Kimseye qalmaz bu fānī
Bizden evvel gelen qanı
Şoñ görüşüñüzdür beni
Ben āhrete gider oldım

Cānım ana gözüm ana
Südüñ emdim qana qana
Helāl eyle döne döne
Sefer düşdi gider oldım

Ben yaturum döne döne
Anam aqlar yana yana
Bu evlere gelmem gene
Ben āhrete gider oldım

Baba beni biraz gezdür
İçiñizde 'ömrüm azdur
Qabrim güzel yere qazdur
Sefer düşdi gider oldım

Yārenlerim gelsün gitsün
Āhret haqqın helāl etsin
Qarındaşım yanımda yatsın
Ben āhrete gider oldım

73a

Ḳaldıruñ beni sıkıldı cānım
Hep eridi ‘ömrüm günüm
Ḳible’ye döndürün yönüm
Ben āḥrete gider oldum

‘Ammim yañıma gelmedi
Elim eline almadı
Derdime dermān bulmadı
Sefer düşdi gider oldım

Unudayım bu fenāyı
Ağladayım ġarīb anayı
Bırakub yalan dünyāyı
Ben āḥrete gider oldım

Beni bir sehil götürüñ
Başım pek döndi yaturuñ
Çevre yañıma oturuñ
Sefer düşdi gider oldım

Çok cefālar itdim saña
Anam ḥelāl eyle baña
Ol yaradan Ḥaḳ’dan yaña
Ben āḥrete gider oldım

73b

Yüküm yetdi ben göçeyim
Gözüm yaşını şaçaşım
Ḳarlu şu viriñ içeyim
Sefer düşdi gider oldım

(XXXIII)

11’li hece ölçüsü

Geliñ imdi ḳardeş ḥelālleşelim
Emānet cānımıñ şāhibi geldi
Yanalım yanalım hem ağlaşalım
Emānet cānımıñ şāhibi geldi

Hevāda dönerler gelüb inmezler
Āyetden hadīşden ḥaber virmezler
Yalvarsam bir sâ’at emān virmezler
Emānet cānımıñ şāhibi geldi

74a

Ölümüñ acısı cāna ulaşdı
‘Azrā’il pençesi tenime gecdi
Bir ırak yollara seferim düşdi
Emānet cānımıñ şāhibi geldi

Qaldur imdi beni hem yalvarayım
İstersen cānımı qurbān vireyim
Gelsiñ körpe qızularım göreyim
Emānet cānımıñ şāhibi geldi

(XXXIV)

11’li hece ölçüsü

Qıyāmet gününde maḥşer yerinde
Āh ümmetim der de ağlar Muḥammed
Gül kokusu gelür anıñ teninde
Āh ümmetim der de ağlar Muḥammed

74b

Ümmetiñ qorkusu düşmüş özüne
Şarığını koymuş mizān gözüne
Mübārek ellerin tutub yüzine
Āh ümmet<ler>im der de ağlar Muḥammed

Muḥammed sancağın almış eline
Turmayub gidiyor maḥşer yerine
Ḥasan Ḥüseyin’i almış yanına
Āh ümmetim der de ağlar Muḥammed

75a

‘Ömer ‘Osman sancağını götürür
Ebu Bekir hizmetini bitürür
Ümmet olanı Cennet’e götürür
Āh ümmetim der de ağlar Muḥammed

Göz kulağ kapanub kanat sesinden
Tudağlar tebsermiş Cehennem būsından
Kara giymiş ümmetiniñ yasından
Âh ümmetim der de ağlar Muḥammed

(XXXV)

11'li hece ölçüsü

Geliñ dostlar el çekelim fenādan
Meded şimden soñra āḥir zemāndur

75b

Ḥayır şaḥibleri ḥayrın batırdı
Ancaları inşāfını yitürdi
Mevlām yerden yere kânın kaldırdı
Meded şimden soñra āḥir zemāndur

Ehl-i 'ilim olan 'ilmini tutmaz
Kaḍılar rüşvetsiz kaḍılık itmez
Ekilen maḥşuller ḥarcına yetmez
Meded şimden soñra āḥir zemāndur

Degme kimselerden ḥācet alınmaz
Aḡar gözlerimiñ yaşı silinmez
Beş on para köyde imām bulunmaz
Meded şimden soñra āḥir zemāndur

76a

Mescidler kapandı namāz kılinmaz
Ḳur'ān ġarīb oldu kadri bilinmez
Ḳorḡaram ki ey gün toğub tolanmaz
Meded şimden soñra āḥir zemāndır

Ḥikmet Allāh'ındur emir Ḥaḡḡ'ındur
Ġāfil olma dört yanıña baḡın dur
Hemān Deccāl'ın çıkması yaḡındur
Meded şimden soñra āḥir zemāndur

Münāfıklar mü'minlere karışdı
‘Âlem fesād ile yandı tutuşdı
Sene biñ yüz yetmiş bire yetişdi⁶⁶
Meded şimden şoñra āhir zemāndur

76b

(XXXVI)

Beyt-i Şerīf

11'li hece ölçüsü

Geliñ ey kardeşler Şam'a varalım
Şam'da olan maķāmları görelim
Cāmi' Ümmiye de nemāz kılalım
Ne güzel cāmi' dūr cāmi' Ümmiye

Anda dört mezhebiñ mihrābı hāzır
Beş vakit nemāzda hīç yokdur kuşūr
Anda nemāz kıldı hāzreti Hızır
Ne güzel cāmi' dūr cāmi' Ümmiye

Hükkāmları gelür elinde fenār
Yedi biñ kandīl içinde yanar
Anda nemāz kıldı hāzreti 'Ömer
Ne güzel cāmi' dūr cāmi' Ümmiye

77a

Āyetdür hadīşdür anıñ naķışı
Üç yüz penceresi Kible'ye karşı
Çıkmış melekler de seyr ider 'arşı
Ne güzel cāmi' dūr cāmi' Ümmiye

Yedi yüz ayakdur eni vezini
Bilemedim bahārını yazını
Dört yanında şalā virür māzini
Ne güzel cāmi' dūr cāmi' Ümmiye

⁶⁶ Hicri 1171 tarihi miladi 1757-1758 yılına karşılık gelmektedir.

77b

Yüz altmış diregi var başında kemer
Anı yapdurmşdur Һazret-i 'Ömer
Anda nemāz kılan murāda irer
Ne güzel cāmi' dūr cāmi' Ümmiye

Uyabilsem evliyā'lar gücüne
Sebeb olmuş 'aşīlerin suçuna
Yahyā peygamberi almış içine
Ne güzel cāmi' dūr cāmi' Ümmiye

(XXXVII)

İlāhī

8'li hece ölçüsü

Yā Rabbenā yā Rabbenā
Meded eyle kıyāmetde
Vağfirlenā zünūbenā
Meded eyle kıyāmetde

Bu dünyāda yokdur vefā'
Kişi ancağ ceker cefā'
Hakk'ın habibi Muştafā
Meded eyle kıyāmetde

78a

Gülistānda bülbul şakır
Melek ismini okur
Ey Һazret-i Ebū Bekir
Yardım eyle kıyāmetde

Göñülleri seyrir hūb kamer
Cemālinden nūrlar tamar
Ey cānım Һazreti 'Ömer
Meded eyle kıyāmetde

Bu dünyāda yokdur ‘iṣyān
Cebrā’īl indürdi Qur’ān
Ḥayā işi cānım ‘Osman
Yardım eyle kıyāmetde

Bu dünyāda çokdur velī
Biz anlara dirdük belī
Tañrınıñ arslanı ‘Ali
Meded eyle kıyāmetde

Birimüz [...] ⁶⁷ netse beni
Nefsi şeytānı başayım
Sevdüğim Ḥasan Ḥüseyin
Yardım eyle kıyāmetde

78b

Mağrib meşriḳ başdan başa
Melekler tolu dört köşe
Dertler dermānı ‘Āiše
Yardım eyle kıyāmetde

Yūnus eydür ġāfil olma
Günāh deryāsına batma
Mü’minler anası Faṭma
Meded eyle kıyāmetde

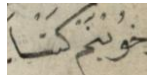
(XXXVIII)

Der Beyān-ı İlāhī

8’li hece ölçüsü

Anam xanı babam xanı
Önüñde virmişim cānı
Ne tez unutdılar beni
Niçün añmaz anam beni

⁶⁷ Okunamayan kısım için bk.:

Hak'dan bize emir geldi
Gözüm kan yaş ile tıldı
Kabkaranlık sende kaldım
Niçün aılmaz anam beni

Dolaşuruz bacaları
Ki her Cum'a geceleri
Kur'an okur hocaları
Niçün aılmaz anam beni

79a

Biz ufacuk kızularız
Cennet kapusın gözleriz
Ana ana arzularız
Niçün aılmaz anam beni

Ecel başından uçdım
Ben ahret evine göçdüm
Yavriyam yuvamdan uçdım
Niçün aılmaz anam beni

Bayram olur nemaz olur
Her du'a'lar kabul olur
Melekler dolanur gelür
Niçün aılmaz anam beni

Anaların gözi yaşlu
Babaların bağı başlu
Karındaşım ibrişim saçlu
Niçün aılmaz anam beni

Karındaşım yanıma gelmez
Anam da hâlimden bilmez
Bu dünyâ kimseye kalmaz
Niçün aılmaz anam beni

Bir gün olur ecel gelür
Bütün malın ele kalur
Saña ancak hisab olur
Niçün aılmaz anam beni

79b

Yerler gökler olur fānī
Dünyā bütün olur hālī
Gelün oluñ Hakk'a kâni'
Niçün añmaz anam beni

Bu dünyānıñ şafā'sı yok
Hemān cevri cefā'sı çok
Hiç 'ömrüne vefā'sı yok
Niçün añmaz anam beni

Eger dirseñ baña n'oldı
Vücūdum serteser oldı
Nāzik tenim türāb oldı
Niçün añmaz anam beni

(XXXIX)

Der Beyān-ı İlāhī

11'li hece ölçüsü

Benim bağrum delük delük deldüren
Ölüm saña neçün dermān bulunmaz
Analar ağladub saçlar yolduran
Ölüm saña neçün dermān bulunmaz

80a

Kimi oğul deyü tırmar çağırur
Kimi karındaş deyü tırmar yolunur
Kuduranlara bir dermān bulunur
Ölüm saña neçün dermān bulunmaz

Baykuşa virmişler bu vīrāneyi
Ya neyleyim ben bu ıssız hāneyi
Oğula hasret ider anayı
Ölüm saña neçün dermān bulunmaz

Çapular çapayub evler yıkduran
Biz niceye mâlın rızkın şatduran
Ananîñ atanîñ belin bükdüren
Ölüm saña neçün dermân bulunmaz

80b

Dervîş Emre eydür boyunca fânî
‘Âkıbet geydürür yaçasız tonı
Çaresi yok imiş vir kurtul cānı
Ölüm saña neçün dermân bulunmaz

(XL)

Der Beyân-ı İlâhî

8’li hece ölçüsü

Bir gün ol hâzrete karşı
Varam ağlayı ağlayı
‘Azrâ’îl’e tatlu cānım
Virem ağlayı ağlayı

‘Azrâ’îl elinde cānım
Ditireşür cümle tenim
Kefen ola cümle tonım
Geyem ağlayı ağlayı

81a

Ben ağlarım yana yana
Gözüm yaşı döndi kana
Varınca karanlık sine
Girem ağlayı ağlayı

Karanlık sinne varınca
Münkir ü Nekir gelince
Rabbiñ kimdür bil deyince
Bilem ağlayı ağlayı

Mühür vurdılar dilime
Dostlar ağlaşur hâlime
Günâh defterin elime
Alam ağlayı ağlayı

(XLI)

Der Beyān-ı İlāhī

11'li hece ölçüsü⁶⁸

Niyet itdim giderdik Ka'betullah'a
Vardım tavāf itdim elḥamdülillāh
Ol Cennet'den çıkan Ḥacerü'l-esved'e
Yüzümüzi sürdük elḥamdülillāh

81b

Hemen anıñ yabusı Cennet yabusı
Ḳabul olur du'ā'larıñ hebisi
Ka'be'ye açılır Cennet kapısı
Naşīb olub gördüm elḥamdülillāh

Ḳādir Mevlām nedir bunuñ çāresi
Ḳan yaş ile gider yüzler ḳarası
Altun oluḳ āb-ı Zemzem arası
Şerīf maḳām gördim elḥamdülillāh

Ezelden bu imiş yazılan başda
Gözlerimden akan ḳan ile yaşda
Altun oluḳ altında olan taşda
Beş vakit namāzı kıldım elḥamdülillāh

82a

Gece gündüz arzularım yolların
Vardım tavāf itdim elḥamdülillāh
Minā bazārında Cennet güllerin
Deste deste derdim elḥamdülillāh

Oturmuş yazusun yazar ḥocalar
Ma'nāsına koyıvirmiş heceler
'Arafāt taḡına çıkan ḥacılar
Anadan toḡmuş gibi olmuş elḥamdülillāh

Andan Minā'ya döndi yönümüz
Medīne'niñ vaşfın ider dilimiz
Muḥammed'İN Ravzasına elimiz
Yüzümüz sürdük elḥamdülillāh

⁶⁸ Ölçü yer yer aksamaktadır.

82b

Miskin ‘Āşık şükür ben dahı gördüm
Ben de murādıma iremem şandım
İrdim murādıma elḥamdülillāh
Çok şükür olsun elḥamdülillāh

(XLII)

Der Beyān-ı Ka‘be

8’li hece ölçüsü

Ḳara ṭonlu Ka‘be saña
Varsam ağlayı ağlayı
Medīne’de Muḥammed’i
Görsem ağlayı ağlayı

Delīl yapışa elime
Ḳur’ān okursa dilime
İḥrām gömlegin egñime
Giysem ağlayı ağlayı

83a-84b⁶⁹

Ḥuccāc gelür yana yana
Cigerlerim döndi ḳana
Āb-ı Zemzem ḳana ḳana
İçsem ağlayı ağlayı

Akıdırlar Ḳurbān ḳanın
Kimse esirgemez cānın
Medīne’de ḳurbān ḳanın
Kessem ağlayı ağlayı

Çevre yanı kesme ḳaya
El ḳaldurub āmīn deye
‘Arafāt ṭağında vakfe
Dursam ağlayı ağlayı

⁶⁹ Bu sayfada bazı Arapça dualar bulunmaktadır. Sayfa ekler kısmına konulmuştur.

85a

(XLIII)

Na‘at-i Resûlullâh

mef‘ âilûn mef‘ âilûn mef‘ âilûn mef‘ âilûn

Vücûduñ ‘âleme ‘ayn-ı ‘atadur yâ Resûlullâh
Seni vaşf eyleyen haqqâ Hudâ’dur [yâ] Resûlullâh

Felekler de melekler de yanur heb cümle ‘uşşâkıñ
Seniñ ‘aşkınla ‘âlem mübtelâdur yâ Resûlullâh

Cemâliñ bu nûrdandır kamerle şemsüñ o nûrı
Nedeñlü vaşf olunsan [sen] sezâdur yâ Resûlullâh

Cemî enbiyâ’nıñ ekremi hem a‘zamı sensin
Şerîf ismüñ Muhammed Mustafa’dur yâ Resûlullâh

İrişmezse eger senden şefâ‘at baña vâveylâ
[...] ⁷⁰ her işüm haţadır yâ Resûlullâh

85b

Müsemmâ ism-i pâkinle bu hâfız derdi ne diyene
Ümîdî nâr-ı maşşerde cüdâdur yâ Resûlullâh

(XLIV)

Na‘at-ı Resûlullâh

mef‘ âilûn mef‘ âilûn

Elâ ey Raḥmet-i Raḥmân
Şefâ‘at yâ Resûlallâh
Ḥabîb ü Ḥâlîk-ı deyyân
Şefâ‘at yâ Resûlallâh

⁷⁰ Okunamayan kısım için bk.:

Ey sultān-ı arhı ekvān(?)⁷¹
Eyā hursīd ü meh ü ekvān(?)⁷²
Halīl-i Hāzret-i Mennān
Şefā‘at yā Resūlallāh

Çü sensin mübdī‘-i devrān
Çü sensin muhsin-i ihsān
Çü sensin dertlüye dermān
Şefā‘at yā Resūlallāh

Bi-haḳḳ-ı mecd-i ekvān
Bi-haḳḳ-ı maḳṭa‘-i īmān
Bi-haḳḳ-ı menzil-i Kūr‘ān
Şefā‘at yā Resūlallāh

86a-88b⁷³

89a

(XX’nin devamı)

Muḥammediye

Elā ey ṭālib-i taḥḳīḳ
Gözet ol lā yezāl Allāh

Elā ey ṭālib-i tedḳīḳ
İşit ol bī-zevāl Allāh

İrüre ḳulların çün kim
Ḥāzīre Ḳuds maḳāmına

Ḳulak ṭut kim ḥiṭāb ide
Nedür dir ol Te‘ālallah

Diye Rıdvān’a yā Rıdvān
Ayıt ḳullarıma benden

⁷¹ Okunamayan kısım için bk.:

⁷² Okunamayan kısım için bk.:

⁷³ Bu sayfada bazı Arapça dualar ve telkin bulunmaktadır. Sayfa ekler kısmına konulmuştur.

Ne isterlerse disünler
Virem ben lâ mişāl Allāh

Budur ol maqşadı şıdķ kim
İdübdür va‘de dünyāda

Ki Cennet’de virem dirdüm
Budur diye o hāl Allāh

Bu sözi irgüre çün kim
Bular da ayıddılar yā Rıdvān

Aceb bir söz qaldı mı kim
Kim itmedi menāl Allāh

89b

Bu kez emr ide ol ma‘būd
Şehīd ü şāhid ü meşhūd

Zebūr’ın oquya Dāvūd
Sözünü ide zülāl Allāh

Çıķa bir minber üzre
Kim ola yāķūt-ı aķmerden

Zebūr’ı oquya maħbūb
Çü vere hoş maķāl Allāh

Pes andan emr ide Allāh
Cihān faħri Muħammed’e

Cemāli şemsine bedri
Kılıbdur bir hilāl Allāh

Çıķa bir minber üstüne
Kim ola qamudan a‘lā

Vire cümle cihānından
Aña eşref hışāl Allāh

Oķuya suretü'r-Raḥmān
İşide zümre-i imān

İrişē dertlere dermān
Yetişdüre vişāl Allāh

Şu resmi eyleye seyrān
Ki mevcūdāt ola ḥayrān

90a

Melek insān ola sekrān
Kıla derd ittişal Allāh

Semā'a gire minberler
Döşekler kürsiler taḥtlar

Ağaçlar mest olub ditrer
Kılsın bī-mecāl Allāh

Diye yā Cebrā'īl imdi
Götür 'izzet ḥicābını

Beni aşıklarım görsün
Diye ol zü'l-me'al Allāh

Bu kez ayda benem Allāh
Ki Mü'mīn ü Müheymin

Siziñ de adınız mü'mīn
Diye ol Zü'l-Celāl Allāh

Selām idi benüm adım
Bu da dārü's-selām idi

Siziñ de diniñüz İslām
Diye ol Zü'l-Kemāl Allāh

Kemālim irgürem size
Vişālimden virem size

Cemālim gösterem size
Diye ol Z̤ü'l-Cemāl Allāh

90b

Bu sözden ideler vecde
Cemi'i ideler secde

Bu kez girü nidā ide
Diye ol Z̤ü'n-Nevāl Allāh

Götürüñ başınız yerden
Degildür secde günü bu

Bugün vuşlat zamānıdır
Diye ol lā-yezāl Allāh

Bugün yevmü'l-'atālardur
Bugün yevmü'l-beķā'lardur

Bugün yevmü'l-liķā'lardur
Kezā fi'l-vaşli ķālallāh

Temmet

Temmeti'l-kitābbi-'avni'l-Melik bunu yazdım yādigār olmak için okuyun yazın bir
du'ā' kılmak için sene 1203

Ḳanı dünyāya gelen cānlar
Yere girdi nice cānlar

91a⁷⁴

91b

(XLV)

İlāhī Beyt İlāhī

11'li hece ölçüsü

⁷⁴ Bu sayfada namaza dair bazı Arapça dualar bulunmaktadır. Sayfa ekler kısmına konulmuştur.

Dünyâda buldın mı derdiñe dermân
Dirse Allâh biz ne cevâb virelim

Aldun mı abdesti kılduñ mı nemâz
Gece gündüz baña itdiñ mi niyâz
Sen benim kulum degülsün bî-nemâz
Dirse Allâh biz ne cevâb virelüm

Sen benim buyurduğum farzı tutmadıñ
Egri yolu koyub toğrı gitmediñ
[92a] Ben de seni defterime katmadım
Dirse Allâh biz ne cevâb virelüm

Unutdıñ mı sen farz ile sünneti
Böyle mi olur Muḥammed'in ümmeti
Bilmediñ mi Cehennem'i Cennet'i
Dirse Allâh biz ne cevâb virelüm

Yûnus eydür ağaç bindim atıma
Nice varam yaradanıñ katına
Atıñ gitsün Cehennem'in içine
Dirse Allâh biz ne cevâb virelüm

92b

(XLVI)⁷⁵

İlâhî

Yâ Rab Cennet'e
Girenlerden eyle bizi
Yarın anda dîzârıñı⁷⁶
Görenlerden eyle bizi

Maḥşerde ḥalk ola cârın
Nice cânlar ola büryân
Arş eṭrâfında seyrân
İdenlerden eyle bizi

⁷⁵ Yer yer 8'li hece ölçüsüne uymasına rağmen şiirin bütününde ölçü bulunmamaktadır.

⁷⁶ Dîdâr kelimesi metinde yer yer dîzâr şeklinde yazıldığı için ve eski Türkçedeki d-z değişimini göstermesi bakımından metindeki hali muhafaza edilmiştir.

Bu dünyânın cefâsı çok
Hiç 'ömrüne vefâsı yok
Terâzûda şevâbı çok
Gelenlerden eyle bizi

93a

Bakmayam dünyâ hâline
Çalışam Hakk'ın yoluna
Kitâbını sağ eline
Alanlardan eyle bizi

Yâ Vâhid ü Ferd ü Şamed
'Âcizlere eyle meded meded
Cennet içinde tâ ebed
Kalanlardan eyle bizi

Mü'minler düşe Raḥmete
Münâfıklar düşe miḥnete
[93b]Şirâtı geçüb Cennet'e
Girenlerden eyle bizi

Mü'minlere Raḥmet ola
Münâfıklar mahrûm kıla
Yûnus eydür toğrı yola
Gidenlerden eyle bizi

(XLVII)

İlâhî

8'li hece ölçüsü

Cürmümi bildim ey Hüdâm
Tevbe yâ Rabbi yâ Allâh
İtme Raḥmetiñden cüdâ
Tevbe yâ Rabbi yâ Allâh

94a

Ben faķĩrem sen bir ğanĩ
Yaķma nārda cānı teni
Raķmetiñe şāz⁷⁷ it beni
Tevbe yā Rabbi yā Allāh

Ne geceler ķā'im oldım
Ne gündüzler şāim oldım
İtdüğüme nādim oldım
Tevbe yā Rabbi yā Allāh

Derviş aĝlar leyl ü nehār
Günāhına yokdur ķarār
Sensin ğanĩ sensin Settār
Tevbe yā Rabbi yā Allāh

94b

(XLVIII)

İlāhĩ

8'li hece ölçüsü⁷⁸

Vĩrān olacak dünyāya
Dünyām var deyüb neylersin
Toprakda ķürüyen tene
Tenim var deyüb neylersin

Gidegör toĝrı yollara
Haķ rahmet ider ķullara
Harāma şunan ellere
Elim var deyüb neylersin

Bülbül 'āşıkdur güllere
Her zamān ķonar dizlere
[95a] Ğıybet söyleyen dillere
Dilim var deyüb neylersin

⁷⁷ Şād kelimesi metinde yer yer şāz şeklinde yazıldığı için ve eski Türkçedeki d-z değişimini göstermesi bakımından metindeki hali muhafaza edilmiştir.

⁷⁸ Ölçü yer yer aksamaktadır.

Şaķınmıyam gör ķana
Hizmet eyle ehl-i 'irfāna
Cezā eyle cezā olacak cāna
Cānım var deyüb neylersin

Söyleme yavuzsuzları
Ġāyet çok olur izleri
Hakķ'ı görmeyen gözleri
Gözüm var deyüb neylersin

95b

Var Allāh'dan Ġmān dile
Muḥammed'e yardımcı ola ola
Helālden olmayan māla
Mālım var deyüb neylersin

Şol kişininiñ ḥālī n'ola
'Ömri geçerken yola yola yola
Zikirde olmayan dile
Dilim var deyüb neylersin

Temmet

96a

(XLIX)⁷⁹

Der Beyān-ı İlāhī

11'li hece ölçüsü

Cehennem ehlin ḥālin şorarsañ
Yanar yanarlar da ağlaşurlar
Dünyāda ettükleri günāhı
Añarlar añarlar da ağlaşurlar

⁷⁹ Yer yer 11'li hece ölçüsüne uymasına rağmen şiirin bütününde ölçü bulunmamaktadır.

Yanmışlar yanmışlar kömür olmuşlar
Erimişler hâlden hâle kalmışlar
Cehennem dibinde karar bulmuşlar
Tururlar tururlar da ağlaşırlar

Ayakların dizlerinden kesmişler
Yüzlerini kızıl kora basmışlar
[96b] Boynuna ateşden zincir aşmışlar
Bakarlar bakarlar da ağlaşırlar

Yakmasın âvâre duranları
Ya nice olur anlarıñ hâlleri
Cehennem içinde durur cânları
Tururlar tururlar da ağlaşırlar

Aldanub dünyāya ‘amel kılanlar
Bunda faķır olanlara gülenler
Deve gibi ‘akreb gibi yılanlar
Şoķarlar şoķarlar da ağlaşırlar

Temmet

97a

(L)⁸⁰

Beyt-i Şerīf

11’li hece ölçüsü

Hakīkat ‘ālemi seyrān iderken
Allāh’ı Muḥammed’i gösder görelim
Ümmetini alub Cennet’e giderken
Allāh’ı Muḥammed’i gösder görelim

Altun naliyle giymiş ayağında
Şülesi gün gibi kuşluk çağında
Kırmuzu gün batmış al yanağında
Allāh’ı Muḥammed’i gösder görelim

⁸⁰ Yer yer 11’li hece ölçüsüne uymasına rağmen şiirin bütününde ölçü bulunmamaktadır.

Resûlullâh bir gün ğazâ'ya çıktı
Aşhâbları şuşayub başına çökti
Mübârek elinde çeşmeler akdı
Allâh'ı Muḥammed'i gösder görelim

Temmet

97b

(LI)

11'li hece ölçüsü

Gele gele hey Muḥammed ümmeti
Ağlaşalum Cehennem deyülmez
Ola kim Allâh göstere Cennet'i
Şunışalım şafâ'sına deyülmez

Şırât köprüsini mü'minler geçer
Resûlullâh'ın havzundan içer
Cennet'in kapusın 'âlimler açar
Şunışalım şafâ'sına deyülmez

98a

Cennet-i Me'vâ'nın talı aşağı
Bize hizmet ider ğilmân uşağı
Cennet ḥarîrûdür dīvānuñ döşeği
Şunışalım şafâ'sına deyülmez

Bir kerbici altundan anıñ yabusı
Sekizdür cānım Cennet'in kapusı
'Âleme açılır anıñ hebisi
Şunışalım şafâ'sına deyülmez

Mü'minler her biri seyrân iderler
Kalkarlar cümlesi böyle giderler
Her birisi biñ bir tevḥîd iderler
Şunışalım şafâ'sına deyülmez

98b

Cennet'in meyvası ašlā tükenmez
Göñülleri müzeyyen ašlā bozulmaz
Esbābı eskiyüb söküb dikilmez
Şunışalım şafā'sına deyülmez

(LII)

İlāhī⁸¹

Ġāfil fenā'da bilmeyüb gezer iken
Ecel kılıcına çalarlar seni
Āşīye ziyāna bilüb gezerken
Bir gelmez yollara şalarlar seni

Yatursun yatursun kalkamaz kömür olursun
Cevre yanına bakamaz olursın
[99a] Oğluña kızuña bakamaz olursın
Urgansız zincirsiz bağlarlar seni

Koñşularıñ gelüb kabriñ qazarlar
Cigeriñ toğrayub bağıñ ezerler
Kara yerden saña bir ev ev qazarlar
Kara tobraqlara qatarlar seni

Eger ĩmān olmaz ise yoldaşuñ
Nice olur seniñ ol ġarīb başıñ
Hışımıñ kavmüñ eşiñ yoldaşıñ
Bir sâ'at geriye koymazlar seni

[...] ⁸²temmet

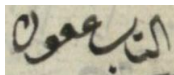
99b

(LI'in devamı)

İlāhī

⁸¹ Ölçüsü bulunmamaktadır.

⁸² Okunamayan kısım bk.:

Gel e hey Muḥammed ümmeti
Ağlaşalım Cehennem'e döyülmez
Ġāyet olur Cehennem'in heybeti
Ağlaşalım Cehennem'e döyülmez

Cehennem şāz olub oynar ola mı
Katran kazanları kaynar ola mı <ola mı>
'Aceb Allāh bizi aña şala mı
Ağlaşalım Cehennem'e döyülmez

Cehennem'in dibinde қayyā қuyusu
Aña düşenlerin yaşı қayusu
[100a] Yetmiş yıllık yoldan gelür ikisi
Ağlaşalım Cehennem'e döyülmez

Aña düşenler yetmiş yılda iner
Ġāhī bāhī Ġāhī ağāġı döner
Bir vaқtini қılmayan seksen biñ yanar
Ağlaşalım Cehennem'e döyülmez

Aña düşenler birbirini görmez
Ĥālīñ nedür deyü haber virmez
Od yaқar cānını hiç emān virmez
Ağlaşalım Cehennem'e döyülmez

Temmet

100b

(LIII)

İlāhī

8'li hece ölçüsü

'Avcı geldi ḥay eyledi
Boynuzları yay eyledi
Etleri pay pay eyledi
Bir keçicik meler ancak
Zarı zarı ağlar ancak

‘Avcı geldi kaçamadım
Şovuk şular içemedim
Ben kuzumdan geçemedim
Bir keçicik meler ancak
Zarı zarı ağlar ancak

Ben bu gece bir düş gördüm
[101a] Yoñca yoñca tağ başında
Girān ayıñ on beşinde
Bir keçicik meler ancak
Zarı zarı ağlar ancak

Geliñ meler hezin hezin
Yürüsin yaturmuş gözin
Şu yalan dünyāda yazın
Bir geyicik meler ancak
Zarı zarı ağlar ancak

Behey muḥānet evciler
El kaldursıñ du‘acılar
Yürekden çıkmaz acılar
Bir geyicik meler ancak
Zarı zarı ağlar ancak

101b

Sekdim ğāyeye çıkdım
Yoruldım ardıma bakdım
‘Avcı gelür deyü korkdım
Bir geyicik meler ancak
Zarı zarı ağlar ancak

Geyik meler zarı zarı
Erisiñ tağlarıñ qarı
‘Avcılar kırılsa bārī
Bir geyicik meler ancak
Zarı zarı ağlar ancak

Ot ot lâzım duyamadım
Şular içdim kıanamadım
[102a]Ben kıuzuma doıamadım
Bir geyicik meler ancak
Zarı zarı ağılar ancak

ilā āhirihī

Temmeti'l- ħurūf bi-'avnillāhi'l-melik

(LIV)

Hāzā Medīne

8'li hece ölçüsü

Medīne'ye vardıñız mı
Muḥammed'i gördüñüz mi
Çok şalavāt virdüñüz mi
Güzeldür Ka'be yolları <yolları>

102b

Gümüşden kapu yapmışlar
Ak mermerden döşemişler
Altun kuşak kuşanmışlar
Güzeldür Ka'be yolları

<Develeri kıatar yükleri kıo>

Develeri kıatar kıatar
Ayakları kıuma batar
İrtedi dağı derdim yeter
Güzeldür Ka'be yolları

103a

Nürdandır nebīniñ tacı
Yürümekden çekmez acı
Seksen biñ yüz varan hacı
Güzeldür Ka'be yolları

Bakub bakub doyamadım
Kemerlerin şayamadım
Çok özendim varamadım
Güzeldür Ka'be yolları

Çekildi kendi devesi
Süzüldi kaldı yayası
[103b] Şuşuz göresin ovayı
Güzeldür Ka'be yolları

Taşdur Ka'be'niñ tağları
İçinde hurma bağları
Yokdur öleniñ ağları
Güzeldür Ka'be yolları

Gün doğar yine yabusı
Siyah artlasdan örtüsü
[104a] Muhammed'dedür tapısı
Güzeldür Ka'be yolları

Ka'be'niñ cevresi 'âlem
Eşigine yüzler sürem
Hemen Cennet yu[r]du diyem
Güzeldür Ka'be yolları

Şağ yanında altun oluk
Ben uyusam Hâk uyanuk
Evlâdum biri gece konuk
Güzeldür Ka'be yolları

104b

(LV)

Hâzâ Beyt-i Şerîf Der Beyt

8'li hece ölçüsü

Gel ey gurbet diyârında
Esîr urub kalan insân
Gel ey gaflet hicâbınıñ
Kazasında yanan insân

Gözün aç yerde ki kaldun
Seniñ mülkiñ miydi dünyā
Qatı mecnūn durur buña
Gönül virüb qalan/duran insān

Seniñ evveliñ bir meni
Hem dīniñdür İslām dīni
İşde bu gün ecel günü
Hıaqq'ı elden qoyan insān

Qararmış qalbiñ ey ġāfil
Naşihat neylesün saña
Hıacerden qatıdur qalbūñ
Öğüt kār itmeyen insān

105a

Qanı seniñ anañ atañ
Her işiñe hıle qatan
Nemāzı kılmayub yatan
Etdüğünü bulan insān

Hıç ölümi añmaz iken
Bu dünyāya şığmaz iken
Döñme ata binmez iken
Ağaç ata binen insān

Bu dünyāya gelen ölür
Her kişi itdüğün bulur
[105b]Yalan dünyā kime qalır
Buna göñül veren insān

Yetim mālını yer iken
Harām yedüğün bilür iken
Eşiñ dostun ölür iken
Ağlamayub gülen insān

Mazlūmları döger iken
Şamur kürkler giyer iken
[106a] Hıç ölümi bilmez iken
Çuqurlara giren insān

Yürümege üşenürken
İbrişümler kuşanurken
Bu derdiñ çāresin iste
Eliñde var iken fırsat
Ki şoñra fā'ide itmez
Āh u zārı iden insān

Ĥüdā virdi saña cānı
[...] ⁸³ eger misin anı
[106b] Ĥarām ĥelāl yedüñ mālı
Eliñ mālın alan insān

Yürümege üşenürken
İbrişümler kuşanurken
Kumāş döşek döşenürken
Kıbirlere giren insān

Şular gibi çağlar iken
Bülbül gibi öter iken <iken>
Anañ <anañ> atañ ağlar iken
Öleceğın bilen insān

107a

Ecel geldi günü yeddi
Gözleriniñ ferı gıtdi
Kara yerler seni yuddı
Çukurlara giren insān

Sevmez idiñ 'ālimleri
Sever idiñ zālimleri
Etdüceğın zulümleri
Cezā'sını çeken insān

⁸³Okunamayan kısım için bk.:

107b

‘Ömrüñ tamām oluncagız
‘Azrā’īl’de gelincegiz
Ölecegin bilincegiz
Gözine yaş ıolan insān

(LVI)⁸⁴

Der Beyān-ı Beyt-i Şerīf İlāhī /İlāhī Şabā [...]⁸⁵

Şūr üfürilü[r] kalker cānlar uyanur
Āh ümmetim dir de ağlar Muḥammed
Vāh ümmetim dir de ağlar cān Aḥmed

Cümle enbiyā’lar ‘arşa ṭayanur
Āh ümmetim dir de ağlar Muḥammed
Vāh ümmetim dir de ağlar cān Aḥmed

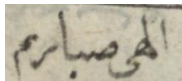
108a

Ḳıyāmet güninde maḥşer yerinde
Āh ümmetim dir de ağlar Muḥammed

Ḳıyāmet güninde mīzān kuralur
Ol za‘īf ümmetim deyüb çağrılur
Gāh mīzān gāh ayağı döner
Āh ümmetim dir de ağlar Muḥammed
Vāh ümmetim dir de ağlar cān Aḥmed

⁸⁴ Ölçüsü bulunmamaktadır.

⁸⁵ Okunamayan kısım için bk.:

(LVII)⁸⁶

108b

Ey gönül Hakk'a 'ibadet kıl mübarek Cum'a günü
Zikr ile kalbünüñ pasını sil mübarek Cum'a günü
Vir şalavât ol Muhammed Muştafâ'nın rûhına
Nice Ka'be şavâbını bul mübarek Cum'a günü

Cem' olub bir yire okunur ezân çekilür bay u gedâ
Okunur minberde hutbe rûh-ı elvândan gıdâ
Olsa deryâlarca günâh ey 'afv ider yâr Hüdâ
Hakk'ı zikr edincek diler ol mübarek Cum'a günü

Çün farz olmuş ki bize kılaruz beş vakit nemâz
Hüdâ'nın ihsânı çü karar kılsın reddolmaz
Müstecâb eyler du'â'sın kulunu mahrûm itmez
Şıdk ile Allâh diyince dil mübarek Cum'a günü

'Âşık şâdık olanlar kılcadan nâzıktır(?)⁸⁷ işi
Ol velî kim hayr ol kim du'â' anıñ işi

[...]⁸⁸

109a⁸⁹

(LVIII)⁹⁰

'Âşiyem yüzüm karasın sil yâ Muhammed Muştafâ
'Âşiler derdine dermân kıl yâ Muhammed Muştafâ

Şol günâh kim işlemişem anı kimse bilmedi
Yazılur defter içine yâ Muhammed Muştafâ

Tiğ-i gıybet mil cekübdür gözlerimiñ nûrına
Neyleyem gözüm cemâliñ yâ Muhammed Muştafâ

⁸⁶Ölçüsü bulunmamaktadır.

Sayfada şöyle bir ifade yer almaktadır: “Allâh ziyaretini cümlemüze müyesser eylesin amîn ol bir mu'cizat şahibi o”

⁸⁷ Okunamayan kısım için:

⁸⁸ Sayfadaki diğer şiirler için ekler kısmına bakınız.

⁸⁹ Derkenardaki ifade ekler kısmına alınmıştır.

⁹⁰ Ölçüsü bulunmamaktadır.

Ol mahşer gününde ümmetiñ ‘uryān olub
Çağrışub feryād eyler yā Muḥammed Muştafā

Ol ‘araşat meydānında ümmetiñe ol şeffī‘
Kalduğın [...] ⁹¹ yā Muḥammed Muştafā

Cahilem qalbüm [...] ⁹² ‘aqlımıñ nokşānı çok
‘Aybımı yüzüme urma yā Muḥammed Muştafā

Sekiz Uçmak seniñ içün söyle kaldı muntazır
Gözedürler gele deyü yā Muḥammed Muştafā

109b

(LIX)

Der Beyān-ı İlāhī / Beyt / Der Beyān-ı İlāhī

8’li hece ölçüsü

Hey şulṭāñım hey Sübhānım
İmān ile göndör bizi
Yüzüm kara yok fermānım
İmān ile göndür bizi

Bir gün sefer kılsam gerek
Dergāh ile dursam gerek
Hasret ile kılsam gerek
İmān ile göndür bizi

110a

İmān benim ile olsun
Fikrim seniñ ile olsun
Günāhlarım bunda kılsun
İmān ile göndür bizi

Dünyāyı terk itsem gerek
İtdüklerim bulsam gerek
Maḳbereye varsam gerek
İmān ile göndür bizi

⁹¹ Okunamayan kısım için bk.:

⁹² Okunamayan kısım için bk.:

Sen cömerdsin yüce ğanī
Ayırma bizden ĩmānı
Aḫīr dile şu zamānı
Īmān ile göndür bizi

110b

Geldim fenā'ya tırmazam
Günāhları añmazam
Bir daḫı bunda gelmezem
Īmān ile göndür bizi

(LX)

Ḳıyāmed Dünyā

8'li hece ölçüsü

Derdin añub āh eyleyen
Yūnus'a ḳalmayan dünyā
Daşlar kesüb yol eyleyen
Ferḫād'a ḳalmayan dünyā

Evvel ḳuyuya atılan
Şonra ḳöle deyüb şatılan
[111a] Mısr'a sulṭān olub turan
Yūsuf'a ḳalmayan dünyā

Ol gercekleriñ şādıḳı
Tenini ḳutlandurdıḡı
Ḥaḳḳ'ıñ şabırlu dedüḡi
Eyyüb'e ḳalmayan dünyā

Arkasıyla ḳumlar çeken
Gözüñ yaşıyla yoguran
Ken'ānıñ binā'sın ḳuran
Ḥalīl'e ḳalmayan dünyā

111b

'Aşāşın eline alan
Ḳalḳub Ṭūr taḡına varan
Ḥaḳḳ'ıyla kelimāt ḳılan
Mūsā'ya ḳalmayan dünyā

‘Arş altında boynun egen
Âleme gün gibi toğan
Dördüncü kat göge çıkan
‘İsâ’ya kalmayan dünyâ

Evvela geldi Ebû Bekir
‘Ömer kıldı Hakk’a şükür
[112a]Hadîş yazub Kur’ân okur
‘Osmân’a kalmayan dünyâ

Hakk’ın buyruğunu duğan
Döne döne [...]93 yatan
Hakk’ın emrettüğünü tutan
‘Ali’ye kalmayan dünyâ

(LXI)

Der beyân/ Der beyân/ Der beyân /Der beyân⁹⁴

Qum yâ habîbî keyfe tenâmâ
Ve’l-kamer ve’s-şecer li’l-yenâmâ a’nî

Qum yâ habîbî keyfe tenâmâ
Şâhib el-Cennet lil yenâmâ

112b

Qum yâ habîbî keyfe tenâmâ
Hûrun maşşûrâtun lâ yenâmâ⁹⁵

Qum yâ habîbî keyfe tenâmâ
Tâlibü’l-cenneti lâ yenâmâ⁹⁶

Qum yâ habîbî keyfe tenâmâ
Ve’s-şirkü ve’l-küfrü lâ yenâmâ⁹⁷

Qum yâ habîbî keyfe tenâmâ
ed-Dînü’l-merhûm lâ yenâmâ⁹⁸

⁹³ Okunamayan kısımlar için.:

⁹⁴ Ölçüsü bulunmamaktadır.

⁹⁵ “Ey dostum kalk, nasıl uyursun! (Cennetteki) hûriler, kasırlar uyumuyor.” *Hûrun maşşûrâtun*, Rahman Sûresi 55/72. âyetten nakıs iktibastır.

⁹⁶ “Ey dostum kalk, nasıl uyursun! Cennete talip olanlar uyumuyor.”

⁹⁷ “Ey dostum kalk, nasıl uyursun! Şirk ve küfür uyumuyor.”

⁹⁸ “Ey dostum kalk, nasıl uyursun! Muazzez İslam dini uyumuyor.”

Ḳum yā ḥabībī keyfe tenāmā
el-Küfrü ve’ş-şirkü lā yenāmā⁹⁹

Ḳum yā ḥabībī keyfe tenāmā
Fā’ıku’l-cenneti lā yenāmā¹⁰⁰

113a-b¹⁰¹

114a¹⁰²

114b

(LXII)

Beyt-i Şerîf

8’li hece ölçüsü

Vaqtüñize hâzır oluñ
Ölüm vaḳti geldi bugün
Emanetdür bu cân bize
Ateş vardur gelür bir gün

Nice nice kaçarsıñ da
Yedi deryâ geçersıñ de
Pervâz ḳurub uçarsıñ da
Ölüm seni bulur <bulur> bir gün

İşbu meclise gelmeyen
[115a] Müslümanlığı bilmeyen
Elif beyi de bilmeyen
‘Arab dilin bilen insân
Tutmaz olur tutan eller

(LXIII)

Der Beyân-ı Beyt-i Şerîf

⁹⁹ “Ey dostum kalk, nasıl uyursun! Küfür ve şirk uyumuyor.”

¹⁰⁰ “Ey dostum kalk, nasıl uyursun! Cennetin güzide ehli uyumuyor.”

¹⁰¹ Bu varakta “Ol nedür ki” şeklinde başlayan ve sayfanın müsvedde olduğu izlenimi veren birbirine benzer cümleler yazılıdır. İlgili yer için ekler kısmına bakınız.

¹⁰² Bu sayfada bazı Arapça hadisler ve dualar bulunmaktadır. Sayfa ekler kısmına konulmuştur.

8'li hece ölçüsü

Hak Te'ālā emreylemiş
Cebrā'îl'im gelsün dimiş
Varıñ diyin Halilullāh
'Ahdi yerin bulsın dimiş

115b

Cebrā'îl hatmini kılar
Halilullāh gāyet ağlar
Seni benden kurbān diler
Oğul İsmā'îl'im dimiş

Hak beni kurbān dilerse
Baba ne çekiyün kuşsa
Genç oğul kurbān olursa
Cānım feda' olsun dimiş

Bak şol ahret sultānına
Kible dön dimiş yönüne
Şayet incidür mi beni
Ellerim bağla dimiş

116a

Ellerin bağlar babası
Gelür melekler hepisi
Dimesünler Hak'a 'āşī
Baba ellerim çöz dimiş

Ellerin çözer babası
Müstecāb olur du'a'sı
Yüzüm bakub kıyamassın baba
Baba egilsem de kes dimiş

İsmā'îl'e urdı bıçak
Hak emreyler kesmez bıçak

116b

(LXIV)

Na'at-i Resūl

fā'īlatün fā'īlatün fā'īlatün fā'īlün

Merḥabā yā Seyyide'l-Kevneyni yā bedra'l-budūr
Merḥabā ey iki 'ālem fahrı miftāḥu's-şudūr

Sensin ol Maḥbüb-ı Hāk hem enbiyālar serveri
Zāt-ı pākin ḥurmetine oldu her eşyā zuhūr

Dest-gīr ol yā Resūlallāh bize yevmü'l-kıyām
Ola iḥyā cümle mevtālar kaçan nefḥ ola şūr

Kim piyāde kim süvār olub ḥalāyık gideler
Varalar maḥşer yerine cem' ola ehl-i ḳubūr

Ben piyāde yok süvār olmağa ḥaddim ḳıl meded
Yā Muḥammed ehl-i maḥşer arasında itmeye ḥor

Ol zamān kim istiḥāne serde benim ḳaynaya
Sāye-i zīr-i livānıñ şefḳatinden itme dūr

Vāy o gün kim defter-i a'mālime ola nazīr
İtdigim cürm-i ḥaṭālar ben zaīfi nāra ḳor

Āh o gün kim [ol] şırāt-ı müstākīme gideler
Kimi zaḥmetle kimi bād-ı şabā gibi 'ubūr

İtmedim dünyāda Hākḳ'a layık bir [...]¹⁰³

117a-117b¹⁰⁴

118a¹⁰⁵

(LXV)

¹⁰³ Okunamayan kısımlar için bk.:

¹⁰⁴ Bu sayfada bazı Arapça dualar bulunmaktadır. Sayfa ekler kısmına konulmuştur.

¹⁰⁵ Sayfanın üstünde farklı bir el tarafından şöyle yazılmıştır: Biñ iki yüz on üçde Nazīre dünyāya geldi [...]. Sayfa sonunda da şöyle yazmaktadır: Tārīḥ oldur ki biñ iki yüz on üç senesinde māh-ı şevvāl-i şerīfñ on sekizinci günü Nazīre dünyāya geldi.

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Şüretā ey müdde'î gerçi yamandur sohtalar
Ma'nide hep ahsen-i hulk-ı cihāndur sohtalar

Fakr u zillet çekdügi-çün şüretā oldu haķır
Küh-i vahdet kenzine hep mālīkāndur sohtalar

Çün Rasūl *el-fakru fahrī*¹⁰⁶ deyü söyledi Ḥadīṣ
Bu Ḥadīṣūñ mücebince 'āmilāndur sohtalar

Baş gözüyle bakuban horlamağıl [sen] anları
Cān gözüyle bak be cāhil gör ne cāndur sohtalar

Gice gündüz anlar ile dāyim olsa [...] ¹⁰⁷
Gör ne rūḥdur gör ne cāndur [...] ¹⁰⁸ sohtalar

118b

(LXVI)

*fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün*¹⁰⁹

Tāze gül bakçede gonce [...] ¹¹⁰ bülbüller öter
Ve anıñla gayret 'āriyyet saña <bu> sözler yeter

Cāhile ḥayvān dimişler daḥı ḥayvāndan beter
Ehl-i dil kānıñ olan insāna karşı söyleme

Ṭalī'im yokdur ezelden her işim bozkun düşer
Bülbül için duzak kırsam içine kuzkun düşer

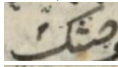
(LXVII)

Ḥāzā İlāhī

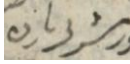
11'li hece ölçüsü

¹⁰⁶ "Fakirlik övüncümdür." Hadisle ilgili detaylı bilgi için bk. Süleyman Solmaz, **Tasavvufta Ulaşılması Gereken Bir Mertebe: Elfakru Fahri Ve Eski Edebiyatımıza Yansımaları**, Uluslararası Hacı Bacı Bayram-I Velî Sempozyumu Bildiriler Kitabı 2, s. 115-133.

¹⁰⁷ Okunamayan kısım için bk.:

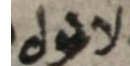

¹⁰⁸ Okunamayan kısım için bk.:

¹⁰⁹ Bazı aksaklıklar olmakla beraber çoğu mısralar bu vezindedir.

¹¹⁰ Okunamayan kısım için bk.:

Gör ki Tañrı H̱abībine neyledi
Tañrı Rasūline gelsün deyince
Emr itdi ben Cebrā'ile söyledi
Tañrı H̱abībine gelsün deyince

Enbiyānuñ za'if olmuş yaturdı
Melekü'l-mevt gelüp kapu<da> oturdı
119a Cebrā'ıl H̱aqq'dan selām getürdi
Tañrı H̱abībine gelsün deyince

Şalā deyüb geldi Bilāl H̱abeşī
Beñ za'ifem deyü kaldırmaz başı
Ağardı göziniñ mübārek yaşı
Mevlām H̱abībine gelsün deyince

İnci lālin bir peygamber gelmedi
İncileri ne yedügin bilmedi
Yerde gökde ağlamadık kalmadı
Mevlām Resūlüne gelsün deyince

119b

Dirildiler heb melekler geldiler
Enbiyā'nıñ nemāzını kıldılar
Ümmeti aşhābı cümle geldiler
Mevlām Resūlüne gelsün deyince

H̱asan H̱üseyinim gözüm[üñ] nūru
Geldi yüzlerini görmedim bāri
‘Āiše Fāṭıma kırlarlar zārı
Allāh H̱abībine gelsün deyince

120a

(LXVIII)

H̱azā İlāhī

11'li hece ölçüsü¹¹¹

¹¹¹ Yer yer ölçü aksamaktadır.

Anasından  o dı d ny ya geldi
Melekler  anadın altına serdi
Enbiy n n hır asını giydi
Yemen ellerinde Veysel  ar n 

Veysel did kлерisin [sen bir] ulu
Anadan  o ar mı b yle bir vel 
Dili  ur' n o ur t c u d r l 
Yemen ellerinde Veysel  ar n 

Her  abah nem z   ılar giderdi
Gizl ce Mevl 'ya  ullu  iderdi
120b An n i i g ci tev  id iderdi
Yemen ellerinde Veysel  ar n 

Anasından dest r aldı almad 
G zlerin Ka'be yolundan ırmadı
Geldi Mu ammed'i evde bulmad 
Yemen ellerinde Veysel  ar n 

Mu ammed <Mu ammed> mescidden evine geldi
 apuda Veysel'in n r n  g rdi
 el line sord  eve kim geldi
Yemen ellerinde Veysel  ar n 

Ya d  ı  a  d  egi bir sır idi
Ta r n n sevgili  ab bin dosd  idi
Cennetlik eylemek idi  mmeti ka dı
Yemen ellerinde Veysel  ar n 

121a

(LXIX)

Der Bey n-  Beyt-i  er f

m stef il n m stef il n m stef il n m stef il n

Ey enbiy lar selveri ey evliy lar rehberi
Ey ins   c n pey amberi ehlen ve sehlen mer hab 

Yā merḥabā yā müctebā ehlen ve sehlen merḥabā
Sen cānların cānānısın dertlilerin dermānısıñ

Ālemleriñ sultānısıñ ehlen ve sehlen merḥabā
Yā merḥabā yā müctebā ehlen ve sehlen merḥabā

Sensin ol Maḥbūb-ı Hüdā' itme rahmetinden cüdā
Aḥmed Muḥammed Mustafā ehlen ve sehlen merḥabā

Yā merḥabā ya müctebā ehlen ve sehlen merḥabā

Peyğamber idiñ ol zamān yoğdı Ādem'de nişān
Ḳurbān saña ins ile cān ehlen ve sehlen elvedā ehlen

121b

Āḥ elvedā vāḥ elvedā ehlen ve sehlen elvedā
Göster cemāliñ görelüm pāyıña yüzler sürelüm

Yoluna cānlar virelüm ehlen ve sehlen merḥabā
Yā merḥabā ya müctebā ehlen ve sehlen merḥabā

Allāhu ekber şānehū subḥānehū subḥānehū ḳad ci'nā burhānehū¹¹²
Ehlen ve sehlen merḥabā yā merḥabā yā müctebā ehlen ve sehlen merḥabā

Temmet

(LXX)

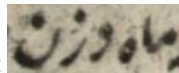
mefā'iliün mefā'iliün mefā'iliün mefā'iliün

Seniñ ḥaṭṭıñ benim cānım komağıl çıkmasın anı
Seniñ zülfiñ benim 'ömrüm komağıl çıkmasın anı

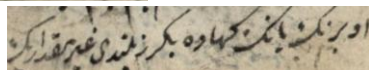
Senüñle [...] ¹¹³ itdüm benim cānım ḥayālimde
[...] ¹¹⁴

¹¹² Allah'ın şanı en yücedir. O noksan sıfatlardan münezzehtir. Bize O'nun hakikati kesin delillerle gelmiştir.

¹¹³ Okunayan kısım için bk.:

¹¹⁴ Okunamayan kısım için bk.:

122a-122b ¹¹⁵

eş-şûfî mine'ş-şûfî fî kalbihî mine'l-kederi
ve'l-yestevî 'indehü'z-zehebi mine'l-mederi¹¹⁶

Ve illâ min kelbi Kûf
Hayrun min şûf¹¹⁷

123a

(LXXI)¹¹⁸

Oķu kelâm içre 'akâ'id
Muvâfık üste ķomıř fevâ'id

Meşârık bilmeyen yolundan azar
Mařhar her nesneniñ Kûfî'yi ķazar

Meşâli'den Muşavvel'den ķavâ'id
Sîre'de du'âlar itseñ [...]¹¹⁹

Buřârî Hādîř'îñ řaķîhin yazar
Müslim ile böyle gelseñ olmaz mı

Şeyhẓade ile Siyer Kādî ģâyet ģüç olur
Keşf olmazsış Keşşâf bilmek nice olur

Ķadriñ 'âlî mertebeyi büyükce olur
'İlmiñ ile 'âmil olsañ olmaz mı

Ķâle Rasûlullâh şallâhu 'aleyhi ve sellem: Efđalü'l-'ibâdeti ümmeti ķırâ'atü'l-
Ķur'ânî¹²⁰

(LXXII)

mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

Siyâh müjġânlarıñ sürmüş ģazal-i ģüsn misin bilmem
Ġoñül murġın şikâr itmiş 'aceb şâhin misin bilmem

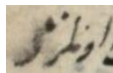
¹¹⁵ Sayfadaki diġer şiirler için ekler kısmına bakınız.

¹¹⁶ İfade kurallı bir cümleler bütünü deġildir. Mefhum olarak anlamı için şöyle denebilir: "Sûfî'nin kalbi kederle doludur. Onun için altınla çamur eş deġerdedir."

¹¹⁷ "Kûfe'nin köpeġi sûfiden yeġdir (?)"

¹¹⁸ Ölçüsü bulunmamaktadır.

¹¹⁹ Okunamayan kısım için bk.:

¹²⁰ "Ümmetimin en hayırlı ibadeti Kur'an okumaktır." Hadis için bk. 9 Suyûtî, *Celâlüddîn, el- Câmîu's- Saġîr*, Beyrut, 1990, I, 81

123b¹²¹

Aşhâb su'âl itdiler: Yâ Rasûlallâh şimdi bu kadar 'ömr olmaz bunca te'vîl olur, didiler. Rasûlullâh şallallâhu 'aleyhi ve sellem buyurdu: Anası ve babası ve dedesi kavim ve hışımları namâzlarına keffâretdir. Şübhesizdir deyü buyurmuşlardır ve's-selâm.

124a

(LXXIII)

Na'at-i Resûl

*fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün*¹²²

Ol cihân fahreyniñ ihsânına kurbân olayım
Tâ ki levlâk okunan şânına kurbân olayım
Cebrâ'îl ettiği cevânına kurbân olayım
Sırr-ı Mî'râc'ına seyrânına kurbân olayım
Ben anıñ mu'cizât izhârına kurbân olayım

Da'vet-i Hakk'a giden gice ol sultân-ı kerem
Vecde geldi kademi [...] ¹²³ yüz sürdü kerem
Gecdi eflâke basıp arş-ı 'azîm üzre kadem
Yüzine Şems-i Duha zülfüne ve'l-leylü kasem
Kum fe-enzir¹²⁴ dedi Hakk şânına kurbân olayım

Şehr-i şiddîk-i Ahmed bâbı degil mi şiddîk
Çeşme-i Rahmet-i Hakk'a bu degil mi şiddîk
[124b] Harem-i mahrem-i mihrâbı degil mi şiddîk
Ekrem-i efdal-i aşhâbı degil mi şiddîk
Ben anıñ şıdk ile imânına kurbân olayım

¹²¹ Sayfada yer alan bazı dualar ve sayılar için ekler kısmına bakınız.

¹²² Vezin yer yer aksamaktadır.

¹²³ Okunamayan kısım için bk.:

¹²⁴ Kalk ve uyar! Müddessir Suresi, 74/2. Ayet Meali

Ol degil mi Harem-i Ka'be'de şiddîk-i şafâ
Ol degil mi yâr-i ğâr edindi anı Muşafâ
Ol degil mi ki belâ günü ile gecdi cefâ
Ol degil mi kılan taht-ı hilâfetde vefâ
Ben anıñ 'ahdine peymânına qurbân olayım

Deste taşra alub acdı mey-i cām-ı 'Ömer(?)
Urdı şeytân-ı la'în bağına ok nām-ı 'Ömer
Leyle-i Kadre yetürdi 'îd-i eyyâm-ı 'Ömer
Gün gibi halka 'ayân eyledi İslâm'ı 'Ömer
Ben anıñ İslâm [ü] imânına qurbân olayım

125a

Dîn-i İslâm ceküb bağına basdı 'Ömer'i
Şanasın şemsine duhâ yetürdi kameri
Vecde getürdi şafâdan bād-ı sabâdan seheri
Yitdi bostân-ı leâfetde sa'âdeti semeri
Ben anıñ huccet ü burhânına qurbân olayım

Bî-'adet luṭfı hidâyetde kılub nûr-ı Hudâ
İki kez kılmadı mı hâzreti 'Osmân'a 'atâ
Egnine hıl'ati Hâk boynuna nûr oldu ridâ
Olsa bu cânım yoluna anıñ şevk ile fedâ
Ben anıñ hâzret-i 'Osmân'ına qurbân olayım

Qadri 'âlî idi anıñ luṭfına şânı nişân
Nâ'leyni taşmasınıñ nûrına ğarḳ oldu cihân
Mecma'u'l-edeb idi cāmî-i Qur'ân-ı revân
[125b] Muşhaf üstünde şehîd oldu virüb Allâh'a cân
Ben anıñ revân olan kanına qurbân olayım

İbn-i 'ammi ki 'Ali İbn-i Ebî Tālîb idi
Esedullâh idi a'dâ-yı dîne ğālib idi
Hâzret-i Fâtıma'ya şāhib idi rāġib idi
Sırr-ı Hâk luṭfı kerem minberine hâṭib idi
Ben anıñ 'irfânına 'ilmine qurbân olayım

Zü'l-fikār şāhibi ol şāhib-i Düldül mü degil
Gülşen-i bāğı nübüvvetde o bir gül mü degil
İki şehzādesi anıñ iki sümbül mü degil
[126a]İki güle iki bülbül iki sümbül mü degil
Ben anıñ sümbül ü reyḥānına qurbān olayım

Hüsn-i ahlāk ile ol gonca Hüseyn ile Hasan
O ciger-küşey-i Fāṭıma iki <iki> servi-semen
Ġuşşasın göñlümüziñ seyf-i serveriyle kesen
Kuluyam eşiginiñ boynuma bağlasa resen
Ben anıñ kuluna qurbānına qurbān olayım

İki 'ayneyn iki 'ammi ibn-i Resülü's-seḳaleyn
Ol iki şahş-ı kerīm oldı iki 'ālemi zeyn
[126b]Ḥazret-i Ḥamza 'Abbās şadr-ı şāhib-i 'alemeyn
Başarlar n'ola kara yüzümüz üzre qademeyn
Ben anıñ Ḥamza vü 'Abbās'ına qurbān olayım

Her zamān sen ki güneşe seb'-i seyyāre olan
Tab'-i Ḍaḥḥāk ile küffāra hem-kāre olan
Uḥud ġazāsında vefāda yār-i ġam-ḥāre olan
Şerḥa şerḥa yolına yetmiş iki pāre olan
Ben anıñ nūr-i dıraḥşānına qurbān olayım

Ey **Müridoğlı** koma bugün işi yarına sen

127a

(LXXIV)¹²⁵

Ol ḥātunıñ ḥelāli olmuş idi
Hem anıñ bir oğlanı qalmış idi

Bu oğlanıñ aya beñzer idi yüzi
Güneşe ta'ne ururdu yüzi

Senüñ gibi güzel idi ol beşe
Güzel yüzi beñzer idi güneşe

¹²⁵ Ölçüsü bulunmamaktadır.

Anasınıñ ayağın öper idi
Düni günü anasına t̄a bir idi

Oğlanı hem ̄ur'āna virmiş idi
Muşhafıñ tefsiri kılmış idi

127b

(LXXIII'ün devamı)

Yüri kırbān ola gör dostlarıñ var yine sen
Āmine evlādına aşhābına enşārına sen
Eyle bu cānuñ fedā mu'cize izhārına sen
Ben anıñ cümlesiniñ cānına kırbān olayım
Temmet

(LXXV)

Beste¹²⁶

Ey dil giriftār-ı t̄urra-i mevc-kānına ey māh-cebīn
Resm-i istiğnā bilür naķş-ı edāda h̄od debīre amān amān
Ey nāz-perver-i dil-rübā mihr-i melek-veş nāzenīn
Dil-rübāsın nāz-perver nāzenīnsin āferīn amān

128a

(LXXVI)

Beyt¹²⁷

Diñle imdi bir 'acāyib dāstān
İçi t̄olı t̄olı la'le gevherdür gāh

Ka'be şehrinde vardı bir hātun
Dünyāyı virüb 'āhireti almış şatun

Bu ad ile yürür idi ol faķīr
Yavuz adlu iki cihānda hākır

¹²⁶ Dört satır halinde herhangi bir ölçüye bağılı olmadan yazılan cümlelerdir. İlgili yer için ekler kısmına bakınız.

¹²⁷ Ölçüsü bulunmamaktadır.

Ta'ñrınıñ buyruğını omaz idi
Kimseniñ 'aybını bildirmez idi

azret-i İlyās gelir idi atına
Yediler müştak idi şobetine

128b¹²⁸

129a-129b¹²⁹

130a

(LXXVII)¹³⁰

Dilberiñ kıymetin ne bilür amak
Mürüvvet degil midür dilber bir kez bamak

azā gelmez ula a yazmayınca
Belā gelmez ula ul azmayınca

el-Mevtü ke'sün küllü nāsin şāribūnehū¹³¹

(LXXVIII)

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

İlāhī eyleme mutāc şu dört ādem apusına
Biri ađī biri müftī biri āyān biri sulān

İlāhī feyz-i lufuñdan kerem bābın küşād eyle
Bu ayrāt şāhibin yā Rab iki cihānda şād eyle

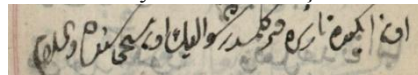
İlāhī isteyem senden şu dört nesneyi
Biri imān biri Ka'be biri devlet biri [...] ¹³²

130b-131b¹³³

(LXXIX)

¹²⁸Sayfada farklı bir el tarafından yazılan ibare için bk. "On ikisinde Narsız'a (?) gelmiştir. Şevvālīñ on

beşincisinde vesselām."

¹²⁹Varakta yer alan Arapa dualar ve ifadeler için ekler kısmına bakınız.

¹³⁰Ölçüsü bulunmamaktadır.

¹³¹"Ölüm bir kadehtir. Bütün insanlar onu içecektir."

¹³²Okunamayan kısım için bk.:

¹³³Sayfada yer alan Arapa dualar ve karalama vaziyetinde bulunan Türke ifadeler için ekler kısmına bakınız.

mefā‘īlün mefā‘īlün fe‘ülün

Hezec bahri müseddes geldi maqşūr
Saçuñ ve’l-leyl yüzü kim āyet-i Nūr

Ruħuñ alnuñ nedür nūrun ‘alā nūr
Hezec bahri müseddes geldi maqşūr

132a-132b¹³⁴

133a

Temmeti’l-ħurūf bi-‘avni’llāhi’l-meliki’l-vehhāb Monla Aħmed Efendi. el-Ĥācī
Enbiyānuñ oğlu Monla Aħmed, bir du‘ā kılar.

133b-134a¹³⁵

134b¹³⁶

135a-146a¹³⁷

146b

(LXXX)

Beste¹³⁸

Ķaradur ķaşları cānum aladur gözi
Cāna cān bağışlar cānum ol şīrīn sözi

Sır olur mı cānum güzeldir yüzüñ
Gözleri güzel ey efendim alev dānesi

Benim sevdiceğim ol şāhib-i ipek
Geydügi dībā aldur kendüsi melek

Benim sevdiceğim cānum aķdır nāzıkdir
Barmaķları ʈolıdur ĥānum yüzüñ

Söyleñ bülbüle cānum güle yazıķdur
Gözleri güzel ey efendim alev dānesi

¹³⁴ Sayfa başında yazılı üç isim için ekler kısmına bakınız.

¹³⁵ Bu sayfada bazı Arapça dualar ve mecmuaya sonradan eklenmiş birtakım ifadeler mevcuttur. Sayfa ekler kısmına konulmuştur.

¹³⁶ “Sonradan eklendiği anlaşılan ve karışık halde yer alan bir takım mensur notların yer aldığı bölüm ekler kısmına alınmıştır. Sayfada mecmuanın tertibiyle ilgili önem arz eden 1208 ve 1212 yılları yazıdır.

¹³⁷ Bu sayfada Arapça hutbeler bulunmaktadır. Sayfa ekler kısmına konulmuştur.

¹³⁸ Ölçüsü bulunmamaktadır.

Temmet

147a

(LXXXI)¹³⁹

‘Āşık ‘Ömer¹⁴⁰

Ey velet andan toğdıñ olmağa şübheñ mi var
Dünyāda itdüceklerini bulmağa şübheñ mi var
‘Āleme pādişāh olsañ muşallādur mekânıñ
Adıñ turāb āhır turāb olmağa şübheñ mi var

Gün bugün sâ‘at bu sâ‘at ‘ömrümüz geçmekdedir
Cānı bülbül feryād idüp kafese ne uçmağdadır
Buña fenā dünyā dirler konanlar geçmekdedir
Cem’ olup halk namāzuñı kılmaz şübheñmi var

Āh idüp işyānım añdım gözüm tıldı ābile
Mevlā birliğin buldurdı bize dost kitāb ile

147b¹⁴¹

Seni seven gelecekmiş kendüsi manzûr gibi
Āh nice kulların ağladan karşımdadır

148a¹⁴²

148b

(XX’nin devamı)

Muhammediye

Çün du‘āsın müstecāb
İtdi Resûl-i Müste‘ân

Gör ‘Ömer imdi nice
İzhâr ider emn ü emân

Bir gün Ebû Cehl ile
Oldı muşāhib pes ‘Ömer

¹³⁹ Ölçüsü bulunmamaktadır.

¹⁴⁰ Metnimizle matbu divandaki metin arasında birçok farklılık bulunmaktadır. İlgili yer için bk.: Sadettin Nüzhet Ergün, **Āşık Ömer Hayatı ve Şiirleri**, Semih Lûtfî Matbaa ve Kitabevi, İstanbul, 1936, s.325

¹⁴¹ Bu sayfada Arapça dualar bulunmaktadır. Sayfa ekler kısmına konulmuştur.

¹⁴² “Birtakım nazar dualarının ve uygulama usullerinin yer almadığı sayfa için ekler kısmına bakınız.”

Didi oña yā ‘Ömer
Meydāna gir eyle rihān

Zīrā çıkmışdır Muḥammed
Der ki ben peygamberem

Günde gün itdi teraqqī
Olısar şāhib-kırān

Ger sen anı öldürürsen
Yüz vaqıyye uş gümüş

Hem verem ben yüz deve
Aḥmer kıvırcık hep ḥicān

Pes ‘Ömer bindi Resūlün
Üstüne kaşd eyledi

Beline kuşandı kılıcı
Eline aldı sinān

Yolda Ḥabbāb ibni Eret’e
Uğradı der yā ‘Ömer

Gel berü İslām’ı sen i’zāz
Kıl kılma hevān

Kim Muḥammed didi yā Rab
Eyle İslāmı ‘aziz

Ya ‘Ömer ile ya Ebū Cehl ile
Eyle [...] ¹⁴³

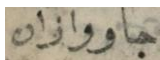
Didim baķ baķ sen daḥı mı
Girdiñ anıñ dīnine

149a

Didi kim İslām yolına
Ben mi girmişim hemān

Girdiler kız kardeşin hem
Güygün İslāmına

¹⁴³ Okunamayan kısım için bk.:

Didi uş ne onları koyam
Ne seni ben revān

Geldi gördü kim salāt-ı
Subh içinde anları

Kim okurlar sūre-i
Ṭā-Hā işitdi bir zamān

Göñlü yumşadı biraz
Ḳur'ān işdicek anıñ

Dutdu yüz ammā Resūlüñ
Ḳaşdına ol pehlevān

Bir mağara var idi
Ebū Ḳubeys tağında kim

Anda tutardı Resūl
Aşhabı ile gündüz mekân

Erdi anıñ kapusına
Heybetle pes 'Ömer

Didi kimdür kim elümden
Ḳurtara baş ile cān

Didiler kim yā Resūlallāh
Erişdi uş 'Ömer

Gelmedi illā ki başlar
Kesmege dökmege ған

Pes 'Ali didi ki emr it
İki pāre eyleyem

149b

(LXXXII)

mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün mefā'īlün

Rızāmız iste gel gir [sen] otur vaḥdet serāyında
Ki tā vuşlat şerābından şunavuz biz revāḳayni

Ki zīrā kimse kim bizden devā isterse derdine
Devālar idevüz aña ki görmeye helākeyni

Vişālimiz zülālinden içe geçe hayalinden
Cemālimiz kemālinden ide aña vişāleyni

Seḳānī şerbeten ‘aḫyā fu’ādī şümme aḫyānī¹⁴⁴
Ki tā ben Hızır olam cāmım bi-‘aynin beyne’l-emni

Pes aldum meşreb-i şāfī şerāb-ı Selsebīl’inden
Getirdim bir zülāl kim içen terk ide kevneyni

150a

Hevālardan gele çün vāz hevāmızda ide pervāz
Hüviyyetden gele āvāz ki gör Hāḳ’dan ḥicāzeyni

Fiḡān itdim ki yā maḥbūb celālīñ eşiginden ben
Esīrem ḥor u sergerdān ḡarībem yok mu ünseyni

Görürsin gözlerim yaşın akar tā kim göre yüzün
Gönül cān ‘ışkıñ odunda olubdur ke’l-ferāseyni

Ḡarībem‘ ālem-i kevnden irişdim ḳapuna faḳl it
Götür yüzden ḥicābı kim bulam anda ḥalāseyni

Tecellī kıl vişālinden ki yanmışam ḥayālīñden
Ḥayātıma ḥayāt oldur ki senden ire feyzeyni

150b

Pes andan toḡdı şems-i zāt göñülden inkişāf itdi
Vücūdum külli maḥv oldu çün itdi inbisāteyni

Eşer ḳalmadı hiç benden hemīn bir ‘ālem-i toprak
Ḥiṭāb itdi bu kez maḥbūb turāba bi’l-liḥāzeyni

Ki yā hāzā şu kim bizi görem derse bu ‘ālemde
Taḥayyürde ḳalır cānı idemez iṭṭilā’ayni

Ḳapumuzda zelīl oldur ḥużū‘ it elleri baḡlu
Ki tā kim ‘aynımız saña ‘ayān ola bilā-ayni

Çü yār itdüñ bizi yāre nazar ḳılma pes aḡyāre
Gözükme dāre deyyāre dilersen inkişāfeyni

¹⁴⁴ “Bana öyle bir şerbet ikram et ki kalbim dirilsin, sonra hayat bulayım.”

151a

(XX'nin devamı)

Muhammediye Kaşidetün li-Hazreti'n-Nebiy

mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün mefā'îlün

Elā ey server-i maḥbūb mine'l-eyni ile'l-eyni
Güzeli yüzini 'arz eyle götür yüzden ḥicābeyni

Yüzün benven meşānīdür yerāhū men yerā[nī] dūr
Velīkin len terānīdür teḥayyertū bi-hāteyni

Sözüñdür ḥikmet-i īmān yüzüñdür Raḥmet-i Raḥmān
Özüñdür dertlere dermān devā kıl bi'l-ḡiyāseyni

Çü sensin es'ad-ı evlā çü sensin maḥsad-ı a'lā
Çü sensin mirşad-ı eclā içinde yak sirāceyni

Ridā levlāk le'amruk tāt kamu şāhlar saña muḥtāc
Benim kapuñda yalın aç aç üstüme cenāheyni

151b

Eyā gönül çü rehber ol kamu ḥalka peygamber ol
Çü sırrullāh-ı ekber ol sözüne tut şimaheyni

Ki tā gözler göre anuñ sarāyından tecellīsin
Kılam cānı nişār aña sürem dergāha ḥaddeyni

Niyāz içre kapusunda yüzüm toprağa komuşdım
Seḥerde bir nidā ayıtdı ki hāzā bi-hāzeyni

Ki her kim 'azm ide bize gerek kim dünyādan beze
Yana 'ışk oduna şıza bi-nārin beyne nūreyni

152a

(LXXXIII)¹⁴⁵

¹⁴⁵ Ölçüsü bulunmamaktadır.

Sayfa zarar gördüğü için okunamayan kısımlar bulunmaktadır. Ayrıca şiirinin devamında nikah akdiyle ve Kur'anda'ki ayet sayısı ile ilgili mensur bilgiler yer almaktadır. Sayfa ekler kısmına alınmıştır.

Çünkü [...] ¹⁴⁶ bir 'ināyet bir [...] ¹⁴⁷ gelmedi
[...] ¹⁴⁸ ašlā bir melāmet kalmadı

Gice gündüz hasretiñden bende rāḥat kalmadı
Keyfim hoşdur 'ömrüm ammā şabra tāḳat kalmadı

[...] ¹⁴⁹ gelesin bir gün deyü
Kalmadı [...] ¹⁵⁰ gülesin bir gün deyü

İtdüğün işlere pişmān olasın bir gün deyü
Keyfim hoşdur 'ömrüm ammā şabra tāḳat kalmadı

Luṭfuñla kıl melāmet ḳalbimiñ dīvāne yine
Yüzümi sürmege gelmedim ayağın tūrābına

Pervāneler gibi her dem sitem-i 'ışkıñ nārına
Benim yüzüm eydür ammā şabra tāḳat kalmadı

Ben saña göñül vireli her gülşenim oldu ḥarāb
[...] ¹⁵¹ elim taşra

Dir her 'āşık ağladıkça gözlerimden kanlı yaşlar
Zevkim hoşdur 'ömrüm ammā şabra tāḳat kalmadı

152b ¹⁵²

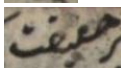
153a

(LXXXIV)

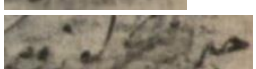
fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün

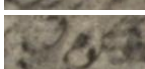
Saña 'āşık çü direm ḡam başdı ḳadem taḥtımıza
Derd ü elem miḥnet ü ḡam dutdı bu dem baḥtımıza

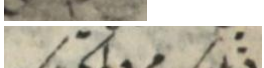
¹⁴⁶ Okunayan kısım bk.:

¹⁴⁷ Okunayan kısım bk.:

¹⁴⁸ Okunayan kısım bk.:

¹⁴⁹ Okunayan kısım bk.:

¹⁵⁰ Okunayan kısım bk.:

¹⁵¹ Okunayan kısım bk.:

¹⁵² Arapça çeşitli dualar yer almaktadır. Sayfa ekler kısmına alınmıştır.

(LXXXV)

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün

Düğmesin geh hāl ü geh 'ıkd ider ol mäh <nāz> andan
Gerdanın seyr itdürür 'aşıklara açmazdan

Şöyle tahrik itdügi [...] ¹⁵³ nāz iden
Meh cemālin gösterür 'aşıklara açmazdan

(LXXXVI)

Velehū Müfred

mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

Siyāh müjgānlarıñ sürmüş ğazal-i hüsni misin bilmem
Göñül murğın şikār itmiş 'aceb şāhın misin bilmem

Seni insān demek olmaz melek yā hūr mısın bilmem
[...] ¹⁵⁴ yağmalar saña meger 'aşık mısın bilmem

153b

(LXXXVII)

mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

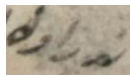
Seni görmek murād idüp [...] ¹⁵⁵ oldum
Teraḥḥum eyle sulṭānum saña cānum fedā kıldum

Cefālar eylemen baña [...] ¹⁵⁶
Saña ben 'aşık olalı ne cān qaldı ne [...] ¹⁵⁷ oldum

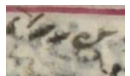
¹⁵³ Okunamayn kısım için bk.:

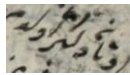
¹⁵⁴ Okunamayn kısım için bk.:

¹⁵⁵ Okunamayn kısım için bk.:

¹⁵⁶ Okunamayn kısım için bk.:

¹⁵⁷ Okunamayn kısım için bk.:

(LXXXVIII)

mefā'iliün mefā'iliün mefā'iliün mefā'iliün

Taḥammül ḳalmadı bende behey cānum behey mākir
Niçün baḳmasın baña sen behey zālim behey mākir¹⁵⁸

İlāhī faẓlıñdan kerem bābın küşād eyle bu [...] ¹⁵⁹
Şāhibin yā Rab iki cihānda şād eyle. Sene biñ iki yüz on iki.

154a¹⁶⁰

154b

(LXXXIX)

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Nefsī nefsi oldu 'ālem her kişi ḥayrettedür
Kimseden hiç kimseye dermāna ṭā'at ḳalmadı

Gel zuhūr it 'andelībiñ mihr-i şāhib-i zamān
Kim cihānda zāhir olmaduḳ 'ālamet ḳalmadı

Cāhil ü nādān ola gör ister iseñ mertebe
Kim kemāl ehline **Bākī** şimdi rağbet ḳalmadı¹⁶¹

155a

(XC)

'Āşık 'Ömer¹⁶²

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

Ol güzeller şāhını gördükce cānum imrenür
Görmeseydim eglenirdüm gördi cānum imrenür

¹⁵⁸ Vezin bozulmuştur.

¹⁵⁹ Okunamayn kısım için bk.:

¹⁶⁰ Allah'ın bazı sıfatlarıyla karışık halde Arapça dualar ve bir Hadis yer almaktadır. Sayfa için ekler bölümüne bakınız.

¹⁶¹ Bazı farklılıklarla birlikte gazel için bk.: Sabahattin Küçük, **Bākī Dīvān**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, s.310, gazel no.:542 (çevrimiçi) <https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-78361/baki-divani.html> [Erişim Tarihi:11.03.2021]

¹⁶² Dīvan'da yer almayan bu şiirde yer yer kafiye ve vezinde bozukluklar yer almaktadır. Sayfa için ekler bölümüne bakınız.

Ne ‘aceb derd ü belāya kendü kendüm uğradım
[...] ¹⁶³ gerdānını gördükce cānum imrenür

Kaşları benzer hilāle aya beñzer gül yüzi
Bencileyin bir iki [...] ¹⁶⁴ mest ider her sözi

Gördüğüm sā‘atde itdi kendüne ‘āşık beni
Gözleri şamur gibi gördükce cānum imrenür

Ey efendim ben saña meftūn olalıdan beri
Gözüme ašlā görünmez hūri olsa yā perī

Ol kuzunuñ yolına kurbān olup sermi kōdum
Ol güzel gözlerini gördükce cānum imrenür

155b

Ḳuzum gel aḳ gögsüñüñ düğmesini [...] ¹⁶⁵
Kāküllerin ‘anber gibi gördi cānum imrenür

[...] ¹⁶⁶
Ḥālūñi ‘arz eylediñ kendüñi bildirdiñ

‘Işḳ içinde kendüñi ‘āleme rüsvā eylediñ
Her kişi yārin aşıp gitdükce cānum imrenür

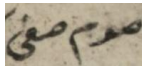
Ey göñül a‘yān-ı devlet içre hürmet ḳalmadı ¹⁶⁷
Kimden umarsın kerem ehl-i mürüvvet ḳalmadı

Ey dirīḡā luṭf u iḥsānuñ ḳapusın yapıdılar
Zikr-i ḥayr olsun [dinür] sāḥib-sa‘ādet<ler> ḳalmadı

156a

(XCI)

İlahī Seyyid Nizām

¹⁶³ Okunamayan kısım için bk.:

¹⁶⁴ Okunamayan kısım için bk.:

¹⁶⁵ Okunamayan kısım için bk.:

¹⁶⁶ Okunamayan kısım için bk.:

¹⁶⁷ 154b’deki Baki’nin gazelinin diğeri burada yazılmıştır.

8'li hece ölçüsü

Ben dertlüyem derdim vardır
Ya ben nice dönmeyeyim
İşim gücüm âh u zârdur
Ya ben nice dönmeyeyim

Hû

Hû

‘İşkîñ odı durmaz yanar
Beni gören mecnûn şanar
Gök yüzünde ay gün döner
Ya ben nice dönmeyeyim

Hû

Müftî fetvâ virür baña
Cânım kurban olsun saña
[156b]Bu ‘ışk kıymaz beni baña
Ya ben nice dönmeyeyim

Hû

Yürekde vardır ‘acılar
Din yolında du‘âcılar
K‘abe’de döner hacılar
Ya ben nice dönmeyeyim

Hû

Yeller eser şular coşar
Irmaqlar tağlardan aşar
Deñiz döne döne taşar
Ya ben nice dönmeyeyim

Hû

157a

Bu sırra münkirler irmez
Münkir Hâk cemâlin görmez
Çarh-ı felek döner durmaz
Ya ben nice dönmeyeyim

Hû

Seyyid Nizâm sözüm çokdur
Sözüñde hılâfîñ yokdur
Evvel âhir dönmeğ hağdur
Ya ben nice dönmeyeyim

Hû

(XCII)

İlâhî

8'li hece ölçüsü

Ey gâfil men[lik] kılmadan
Gel îmana tevhîd ile
[157b]Aç göziñi al hisseden
Îmana gel tevhîd ile

Geceleriñ kâ'im ol
Gündüzleriñ şâ'im ol
Hizmetinde da'im ol
İmâna gel tevhid ile

Bir gün eser bād-ı ecele
Cennet bağıñı virme hele
İhlâş ile 'amel eyle
İmâna gel tevhid ile

Hû ismini evrād eyle
Evrād ile mu'tād eyle
[158a] Var derdiñe dermān eyle
İmâna gel tevhid ile

(XCIII)

İlāhî

8'li hece ölçüsü

Tesbîhleri sâkin sâkin
Olagör Mevlâ'ya yakın
İmānıñ şeytāndan şaķın
Gel zikr idelüm Mevlâ'yı

Tesbîhleri yeşil taşdan
Yatamayub kara düşden
Haber eyledim uçan kuşdan
Gel zikr idelüm Mevlâ'yı

158b

Tesbîhleri uzun uzun
Hakķ'a tevfiż eyle özüñ
Saña naşihatdir sözüm
Gel zikr idelim Mevlâ'yı

Tesbîhleri dāne dāne
Zikrullah ider Raḥmān'a
'İşkıyla gir bu meydāne
Gel zikr idelüm Mevlâ'yı

Gicelerde yatmayalım
Yalan ğıybet itmeyelim
Mevlâ'yı unutmayalım
Gel zikr idelim Mevlâ'yı

159a

Dir maḥsūli ḥirmān iken
Dertlülere dermān iken
Bu dil saña fermān iken
Gel zikr idelim Mevlā'yı

Yūnus'um ḥālde iken
Ḥaḳḳ'ın ismi dilde iken
Bugün fırsat elde iken
Gel zikr idelim Mevlā'yı

(XCIV)

İlāhī

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

Vâsıl olmaz Ḥaḳḳ'a kimse cümleden dūr olmadan
Kenz açılmaz şol göñülde tā ki pür-nūr olmadan

159b

Āmennā āmennā āmennā billāh mürşid
Yā efendim İbni 'Abdullāh

Sür çıkar ağıyarı dilden tā tecellī ide Ḥaḳ
Padişah ḳonmaz serāya ḥane m'amūr olmadan

Āmennā āmennā āmennā billāh mürşid
Yā efendim İbni 'Abdullāh

Ḥaḳ cemālin Ka'be'sini ḳıldı 'aşıḳlar ṭavāf
Yerde Ka'be gök yüzünde beyt-i ma'mūr olmadan

Āmennā āmennā āmennā billāh mürşid
Yā efendim İbni 'Abdullāh

Mest olub mestāne geldim tā ezelden tā ebed
İçmişem 'ışḳıñ şerābın āb-ı engūr olmadan

160a

Āmennā āmennā āmennā billāh mürşid
Yā efendim İbni 'Abdullāh

Mest olanlarıñ kelâmın işiden gelsin berü
Pes ene'l-Ḥaḳ nice dir ki kişi Manşûr olmadan

Âmennâ âmennâ âmennâ billâh mürşid
Yâ efendim İbni 'Abdullâh

Mûtû ḳable en temûtu sırrına mazhar olan
Ḥaşır neşir bunda gördi nefhâ-i şûr olmadan

Âmennâ âmennâ âmennâ billâh mürşid
Yâ efendim İbni 'Abdullâh

Bir 'aceb sevdaya düşdi bu dil-i **Şemsî** müdâm
Ḥaḳḳ'a maḳbûl olmak ister ḥalkâ rüsvây olmadan

160b

Âmennâ âmennâ âmennâ billâh mürşid
Yâ efendim İbni 'Abdullâh

(XCV)¹⁶⁸

İlâhî¹⁶⁹

'İşkîñ meyine ben ḳanar geldim
Şevḳin nârına ben yanar geldim

Mevlâ Mevlâ Mevlâ vâḥid lâ yezâl
Kerîmü er-Rahîmü ma'bûde'l-firâḳ

Ḥalkâ-i zîkrini ḳurmuş 'âşîḳlar
Ṭâkatim ḳalmadı cev lâna geldim

Yûsuf'ı yitirdim Ken'ân elinde
Arayı arayı Mevlâm ḥayrete geldim

161a

Ḳoy beni yatayım şeyḥ eşiginde
Bu ṭatlu cânımı dermâna geldim

Yaremi bildim yârimden imiş
Bu ṭatlu cânımı dermâna geldim

¹⁶⁸ Ölçüsü bulunmamaktadır.

¹⁶⁹ Bk. Kenan Erdoğan, "Niyazi-i Mısri Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri Ve Divanının Tenkitli Metni", Doktora Tezi, Erzurum, 1993, sy:248

Sinān Ümmī'niñ ḥāk-i pāyine
Yüzimi sürmeye Sulṭān'a geldim

(XCVI)

İlāhī¹⁷⁰

11'li hece ölçüsü

Gece gündüz ḥāyalimde fikrimde
Tā ezelden Bismillāhım var benim
Ḥaḳḳ'ıñ ismi ezberimde zikrimde
Tevḥīdimde İllallāhım var benim

161b

Egri ok atarlar menzile varmaz
Ḳalb pāk olmayınca bir yerde durmaz
Bin bir 'aybım olsa yüzüme vurmaz
Tevḥīd adlu İllallāhım var benim

Gecid olmayınca 'ummān bulamam
Baña kem diyene kem diyemem
Sırrullāhıñ sırrın beyān eyleyemem
Bir sır şaḳlar sırrullāhım var benim

İsmim Eşrefoğlu ben bir gedāyım
Derviş kāmīl gerek ḥulki mülāyım
[162a] El göğüsde yüzim yerde durayım
Cümle göze eyvallāhım var benim

(XCVII)

İlāhī¹⁷¹

Benem ol 'ışkıñ baḥresi cānım
Deñizler ḥayrān baña hū

Deryā benim ḳaṭremdür cānım
'Arş oldu seyrān baña hū

Yok iken ol var kāh cānım
Sen var idiñ padişah hū

¹⁷⁰ Eşrefoğlu Rûmî divanında yer almamaktadır.

¹⁷¹ Ölçüsü bulunmamaktadır.

Āh bu ʿışkıñ elinden āh cānım
Derd oldı dermān baña hū

Çün dosta gider bu yolum cānım
Mülke erişdi elim hū

162b

Ḥaḳḳ’dan söyler bu dilim cānım
Mürşiddür Ḳur’ān baña hū

Şerīʿat ehliñi ırak cānım
İRmez bu menzile hū hū

Ben kuş dili bilürem cānım
Söyler Süleymān baña hū

Ḳaf tağı zerrem degül cānım
Ay güneş bende ḳul hū

Aşlım Ḥaḳ’dur şek degil cānım
Ne ḳul ne sultān baña hū

Ḳaf tağı Anḳāşıyam cānım
Endişeler ḥāşıyam hū

Sırrımıñ āşınāşıyım cānım
Andadur ihsān baña hū

163a

Çün toğdı ol Muştafā cānım
ʿĀlem buldı pür şafā hū

Ol idi ʿahd-i vefā cānım
Andadır ihsān baña hū

Ādem yaradılmadan cānım
Şeyṭān merdūd olmadan hū

Cān evine girmeden cānım
Rūḥ oldı ʿirfān baña hū

Yūnus bu ḥalk içinde cānım
Evsuñludur o saklıdur Ḥaḳ bilür hū

Dîvâne olmuş çağırur cānım
Dervişlik bühtân baña hû

163b

(XCVIII)

İlâhî

8'li hece ölçüsü

Benim adım dertlü tolab
Şuyum akar yalab yalab
Böyle emr itdi Hâk celeb
Sultânım hû hû

Derdim vardır inîlerim
Yârem vardır şızılarım

Beni taşda buldılar
Dalım budağım kırdılar
Tolaba layık gördiler
Sultânım hû hû

164a

Dülger eline virdiler
Hizârım taşda dildiler
Taşkun üstüne kırdılar
Sultânım hû hû

Şuyum alçakdan aluram
Alur yüksege dökerem
Dâ'im hû ismin çekerem
Sultânım hû hû

Yûnus Emrem ider âhı
Gözyaşı döker günâhı
'Âşıkam Hâk' a billâhi
Sultânım hû hû

164b

(XCIX)

İlâhî

11'li hece ölçüsü

Arayı arayı bulsam izini
İziniñ tozına sürsem yüzimi
Hak naşib eylese görsem yüzini
Yâ Muhammed cânım arzular seni

Bir mübarek sefer olsa da gitsem
Ka'be yollarında kumlara batsam
Mübarek cemâlin rü'yamda görsem
Yâ Muhammed cânım arzular seni

165a

Zerrece kalmadı kalbimde hîle
Şıdk ile dönmüşem ben bu Hak yoluna
Ebû Bekr 'Ömer 'Osmân da bile
Yâ Muhammed cânım arzular seni

Ebû Bekr 'Ömer 'Osman anda anda
Sevgisi gönülde muhabbet canda
Yarın kıyâmetde Hak divânında
Yâ Muhammed cânım arzular seni

Yûnus medhin okursa dillerde
Dillerde dillerde hem gönüllerde
[165b] Arayı arayı gurbet illerde
Yâ Muhammed cânım arzular seni

(C)

Na'at-ı Resûl¹⁷²

Dilerem ki saña varam
Mübarek ravzanı görem
Eşigiñe yüzüm sürem
Şefâ'at yâ Resûlallâh

Cihânda çok günâh itdim
[...] ¹⁷³
[166a] [...] ¹⁷⁴
Şefâ'at yâ Nebiyyallâh

¹⁷² Ölçüsü bulunmamaktadır.

¹⁷³ Sayfanın son tarafı eksiktir.

¹⁷⁴ Sayfanın baş tarafı eksiktir.

Bi-ḥaḳḳı leyle-i levlāk
Ki sensin ṣāh erselnāk
Seniñ çün yaradıldı bu eflāk
Şefā‘at yā Resūlallāh

Bi-ḥaḳḳı leyle-i ma‘būd
Olursın ‘āleme maḳṣūd
[166b]Adıñ Aḥmed özüñ Maḥmūd
Şefā‘at yā Resūlallāh

Bi-ḥaḳḳı leyle-i Ḳadri
Olursın ‘ālemiñ bedri
Şefā‘at mülkiniñ şadri
Şefā‘at yā Resūlallāh

Bi-ḥaḳḳı leyle-i Mi‘rāc
Olursın ‘āleme ser-tāc

167a

(CI)¹⁷⁵

[...] ¹⁷⁶

Sen bu ilde kimseye yar olmadıñ amān

Varsıñ elbetde yāriñ ḳandadur
Bir insiñ yok ne ‘aceb ğurbetdesin amān

Rāhatı terk eyleyüb miḥnetdesin
Gece gündüz ṭurmayub ḥasretdesin amān

Ya seniñ leyle-i nehāriñ ḳandadur
Ne görüñdi güne ḳarşu göziñe amān

Ne bürüñdi baḳduğunca özüñe

¹⁷⁵ Ölçüsü bulunmamaktadır.

¹⁷⁶ Sayfanın baş tarafı eksiktir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

3.1. TY1058'de Kayıtlı Şiir Mecmuasının MESTAP'a Göre Tasnifi

Çizelge II: Türkçe Yazmalar 1058 Sayılı Mecmuanın MESTAP'a Göre Muhteva Çizelgesi

Yer Nu		Nadir Eserler Türkçe Yazmalar 1058					
Yp. Nu.	Mahlas	Matla beyti/ bendi	Mahlas/Makta beyti/bendi	Nazım Şekli/Birimi	Nazım türü	Ölçü	Açıklamalar
1b	-	Tamām biñ şaf ferîşteler Anuñla oldılar hemrâh	Velî dünya hicâbıydı Qodı kendi Ħabîbullah	2	İlahi	.---/.---	Mahlası belirleneme miştir.
1b	-	Bu sözden soñra cem' oldılar aşhâb Rasûli bu[l]mağa geldiler aşhâb	Didiler bilmezüz nice yuyavuz [_____]	2	İlahi	.---/.---/ .--	Başlık: Fasl- Fasl
2a	-	'Ukāşe yüzine baqsun Ki oldu Ehl-i Cennet'den	Zihî devlet kim uçmaqdan Quruldı üstüne Qusṭāṭ	2	İlahi	.---/.---	Mahlası belirleneme miştir.
2a	-	Biri biriñi koyarlar idi Gelüp gözlerini öperler idi	Müselmânlar dutuñ taqvâ yolunu Yakında dutaram taqvâ yolunu	2	İlahi	Ölçüsü yok	Mahlası belirleneme miştir
2b	-	Düşenbih günü kuşlukda Beķā mülke sefer kıldı	Çün 'azrâ'îl anıñ rûhın Semāvata alup çıqdı	2	İlahi	.---/.---	Başlık: Vefâtü'n- Nebî şalli 'aleyh

3a	-	Ol murāda ol maḳṣūda irenler Ḥaḳḳın dīdārını anlar göreler	Öñüne koyalar Cennet ta‘āmın Mevlūd okudanlar yesün diyeler	2	İlahi	11’li hece ölçüsü	Mahlası belirleneme miştir.
3b	-	Segirtti mihriñ üstüne Özini eyledi ıskāṭ	Bugün bir Cennet ehlini Kimesne dünyede müşşāṭ	2	İlahi	.---/.---	Mahlası belirleneme miştir.
4a	-	Bu aydır Ḳur‘ān indügi Mevlām Evler nuri ile ṭoldıḡı Mevlām	‘Älemlere rahmet olan Mevlūd ayı geldi gine Mevlām	2	İlahi	Ölçüsü yok	Mahlası belirleneme miştir.
4b	-	Caḡrıṣalar şol kıyāmet günleri Mevlūd okudanlar gelsün deyeler	Açıla Cennetiñ setir kapısı Mevlūd okudanlar girsün deyeler	2	İlahi	11’li hece ölçüsü	Başlık: İlähī
5a	-	Şıdk ile yolıñda ḳā’im ḳul içün Ḥazretüñe ṭoḡrı varan yol içün	Ger dilersiz bulasız otdan necāt ‘İşk ile derd ile eydiñ eş-şalāt	2	İlahi	11’li hece ölçüsü	Mahlası belirleneme miştir
5b	-	[] Mevlūd ayı geldi gene ‘İbādet iden ḳardaşlar Mevlūd ayı geldi gene	Bu aylar yılda bir gelür / Mevlām / Muḥammed’e du‘ā olur Mevlūd iden rahmet bulur Mevlūd ayı geldi gene	4	İlahi	8’li hece ölçüsü	Mahlası belirleneme miştir
6a 22b	-	Ḥaḳḳıñ emri birle ol şāhı cihān Åşikāre oldı bu sırrı nihān	Ol vaşsıyyet kim derim her kim ṭuṭa Misk gibi ḳoḳusu cānlarda tüte	2	Mevlid	-.--/-.--/ --	Mahlası belirleneme miştir
23a	-	Bismillāḥirrahmānirrahīm أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ	Bismillāḥirrahmānirrahīm فَقُطِعْ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ	-	Ayet	-	-
23b 24b	-	Bir bezirgān geldi alt’aylık yoldan Yūsuf’ı ḳıḳardı ḳuyudan gölden Yūsuf’ı iletidi Mısr’a sultān Aḡlar Ya’ḳūb aḡlar Yūsuf’um deyu	Yūsuf’ı ḳardaşı ḳuyuya addı Mevlām emreyledi Cebra’ıl ṭutdı Ḳuyunuñ dibinde yedi gün yatdı Aḡlar Ya’ḳūb aḡlar Yūsuf’um deyu	4	İlahi	11’li hece ölçüsü	Başlık: İlähī Yūsuf
25a 26b	-	Ey düḡünüñ mübārek olsun Melā’ikeler rahmet itsün Muşāhibleriñ merḥamet itsün Düḡünüñ mübārek olsun	Ya bu beglük eyü beglük Allāh saña virsin eylük Ḥocalara gelsün yağlık Düḡünüñ mübārek olsun	4	İlahi	Ölçüsü yok	Başlık: İlähī

27a	‘Āşık Yūnus	Varam yüz sürem beyt-i şerife Hū Bir hırka giyerim yüz biñ pāreden Hū	‘Āşık Yūnus’uñ budur maqşūdı Hū Alub cānımı dos[t]lar çıķayım aradan Hū	2	İlahi	Ölçüsü yok	Mahlas: ‘Āşık Yūnus
27a 27b	‘Āşık Yūnus	Hakkı c[ā]ndan sever iseñ Yalvar kıl hālîka yalvar Dīdārın görmek diler iseñ Hū Hū Mevlām Yalvar kıl Sübhān’a yalvar	‘Āşık Yūnus çek cefāyı Derdiñe dermān arayı Dā’im ağlayı ağlayı Hū Hū Mevlām Yalvar kıl Sübhān’a yalvar	4	İlahi	8’li hece ölçüsü	Başlık: İlāhī
28a 28b	-	‘Ālem fahrı göç eyledi fenādan Aşhāblarım size olsun elvedā	‘Āşıklarım eydür ey yükce ğanī Emāneddir bu rûh alur bu cānı Cennet-i a’lāda ara bul beni Aşhāblarım size olsun elvedā	4	İlahi	11’li hece ölçüsü	Başlık: İlāhī
28b	-	Ayırma beni senden Yaradan Hū Düşüp ölürem ben bu yaradan Hū	Ağlama derim şol gözlerime Hū Çanlu yaşlar dökerim aķdan ķaradan Hū	2	İlahi	Ölçüsü yok	Başlık: İlāhī
29a 29b	-	Siziñ gibi degil ma’sūm Günāhlar itdiler heyhāt	Şefā’atle kamu anda Olalar dāhil-i Cennāt	2	İlahi	.---/.---	Mahlası belirleneme miştir
30a	-	Mevlām ihsān ide nice gör anıñ Mevlūd okudanlar gelsün deyeler	Dervīş sen de bu devlete iresin Götür hāneye ‘ālimiñ birisin Hakk’ıñ güzel cemālini iresin Mevlūd okudanlar gelsün deyeler	4	İlahi	11’li hece ölçüsü	Mahlası belirleneme miştir
30b 41b	Yazıcıoğlu Mehmed	Buyurdı serveri ‘ālem Rasūli fahr-i mevcūdāt	‘İnāyet eyledi Allāh Hidāyet kıldı ol bedr ay	2	Mevlid	.---/.---	Başlık: Faşl Muhammed iye
41b 48a	Şakirī	Hakkā hamd idelim her ān Yaratdı virdi pes ol cān	Şakirī dile hāzretten Gece cürmi cenābından	2	İlahi	8’li hece ölçüsü	Başlık: Bismillāhırr aḥmānırrahī m
48b 51a	Yazıcıoğlu Mehmed	Gelüb ğaflet maķāmından Bu halkı eyledi iķāz	Anuñ çün göz yumub gitdim Velī hāşā olam ferāh	2	Mevlid/ Muhamm ediyye	.---/.---	Başlık: Faşl Muhammed iye
51a 52a	-	Gel ey bī- ‘aql-ı āvāre Ṭaleb kıl Cennetü’l-Me’vā ‘İbadet kıl gel imdi sen Dilersen Cennetü’l-Me’vā	Anuñ çün mi yaratdı Hakk İdersin dā’imā ‘iṣyān Saña dimedi mi Qur’ān Ebeddür Cennetü’l-Me’vā	4	İlahi	.---/.---	Mahlası belirleneme miştir

52a 53b	Yazıcıoğlu Mehmed	Eyā ey ḥazret-i Ḳudret Çü geldiñ Rabb-i a'lādan	Girü bir söz ki tatlıdır Nebāt-ı kâd ı eclādan	2	Mevlid/ Muhamm ediyye	.---/.---	Başlık: Hāza Muḥammed iye
53b 62b	İbni Yahya	Rivāyet kıldılar gālib Ezelden bu ḥikāyātı ‘Alī ibni Ebī Ṭalib Çün itdi bu rivāyātı	İbni Yahya dñni günü Tefekkür eyleye cānı Tamām yüz beyit eyle bunı Bu kez kıldı tamāmātı	4	İlahi	.---/.--- / 8’li hece ölçüsü	Başlık: Faşl fi beyān-ı ‘avret
62b 64b	Yazıcıoğlu Mehmed	Buyura hem kıyāmetde Ḳubūrundan tura bir ḳavm	Ḥicābumız gider gözden Meded kıl bize it işfāk	2	Mevlid/ Muhamm ediyye	.---/.---	Başlık: Faşl fi beyān Şehīd
65a 67a	-	İşit imdi bir ‘acā’ib ḥōş ḥaber Kim ne dimiş ol Resūl-i mu‘teber	Ol ikisi orada ağlaşalar Hem Resūlün ayağına düşeler	2	İlahi	Ölçüsü yok	Mahlası belirleneme miştir
67b 68a	Derūnī	Şoyun ğaflet libāsını Yu ḳalbiñ kiri pasını Dilersen Tañrıdan ‘izzet Oḳu şıdḳ ile Yāsīn’i	Derūnī der ki dostuna Kitābın ala destine Ölürsem ḳabrim üstüne Oḳu şıdḳ ile Yāsīn’i	4	İlahi	.---/.---	Başlık: İlāhī İlāhī
68a 68b	-	Zihī gözler ki gördiler Cemālin Ka’betullah’ıñ Zihī diller ki buldılar Vişālin Ka’betullah’ın	Nūḥ tūfānı oluncak Melekler göge çekdiler Yıḳılmadı bozulmadı Bināsı Ka’betullah’ıñ	4	İlahi	.---/.--- / 8’li hece ölçüsü	Başlık: İlāhī
68b 69a	‘Āşık Yunus	Şabāhdan çok ḥacet yiter Uyan vaḳt-i seher oldı	‘Āşık Yunus yazar bunlar Derdi vardır eksilmez artar Şabāhdan çok ḥacetin Uyan vaḳt-i seher oldı	4	İlahi	8’li hece ölçüsü	Başlık: İlāhī
69a 69b	-	Şehīdleriñ sır çeşmesi Evliyā’nıñ gözi yaşı Enbiyā’nıñ bağı başı Ḥasan ile Ḥüseyn’dür	Dedesiyile bile varan Kevşer ırmağında duran Şuşuz ümmete şu viren Ḥasan ile Ḥüseyn’dür	4	İlahi	8’li hece ölçüsü	Başlık: İlāhī
69b 70b	Şadık	Gel ey ğāfil utan Ḥaḳ’dan Yakın bil ölümü zinhār Seni var eyledi yokdan Yakın bil ölümü zinhār	Uyan ey Şadık uyan Her işde Rabbiñe dayan İdegör derdiñe dermān Yakın bil ölümü zinhār	4	İlahi	.---/.---	Başlık: İlāhī

71a 72a	‘Āşık Yunus	Cânım kırbân olsun seniñ yoluña Adı güzel kendü güzel Muḥammed Muştafa	Sen Hâk peygâmbersin şeksiz gümânsız Saña inanmayan kalur îmânsız ‘Āşık Yunus neyler dünyâyı sensiz Adı güzel kendü güzel Muḥammed	4	İlahi	11’li hece ölçüsü	Başlık: Der beyân-ı ilâhî
72a 73b	-	Be yârenler be kıardaşlar Siz kalıñ ben gider oldım Tamâm oldu bunda işler Ben âḥrete gider oldım	Yüküm yetdi ben göçeyim Gözüm yaşını şaçayım Kırlu şu viriñ içeyim Sefer düşdi gider oldım	4	İlahi	8’li hece ölçüsü	Başlık: İlahî
73b 74a	-	Geliñ imdi kıardeş ḥelâlleşelim Emânet cânımıñ şâhibi geldi Yanalım yanalım hem ağlaşalım Emânet cânımıñ şâhibi geldi	Kaldur imdi beni hem yalvarayım İstersen cânımı kırbân vireyim Gelsiñ körpe kızularım göreyim Emânet cânımıñ şâhibi geldi	4	İlahi	11’li hece ölçüsü	Mahlası belirleneme miştir
74a 75a	-	Kıyâmet gününde maḥşer yerinde Āḥ ümmetim der de ağlar Muḥammed Gül kokusu gelür anıñ teninde Āḥ ümmetim der de ağlar Muḥammed	Göz kıulaq kıapanub kıanat sesinden Tudaqlar tebsermiş Cehennem bûsından Kara giymiş ümmetiniñ yasından Āḥ ümmetim der de ağlar Muḥammed	4	İlahi	11’li ihece ölçüsü	Mahlası belirleneme miştir
75a 76a	-	Geliñ dostlar el çekelim fenâdan Meded şimden şöıra âḥir zemândur	Münâfıqlar mü’minlere kıarışdı ‘Ālem fesâd ile yandı tıtuşdı Sene biñ yüz yetmiş bire yetişdi Meded şimden şöıra âḥir zemândur	4	İlahi	11’li ihece ölçüsü	Mahlası belirleneme miştir
76b 77b	-	Geliñ ey kıardeşler Şam’a varalım Şam’da olan maḳâmları görelim Câmi’ Ümmiye de nemâz kılalım Ne güzel câmi’ dür câmi’ Ümmiye	Uyabilsem evliyâ’lar gücüne Sebeb olmuş ‘âşilerin şuçuna Yahyâ peygâmberi almış içine Ne güzel câmi’ dür câmi’ Ümmiye	4	İlahi	11’li ihece ölçüsü	Başlık: Beyt- i Şerîf
77b 78b	Yûnus	Yâ Rabbenâ yâ Rabbenâ Meded eyle kıyâmetde Vağfirlenâ zünubenâ Meded eyle kıyâmetde	Yûnus eydür ğâfil olma Günâḥ deryâsına batma Mü’minler anası Faṭma Meded eyle kıyâmetde	4	İlahi	8’li hece ölçüsü	Başlık: İlahî
78b 79b	-	Anam kıanı babam kıanı Önüñde virmişim cânı Ne tez unuttılar beni Niçün añmaz anam beni	Eger dirseñ baña n’oldı Vücûdum serteser oldı Nâzik tenim türâb oldı Niçün añmaz anam beni	4	İlahi	8’li hece ölçüsü	Başlık: Der beyân-ı ilâhî

79b 80b	Dervîş Emre	Benim bağrum delük delük deldüren Ölüm saña neçün dermân bulunmaz Analar ağladub saçlar yolduran Ölüm saña neçün dermân bulunmaz	Dervîş Emre eydür boyunca fânî ‘Âkıbet geydürür yaqasız tonı Çaresi yok imiş vir kırtul cânı Ölüm saña neçün dermân bulunmaz	4	İlahi	11’li hece ölçüsü	Başlık: Der beyân-ı ilâhî
80b 81a	-	Bir gün ol hâzrete karşı Varam ağlayı ağlayı ‘Azrâ’l’e tatlu cânım Virem ağlayı ağlayı	Mühür vurdılar dilime Dostlar ağlaşur hâlîme Günâh defterin elime Alam ağlayı ağlayı	4	İlahi	8’li hece ölçüsü	Başlık: Der beyân-ı ilâhî
81a 82b	Miskin ‘âşık	Niyet itdim giderdik Ka’betullah’a Vardım tavâf itdim elhamdülillâh Ol Cennet’den çıkan Hâcerü’l-esved’e Yüzümüzi sürdük elhamdülillâh	Miskin ‘ Âşık şükür ben dahı gördüm Ben de murâdîma iremem şandım İrdim murâdîma elhamdülillâh Çok şükür olsun elhamdülillâh	4	İlahi	11’li hece ölçüsü	Başlık: Der beyân-ı ilâhî
82b 83a	-	Kara tonlu Ka’be saña Varsam ağlayı ağlayı Medîne’de Muḥammed’i Görsem ağlayı ağlayı	Çevre yanı kesme kaya El kaldurub âmîn deye ‘Arafât taḡında vakfe Dursam ağlayı ağlayı	4	İlahi	8’li hece ölçüsü	Başlık: Der beyân-ı Ka’be
85a 85b	Ümîdi	Vücûduñ ‘âleme ‘ayn-ı ‘aṭadur yâ Resûlullâh Seni vaşf eyleyen ḥaḳḳâ Ḥudâ’dur [yâ] Resûlullâh	Müsemma ism-i pâkinle bu ḥâfız derdi ne diyene Ümîdî nâr-ı maḥşerde cüdâdur yâ Resûlullâh	2	Naat	---/---/ ---/---	Başlık: Na’at Resûlullah
85b	-	Elâ ey Raḥmet-i Raḥmân Şefâ’at yâ Resûlallâh Ḥabîb ü Ḥâlîḳ-ı deyyân Şefâ’at yâ Resûlallâh	Bi-ḥaḳḳ-ı mecd-i ekvân Bi-ḥaḳḳ-ı maḳṭa’-i îmân Bi-ḥaḳḳ-ı menzil-i Qur’ân Şefâ’at yâ Resûlallâh	4	Naat	---/---	Başlık: Na’at Resûlullah
89a 90b	Yazıcıoğlu Mehmed	Elâ ey ṭâlib-i taḥḳîḳ Gözet ol lâ yezâl Allâh	Ḳanı dünyâya gelen cânlar Yere girdi nice cânlar	2	Mevlid/ Muhamm ediyye	---/---	Başlık: Muḥammed iye
91b 92a	Yûnus	Dünyâda buldın mı derdiñe dermân Dirse Allâh biz ne cevâb virelim	Yûnus eydür ağaç bindim atıma Nice varam yaradanıñ ḳatına Atıñ gitsün Cehennem’in içine Dirse Allâh biz ne cevâb virelüm	4	İlahi	11’li hece ölçüsü	Başlık: İlâhî beyt İlâhî

92b 93b	Yûnus	Yâ Rab Cennet'e Girenlerden eyle bizi Yarın anda dîzârını Görenlerden eyle bizi	Mü'minlere Rahmet ola Münâfıklar mahrûm kıla Yûnus eydür toğrı yola Gidenlerden eyle bizi	4	İlahi	Ölçüsü yok	Başlık: İlâhî
93b 94a	-	Cürmümi bildim ey Hüdâm Tevbe yâ Rabbi yâ Allâh İtme Raḥmetiñden cüdâ Tevbe yâ Rabbi yâ Allâh	Dervîş ağlar leyl ü nehâr Günâhına yokdur karar Sensin ğanî sensin Settâr Tevbe yâ Rabbi yâ Allâh	4	İlahi	8'li hece ölçüsü	Başlık: İlâhî
94b 95b	-	Vîrân olacak dünyâya Dünyâm var deyüb neylersin Toprakda çürüyen tene Tenim var deyüb neylersin	Şol kişininiñ hâli n'ola 'Ömri geçerken yola yola yola Zikirde olmayan dile Dilim var deyüb neylersin	4	İlahi	8'li hece ölçüsü	Başlık: İlâhî
96a 96b	-	Cehennem ehlin hâlin şorarsañ Yanar yanarlar da ağlaşurlar Dünyâda ettükleri günâhı Añarlar añarlar da ağlaşurlar	Aldanub dünyâya 'amel kılanlar Bunda faķır olanlara gülenler Deve gibi 'akreb gibi yılanlar Şoqarlar şoqarlar da ağlaşurlar	4	İlahi	11'li hece ölçüsü	Başlık: Der beyân-ı İlâhî
97a	-	Ḥaķîkat 'âlemi seyrân iderken Allâh'ı Muḥammed'i gösder görelim Ümmetini alub Cennet'e giderken Allâh'ı Muḥammed'i gösder görelim	Resûlullâh bir gün ğazâ'ya çıkdı Aşḥâbları şuşayub başına çökdı Mübârek elinde çeşmeler aqdı Allâh'ı Muḥammed'i gösder görelim	4	İlahi	11'li hece ölçüsü	Başlık: Beyt- i Şerîf
97b 98b	-	Gele gele hey Muḥammed ümmeti Ağlaşalum Cehennem deyülmez Ola kim Allâh göstere Cennet'i Sunışalım şafâ'sına deyülmez	Cennet'iñ meyvası aşlâ tükenmez Gönülleri müzeyyen aşlâ bozulmaz Esbâbı eskiyüb söküb dikilmez Şunışalım şafâ'sına deyülmez	4	İlahi	11'li hece ölçüsü	Mahlası belirleneme miştir
98b	-	Ġâfil fenâ'da bilmeyüb gezer iken Ecel kılıcına çalarlar seni Âşîye ziyâna bilüb gezerken Bir gelmez yollara şalarlar seni	Eger îmân olmaz ise yoldaşuñ Nice olur seniñ ol ğarîb başıñ Hışımıñ kavmüñ eşiñ yoldaşuñ Bir sâ'at geriye kıymazlar seni	4	İlahi	Ölçüsü yok	Başlık: İlâhî

100b 102a	-	‘Avcı geldi hay eyledi Boynuzları yay eyledi Etleri pay pay eyledi Bir keçicik meler ancağ Zarı zarı ağlar ancağ	Ot ot lâzım duyamadım Şular içdim kanamadım Ben kuzuma doyamadım Bir geyicik meler ancağ Zarı zarı ağlar ancağ	5	İlahi	8’li hece ölçüsü	Başlık: İlahî
102a 104a	-	Medīne’ye vardınız mı Muhammed’i gördünüz mi Çok şalavât virdünüz mi Güzeldür Ka’be yolları <yolları>	Şağ yanında altun oluğ Ben uyusam Hâk uyanuğ Evlâdum biri gece konuğ Güzeldür Ka’be yolları	4	İlahi	8’li hece ölçüsü	Mahlası belirleneme miştir
104b 107b	-	Gel ey gurbet diyârında Esîr urub kalan insân Gel ey gaflet hicâbının Kazasında yanan insân	‘Ömrün tamâm oluncagız ‘Azrâ’îl’de gelincegiz Ölecegin bilincegiz Gözine yaş tolan insân	4	İlahi	8’li hece ölçüsü	Başlık: Hâza beyt-i Şerîf der beyt
107b 108a	-	Şûr üfürilü[r] kalğar cânlar uyanur Âh ümmetim dir de ağlar Muhammed Vâh ümmetim dir de ağlar cân Aḥmed Cümle enbiyâ’lar ‘arşa ṭayanur Âh ümmetim dir de ağlar Muhammed Vâh ümmetim dir de ağlar cân Aḥmed	Kıyâmet güninde mîzân kurulur Ol za’îf ümmetim deyüb çağrılır Gâh mîzân gâh ayağı döner Âh ümmetim dir de ağlar Muhammed Vâh ümmetim dir de ağlar cân Aḥmed	5	İlahi	Ölçüsü yok	Başlık: Der Beyân-ı Beyt-i Şerîf İlahî
108a 108b	-	Ey gönül Hâkğ’a ‘ibâdet kıl mübârek Cum’a günü Zîkr ile kalbünün pasını sil mübarek Cum’a günü Vir şalavât ol Muhammed Muştafâ’nın rûhına Nice Ka’be şavâbını bul mübârek Cum’a günü	‘Âşık şâdık olanlar kılıcdan nâzıkdir(?)işi Ol velî kim ḥayr ol kim du‘â’ anın işi	4	İlahi	Ölçüsü yok	Başlık: Hâk divân-ı Allâh’a ḥurmet
109a	-	‘Âşiyem yüzüm karasın sil yâ Muhammed Muştafâ ‘Âşiler derdine dermân kıl yâ Muhammed Muştafâ	Sekiz Uçmak seniñ için şöyle kaldı muntazır Gözedürler gele deyü yâ Muhammed Muştafâ	2	İlahi	Ölçüsü yok	Mahlası belirleneme miştir
109b 110b	-	Hey şultânım hey Sübhânım İmân ile göndör bizi Yüzüm kara yok fermânım İmân ile göndür bizi	Geldim fenâ’ya ṭurmazam Günâhları aṭmazam Bir daḥı bunda gelmezem İmân ile göndür bizi	4	İlahi	8’li hece ölçüsü	Başlık: Der Beyân-ı İlahî / Beyt / Der Beyân-ı İlahî

110b 112a	-	Derdin añub āh eyleyen Yūnus’a qalmayan dünyā Daşlar kesüb yol eyleyen Ferhād’a qalmayan dünyā	Ḥaqq’ın buyruğunu duyan Döne döne [...]yatan Ḥaqq’ın emrettiğini tutan ‘Ali’ye qalmayan dünyā	4	İlahi	8’li hece ölçüsü	Başlık: Kıyāmed dünyā
112a 112b	-	Ḳum yā ḥabībī keyfe tenāmā Ve’l-ḳamer ve’ş-şecer li’l-yenāmā a’nī	Ḳum yā ḥabībī keyfe tenāmā Fā’ıḳu’l-cenneti lā yenāmā	2	İlahi	Ölçüsü yok	Başlık: Der beyān
114b 115a	-	Vaḳtūñize ḥāzır oluñ Ölüm vaḳti geldi bugün Emanetdür bu cān bize Ateş vardır gelür bir gün	İşbu meclise gelmeyen Müslümanlığı bilmeyen Elif beyi de bilmeyen ‘Arab dilin bilen insān Tutmaz olur tutan eller	4	İlahi	8’li hece ölçüsü	Başlık: Beyt- İ Şerīf
115a 116a	-	Ḥaḳ Te‘ālā emreylemiş Cebra’ıl’im gelsün dimiş Varıñ diyıñ Ḥalīlullāh ‘Ahdi yerin bulsın dimiş	İsmā‘īl’e urdı bıçaḳ Ḥaḳ emreyler kesmez bıçaḳ	4	İlahi	8’li hece ölçüsü	Başlık: Der beyān beyt-i şerīf
116b		Merḥabā yā Seyyide’l-Kevneyni yā bedra’l-budūr Merḥabā ey iki ‘ālem fahrı miftāhu’s-şudūr	İtmedim dünyāda Ḥaqq’a layık bir [...]	2	Naat	---/---/ ---/---	Başlık: Na‘at Resūl
118a	-	Şüretā ey müdde‘ī gerçi yamandur soḥtalar Ma’nide hep aḥsen-i ḥulḳ-ı cihāndur soḥtalar	Gice gündüz anlar ile dāyım olsa [...] Gör ne rûḥdur gör ne cāndur [...]soḥtalar	2	İlahi	---/---/ ---/---	Mahlası belirleneme miştir
118b	-	Tāze gül baḳçede ḡonce [...]bülbüller öter Ve anıñla ḡayret ‘āriyyet saña <bu> sözler yeter	Tālī‘im yokdur ezelden her işim bozḳun düşer Bülbül içün duzaḳ ḳursam içine ḳuzḳun düşer	2	İlahi	---/---/ ---/---	Mahlası belirleneme miştir
118b 119b	-	Gör ki Tañrı Ḥabībine neyledi Tañrı Rasūline gelsün deyince Emr itdi ben Cebra’ıle söyleydi Tañrı Ḥabībine gelsün deyince	Ḥasan Ḥüseynim gözüm[üñ] nūru Geldi yüzlerini görmedim bāri ‘Āişe Fāṭıma ḳırlarlar zārı Allāh Ḥabībine gelsün deyince	4	İlahi	11’li hece ölçüsü	Başlık: Hāzā İlāhī
120a 120b	-	Anasından toḡdı dünyāya geldi Melekler ḳanadın altına serdi Enbiyānuñ ḥırḥasını giydi Yemen ellerinde Veysel Ḳarānī	Yaşdığı taş döşegi bir sır idi Tañrının sevgili Ḥabībini dosdı idi Cennetlik eylemek idi ümmeti ḳaşdı Yemen ellerinde Veysel Ḳarānī	4	İlahi	11’li hece ölçüsü	Başlık: Hāzā İlāhī

121a 121b	-	Ey enbiyâlar selveri ey evliyâlar rehberi Ey ins ü cân peygamberi ehlen ve sehlen merhabâ	Yoluna cânlar virelüm ehlen ve sehlen merhabâ Yâ merhabâ ya müctebâ ehlen ve sehlen merhabâ	2	İlahi	---/---/ ---/---	Başlık: Der beyân-ı beyt-i şerif
121b 122b	-	Seniñ haññın benim cânım komağıl çıkmasın anı Seniñ zülfiñ benim 'ömrüm komağıl çıkmasın anı	Ve illâ min kelbi Kûf Hayrun min şûf	2	İlahi	---/---/ ---/---	Mahlası belirleneme miştir
123a		Oķu kelâm içre 'akâ'id Muvâfık üste ķomıř fevâ'id	Ķadriñ 'âlî mertebeñ büyükce olur 'İlmiñ ile 'âmil olsañ olmaz mı	2	İlahi	Ölçüsü yok	Mahlası belirleneme miştir
123a		Siyâh müjgânlarıñ sürmüş ģazal-i ģüsn misin bilmem Göñül murğın şikâr itmiş 'aceb şâhın misin bilmem		2	İlahi	---/---/ ---/---	Mahlası belirleneme miştir
124a 126b	Müridoğlı	Ol cihân faĥreyniñ iĥsânına ķurbân olayım Tâ ki levlâk okunan şânına ķurbân olayım Cebra'îl ettiĝi cev lâna ķurbân olayım Sırr-ı Mi'râc'ına seyrânına ķurbân olayım Ben anıñ mu'cizât izhârına ķurbân olayım	Ey Müridoğlı ķoma bugün işi yarına sen	5	Naat	---/---/ ---/---	Başlık: Na'at-ı Resül
127a	-	Ol ĥâtunıñ ĥelâli olmuş idi Hem anıñ bir oğlanı ķalmıř idi	Oğlanı hem Ķur'âna virmiş idi Muřhafıñ tefsiri ķılmış idi	2	İlahi	Ölçüsü yok	Mahlası belirleneme miştir
127b	-	Yüri ķurbân ola gör dostlarıñ var yine sen Âmine evlâdına aşķâbına enşârına sen Eyle bu cânıñ fedâ mu'cize izhârına sen Ben anıñ cümlesiniñ cânına ķurbân olayım		4	İlahi	Ölçüsü yok	Mahlası belirleneme miştir
127b	-	Ey dil giriftâr-ı ģurra-i mevc-kânına ey mâh-cebîn Resm-i istiĝnâ bilür naķř-ı edâda ĥod debîre amân amân	Ey nâz-perver-i dil-rübâ mihr-i melek-veş nâzenin Dil-rübâsın nâz-perver nâzeninsin âferin amân	2	İlahi	Ölçüsü yok	Başlık: Beste
128a	-	Diñle imdi bir 'acâyib dâstân İçi ģolı ģolı la'le gevherdür ĝâh	Ĥazret-i İlyâs gelür idi ķatına Yediler müřtaķ idi řoĥbetine	2	İlahi	Ölçüsü yok	Başlık: Beyt
130a	-	Dilberiñ kıymetin ne bilür aĥmaķ Mürüvvet degil midür dilber bir kez baķmaķ	Ķazâ gelmez ķula Ĥaķ yazmayınca Belâ gelmez ķula ķul azmayınca	2	İlahi	Ölçüsü yok	Mahlası belirleneme miştir

131b	-	İlāhī eyleme muhtāc şu dört ādem kapusına Biri kâdī biri müftī biri āyān biri sulţān	İlāhī isteyem senden şu dört nesneyi Biri ĩmān biri Ka'be biri devlet biri [...]	2	İlahi	.---/.---/ .---/.---	Mahlası belirleneme miştir
131b	-	Hezec bahri müseddes geldi maşşūr Saçuñ ve'l-leyl yüzü kim āyet-i Nūr	Ruĥuñ alnuñ nedür nūrun 'alā nūr Hezec bahri müseddes geldi maşşūr	2	İlahi	.---/.---/ .---	Mahlası belirleneme miştir
146b	-	Ėaradur kaşları cānum aladur gözi Cāna cān bağışlar cānum ol şirīn sözi	Söyleñ bülbüle cānum güle yazıkdur Gözleri güzel ey efendim alev dānesi	2	İlahi	Ölçüsü yok	Başlık: Beste
147a 147b	-	Ey velet andan toğdıñ olmağa şübheñ mi var Dünyāda itdüceklerini bulmağa şübheñ mi var 'Āleme pādīşāh olsañ muşallādur mekānıñ Adıñ turāb āĥır turāb olmağa şübheñ mi var	Seni seven gelecekmiş kendüsi manzūr gibi Āh nice kulların ağıladan qarşumdadır	4	İlahi	Ölçüsü yok	Başlık: 'Āşık 'Ömer
148b 149a	-	Çün du'āsın müstecāb İtdi Resūl-i Müste'ān	Pes 'Alī didi ki emr it İki pāre eyleyem	2	Mevlid/ Muhamm ediye	.---/.---	Başlık: Muĥammed iye
149b 150b	-	Rızāmız iste gel gir [sen] otur vaĥdet serāyında Ki tā vuşlat şerābından şunavuz biz revāqayni	Çü yār itdüñ bizi yāre nażar kılma pes aġyāre Gözükme dāre deyyāre dilerseñ inkişāfeyni	2	İlahi	.---/.---/ .---/.---	Mahlası belirlenememi ştir
151a 151b	-	Elā ey server-i maĥbūb mine'l-eyni ile'l-eyni Güzel yüzüñi 'arz eyle götür yüzden ĥicābeyni	Ki her kim 'azm ide bize gerek kim dünyādan beze Yana 'ışķ oduna şıza bi-nārin beyne nūreyni	2	Mevlid/ Muhamm ediyye	.---/.---/ .---/.---	Başlık: Muĥammed iye Kaşidetün Li-Hazreti Nebiy
152a	-	Çünkü [...]bir 'ināyet bir [...]gelmedi [...] aşlā bir melāmet ĥalmadı	Dir her 'āşık aġladıkça gözlerimden kanlı yaşlar Zevkim hoşdur 'ömrüm ammā şabra tākāt ĥalmadı	2	İlahi	Ölçüsü yok	Mahlası belirleneme miştir
153a	-	Saña 'āşık çü direm ġam başdı ĥadem taĥtımıza Derd ü elem miĥnet ü ġam dutdı bu dem baĥtımıza		2	İlahi	-.---/-.---/ -.---/-.---	Mahlası belirleneme miştir
153a	-	Düğmesin ġeh ĥall ü ġeh 'ıķd ider ol māĥ <nāz> andan Gerdanın seyr itdürür 'āşıklara açmazdan	Şöyle taĥrīk itdüġi [...]nāz iden Meh cemālin gösterür 'āşıklara açmazdan	2	İlahi	-.---/-.---/ -.---	Mahlası belirleneme miştir

153a	-	Siyāh müjgānlarıñ sürmüş ğazal-i hüsn misin bilmem Göñül murğın şikār itmiş ‘aceb şāhın misin bilmem	Seni insān demek olmaz melek yā hūr mısın bilmem [...] yağmalar saña meger ‘āşık mısın bilmem	2	İlahi	---/---/ ---/---	Başlık: Velehū Müfred
153b	-	Seni görmek murād idüp [...] oldum Terahhüm eyle sulţānum saña cānum fedā kıldum	Cefālar eylemen baña [...] Saña ben ‘āşık olalı ne cān kıldı ne [...] oldum	2	İlahi	---/---/ ---/---	Mahlası belirleneme miştir
153b	-	Taḥammül kalmadı bende behey cānum behey mākır Niçün bakmasın baña sen behey zālīm behey mākır	İlāhī fazlıñdan kerem bābın küşād eyle bu [...] Şāhibin yā Rab iki cihānda şād eyle. Sene biñ iki yüz on iki.	2	İlahi	---/---/ ---/---	Mahlası belirleneme miştir
154b	Bākī	Nefsī nefsi oldu ‘ālem her kişi hayrettedür Kimseden hiç kimseye dermāna ṭā‘at kalmadı	Cāhil ü nādān ola gör ister iseñ mertebe Kim kemāl ehline Bākī şimdi raġbet kalmadı	2	İlahi	---/---/ ---/---	Bākī Dīvānı: s.310
155a	-	Ol güzeller şāhını gördükce cānum imrenür Görmeseydim eğlenirdüm gördi cānum imrenür	Ey dirīġā luṭf u iḥsānuñ ḳapusın yapıdılar Zıkr-i ḥayr olsun [dinür] sāhib-sa‘ādet<ler> kalmadı	2	İlahi	---/---/ ---/---	Başlık: ‘Āşık ‘Ömer
156a 157a	Seyyid Nizām	Ben dertlüyem derdim vardur Ya ben nice dönmeeyim İşim gücüm āh u zārdur Ya ben nice dönmeeyim	Seyyid Nizām sözüm çokdur Sözüñde ḥilāfıñ yokdur Evvel āhır dönmeḳ ḥaḳdur Ya ben nice dönmeeyim	4	İlahi	8’li hece ölçüsü	Başlık: İlāhī Seyyid Nizām
157a 158a	-	Ey ġāfil men[lik] kılmadan Gel ĩmāna tevḥīd ile Aç göziñi al ḥisseden ĩmāna gel tevḥīd ile	Hū ismini evrād eyle Evrād ile mu‘tād eyle Var derdiñe dermān eyle ĩmāna gel tevḥīd ile	4	İlahi	8’li hece ölçüsü	Başlık: İlāhī
158a 159a	Yūnus	Tesbīḥleri sākin sākin Olagör Mevlā’ya yakın ĩmānuñ şeyṭāndan şakın Gel zıkr idelüm Mevlā’yı	Yūnus ’um ḥālde iken Ḥaḳḳ’ın ismi dilde iken Bugün fırsat elde iken Gel zıkr idelim Mevlā’yı	4	İlahi	8’li hece ölçüsü	Başlık: İlāhī
159a 160b	Şemsī	Vāşıl olmaz Ḥaḳḳ’a kimse cümleden dūr olmadan Kenz açılmaz şol göñülde tā ki pūr-nūr olmadan	Bir ‘aceb sevdaya düşdi bu dil-i Şemsī müdām Ḥaḳḳ’a maḳbūl olmaḳ ister ḥalka rüsvāy olmadan	2	İlahi	---/---/ ---/---	Başlık: İlāhī
160b	Niyazī-i Mısırī	‘İşkıñ meyine ben kınar geldim Şevḳin nārına ben yanar geldim	Sinān Ümmī’niñ ḥāk-i pāyine Yüzimi sürmeye Sulţān’a geldim	2	İlahi	Ölçüsü yok	Başlık: İlāhī

161a 161b	Eşrefoğlu	Gece gündüz hāyalimde fikrimde Tā ezelden Bismillāhım var benim Ḥaqq'ın ismi ezberimde zikrimde Tevhīdimde İllallāhım var benim	İsmim Eşrefoğlu ben bir gedāyım Derviş kāmīl gerek ḥulki mülāyım El göğüsde yüzim yerde durayım Cümle göze eyvallāhım var benim	4	İlahi	11'li hece ölçüsü	Başlık: İlāhī
162a 163a	Yūnus	Benem ol 'ışkuñ bahresi cānım Deñizler ḥayrān baña hū	Yūnus bu ḥalk içinde cānım Evsuñludur o saklıdur Ḥaḡ bilür hū	2	İlahi	Ölçüsü yok	Başlık: İlāhī
163b 164a	Yūnus Emrem	Benim adım dertlü ṭolab Şuyum akar yalab yalab Böyle emr itdi Ḥaḡ celeb Sultānım hū hū	Yūnus Emrem ider āhı Gözyaşı döker günāhı 'Āşıkam Ḥaqq'a billāhi Sultānım hū hū	4	İlahi	8'li hece ölçüsü	Başlık: İlāhī
164b 165b	Yūnus	Arayı arayı bulsam izini İziniñ ṭozına sürsem yüzimi Ḥaḡ naşīb eylese görsem yüzini Yā Muḥammed cānım ārzūlar seni	Yūnus medḥin okursa dillerde Dillerde dillerde hem göñüllerde Arayı arayı ḡurbet illerde Yā Muḥammed cānım ārzūlar seni	4	İlahi	11'li hece ölçüsü	Başlık: İlāhī
165b 166b	-	Dilerem ki saña varam Mübarek ravzanı görem Eşigiñe yüzim sürem Şefā'at yā Resūlallāh	Bi-ḥaqqı leyle-i Mi'rāc Olursın 'āleme ser-tāc	4	Naat	Ölçüsü yok	Başlık: Na'at-ı Resūl
167a	-	[...] Sen bu ilde kimseye yar olmadıñ amān	Ne büründi baḡduḡunca özüñe	2	İlahi	Ölçüsü yok	Mahlası belirleneme miştir

SONUÇ

Bu çalışmada İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY1058 numaralı ilahi mecmuası çalışılmıştır. Mecmuadaki şiirler transkribe edilmiş, manzumelerin şairleri tespit edilmeye çalışılmış, hayatları hakkında kısaca bilgi verilerek mecmuadaki şiirin eserlerinde olup olmadığı incelenmiştir. Buna göre aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

TY1058 numaralı mecmuada toplam 101 parça şiir olduğu tespit edilmiştir. Bu şiirlerden 33 tanesinde mahlas mevcut olup bunların dışındaki şiirlerde mahlas yoktur. Tespit edilebilen şairler şunlardır: [Âşık Ömer, Âşık Yunus/Yunus/Yunus Emre/Derviş Emre/Miskin Âşık, Bâkî, Derûnî, Eşrefoğlu Rûmî, Gelibolulu Yazıcıoğlu Mehmet, İbni Yahya, Mürîdoğlu, Niyâzî-i Mısırî, Sadıkî, Seyyid Nizam, Süleyman Çelebi, Şâkirî, Şemseddin Sivasî, Ümîdî]

Mahlası bulunmayan şairler araştırılmış Süleyman Çelebi dışında diğer şairler tespit edilememiştir. Metinde adı geçen İbni Yahya ve Mürîdoğlu mahlaslı şairlere dair, kaynakların incelenmesine rağmen bir bilgi elde edilememiştir. Mahlası bilinmeyen şiirlerden kısımlar, farklı kaynaklardan tarandığında herhangi bir şair bilgisine rastlanamamıştır.

Tespit edilen şairlerin divanları incelendiğinde, mecmuamızda yer alan şiirlerin çoğunun, şairlerin divanlarında yer almadığı görülmüştür. Divanda yer alan manzumeyle mecmuada yer alan şiirler arasındaki farklılıklar için dipnot düşülerek okuyucu asıl metne yönlendirilmiştir.

Metinde geçen bazı arkaik yapıtlı ifadeler ayrı bir alt başlık altında verilerek sıralanmış, böylece Türk dili çalışmalarına katkı sağlamaya gayret edilmiştir.

Mecmuamızdaki şiirler incelendiğinde XIII. yüzyıldan XIX. yüzyıla kadar yaşayan şairlerin şiirleri tespit edilmiştir. Ayrıca mecmuanın istinsah tarihi bulunmamakla birlikte mecmuada geçen 1171 [76a], 1203 [90b], 1212 [153b], 1215-1216 [27b] tarihleri önem arz etmektedir.

Eserin kim tarafından istinsah edildiği tam olarak belli olmamakla birlikte 133a'da yer alan bir kayda göre mecmua, Hacı Enbiyâ'nın oğlu Molla Ahmet Efendi tarafından istinsah edilmiş olabilir. Ancak gerek yazının müsvette izlenimi vermesi gerekse sayfanın bulunduğu yer bu ihtimali zayıflatmaktadır.

Son olarak mecmuanın MESTAP’a göre tablosu çıkarılmış tezin son bölümüne konmuştur. Ayrıca mecmuada yer alan bazı manzume dışı parçalar ekler kısmına alınmıştır.

KAYNAKÇA

AK, Suat :	Niyazî-i Mısırî-İsmail Hakkı Bursevî-Şeyhzâde Çıktım Erik Dalına-Yunus Emre'nin Bir Şiirinin Üç Şerhi, Büyüyenay Yayınları , İstanbul, 2017
AKSOYAK, İsmail Hakkı :	Sâdık/Sâdıkî, (çevrimiçi) http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sadik-mehmed-sadik-efendi [Erişim Tarihi: 11.03.2021]
AŞKAR, Mustafa :	“Niyâzî-İ Mısırî”, TDV İslâm Ansiklopedisi , (çevrimiçi) https://islamansiklopedisi.org.tr/niyazi-i-misri#1 [Erişim Tarihi 21.03.2021]
ATİK GÜRBÜZ, İncinur :	İBB Atatürk Kitaplığı “K403” Numaralı Mecmuanın MESTAP’a Göre Tasnifi, Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi 22 , İstanbul 2019, s. 37-110
BUYRUK, İbrahim Ethem :	Ümîdî, Vâiz Şeyh Ahmed Efendi, (çevrimiçi) http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/umidi-vaiz-seyh-ahmed-efendi [Erişim Tarihi: 12.03.2021]
ÇAVUŞOĞLU, Mehmed :	“Bâkî”, TDV İslâm Ansiklopedisi , (çevrimiçi) https://islamansiklopedisi.org.tr/baki--sair [Erişim Tarihi 04.04.2021]
ÇELEBİOĞLU, Amil :	Muhammediye II, MEB Yayınları , Ankara, 1996
DOLUNAY, Ali :	Âşık Ömer, (çevrimiçi) http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/asik-omer [Erişim Tarihi: 05.03.2021]
ERZEN, Mehmet Halil :	“Şemseddîn-i Sivâsî Divânı’nda Hazret-i Muhammed”, Bayburt Üniversitesi İnsan Ve Toplum Bilimleri Fakültesi Dergisi , Sayı 3, Mart 2019

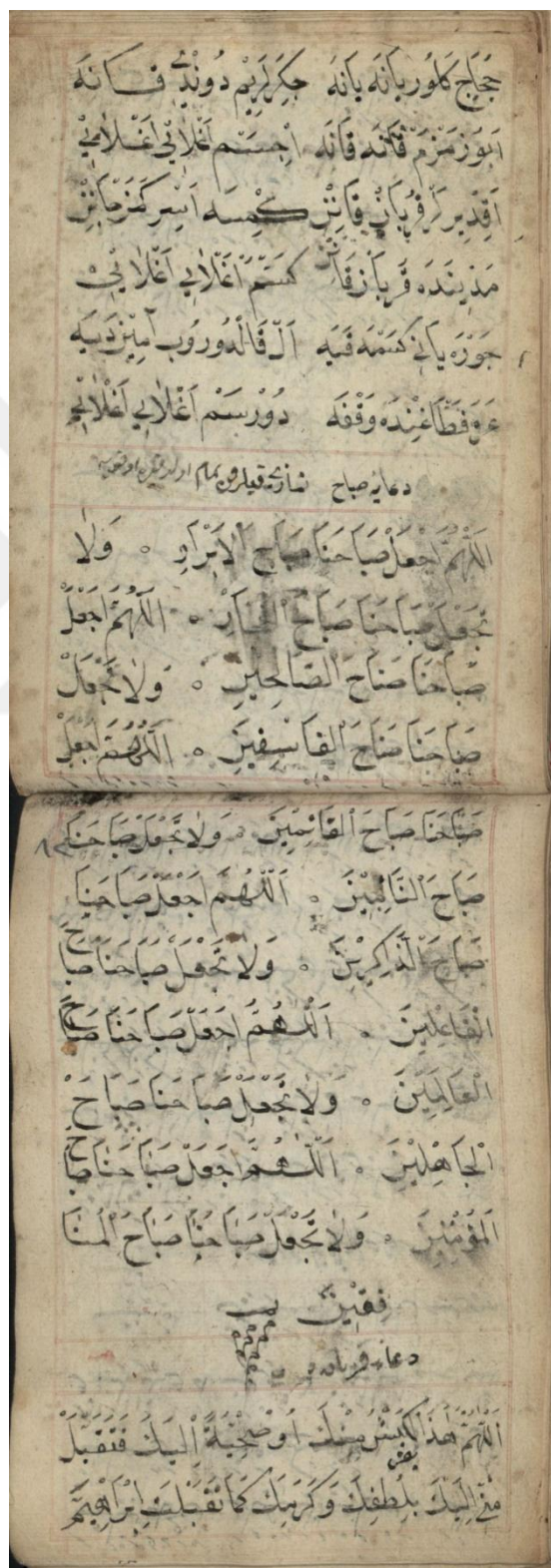
GÖKALP, Haluk, YILZDIZ, Enes :	İ.B.B. Atatürk Kitaplığı K 1565 Kayıtlı Şiir Mecmuasının Nazirler Kısmı Üzerine, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi , Samsun, 2018, cilt 11, sayı 55, sayfa.92
GÖKÇE, Hasan :	Yazıcıoğlu Mehmed Efendi, Şeyh Mehmed Efendi, (çevrimiçi) http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yazicioglu-mehmed-efendi-seyh-mehmed [Erişim Tarihi: 09.03.2021]
GÖLPINARLI, Abdülbaki :	Türk Tasavvuf Şiiri Antolojisi, İnkılap Yay. , İstanbul, 2004
GÜNEŞ, Mustafa :	Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvânı (inceleme-metin)", Doktora Tezi, Malatya, 1994
GÜZEL, Abdurrahman :	Türk Halk Şiiri Ders Kitabı, Anadolu Üni. Yay. , Eskişehir, 2012
KAÇALIN, Mustafa S. :	Yûnus Amra [1240-1320] Dîvân, İstanbul, 2004
KAPLAN, Yunus :	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde Kayıtlı "T 5480" Numaralı Musammat Mecmuası ve MESTAP'a Göre Tasnifi, Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi 21 , İstanbul 2018,s. 401-540
KAPLAN, Yunus :	Şâkirî, (çevrimiçi) http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sakiri [Erişim Tarihi: 10.03.2021].
KILIÇ, Atabey :	"Mecmua Tasnifine Dair", Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua: Osmanlı Edebiyatı Kırkambarı, Turkuaz Yayınları , İstanbul, 2012
KILIÇ, Filiz :	DERÛNÎ, Derûnî Çelebi, (çevrimiçi) http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/deruni-deruni-celebi

	[Erişim Tarihi: 21.03.2021]
KÖKSAL, M. Fatih :	şiir Mecmualarının Önemi ve ‘Mecmuaların SistematiK Tasnifi Projesi’ MESTAP’’, (Ed. Ömür Ceylan), Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori, Kesit Yay. , İstanbul, 2012, s.88-89
KUYU, Ebru :	“Yûnus Emre Divanı’nın Bursa Nûshası (Giriş-Metin-Dil İncelemesi-Dizin)”, Yüksek Lisans Tezi, Bursa, 2015
KÜÇÜK, Sabahattin :	Bâkî Dîvân, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü
LEVEND, Ağah Sırrı :	Türk Edebiyat Tarihi, TTK Basımevi , Ankara, 1998
OĞUZ, Mehmet Öcal :	Yunus Emre, Yunus, Kul Yunus, Âşık Yunus, Yunus Emrem, (çevrimiçi) http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yunus-emre-yunus-kul-yunus-asik [Erişim Tarihi: 12.03.2021]
ÖZARSLAN, Metin, ALDEMİR, Hüseyin :	“Âşık Ömer Divanı’na Yeni Katkılar-III”, Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 9/1, s. 225-259, 2020
ÖZTÜRK, Ali :	Niyâzî-i Mısırî, Ketebe Yayınları , İstanbul, 2018
PEKOLCAY, A. Necla :	“Mevlid”, TDV İslâm Ansiklopedisi , (çevrimiçi) https://islamansiklopedisi.org.tr/mevlid--suleyman-celebi [Erişim Tarihi 03.04.2021]
SÜER, Fatih Ramazan :	“Şemseddîn Sîvâsî Dîvânı”, Doktora Tezi, Sivas, 2015
TATÇI, Mustafa :	Eşrefoğlu Rûmî Dîvân-ı İlâhiyât, DİB Yayınları , Ankara,

	2014
TATÇI, Mustafa :	Yûnus Emre Dîvânı, T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı (çevrimiçi)
TOPARLI, Recep :	Şemseddin Sivasî Divanı, Sivas Belediyesi Yayınları , Sivas 2015
TOSUN, Necdet :	"Seyyid Nizamoglu", TDV İslâm Ansiklopedisi , (çevrimiçi) https://islamansiklopedisi.org.tr/seyyid-nizamoglu [Erişim Tarihi: 06.03.2021]
ULUPINAR, Hamide :	“Şemseddîn-i Sivâsî’nin “Emr-i İlâhî ve Hücet-i İlâhî” Adlı Risâlesi”, Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakùltesi Dergisi 2016/2 , C. 15, Sayı: 30, Sy. 527-547
UZUN, Mustafa :	Mecmua, TDV-İA , Cilt 28, TDV Yayınları, Ankara, 2003
YAVUZ, Kemal :	XIV-XV. Yùzllar Türk Edebiyatı Ders Kitabı, Anadolu Ùni. Yay. , Eskişehir, 2013
YAVUZ, Orhan, KARASOY, Yakup :	“Âşık Ömer Divanı’na Katkılar-I”, Tùrklük Bilimi Araştırmaları , Sayı 41, 157 – 194,2017

EKLER

EK-1 [83ab]

EK-2 [84ab]

خَلْقِكَ وَإِسْمَاعِيلَ ذُرِّيَّتَكَ وَمُحَمَّدَ نَبِيَّكَ
 قُلْ إِنْ صَلَّيْتُ وَنَسِيتُ وَخَشِيَاهُ وَمَا لِي
 اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أَوْ
 مِيرُتُ وَأَنَّهُ أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ^{نَسِيتُ}
 سفره او موعظه بود

اللَّهُ اللَّهُ جَلِيلُ جَبَّارٌ مُعِينٌ سَدَّارٌ خَالِقُ
 اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَا يَزُولُ ذَلِكَ جَلَالُ بَرْدُورِ
 نُورِ آرِينَكَ أَرِيكَ حَقِّكَ بِرُكْبَةٍ كُفَّارِ
 حَاكِسَرِ كُورِ لُوكُنْهُ دِينَ اسْلَامِ قُوتِنِ
 غَزَابِهِ كَيْدِنِ غَارِ لَرْدِ سِنِهِ عَشْفَلَهُ اللَّهُ
 اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ إِلَهِي إِلَهِي إِلَهِي إِلَهِي

أَوَّلُ قُرْآنِ الْقُرْآنِ تَبَارَكَ اللَّهُ تَزَلُّ الْإِفْرَارِ
 إِلَهِي قُلْ هُوَ فَازَ سِنِهِ بِنِعْمَةِ عَمْرِي جَكْرِي
 بَوْرِي كَرِيْلَادِهِ شَهْدِ أُولَانِ شَهْدِ
 عَشْفَلَهُ دِيْلِمِ اللَّهُ اللَّهُ . أَوَّلُ غَزَا خِرْغَرِ
 غَنَائِي حُدْ قَصْدِ عَدُوِّهِمْ أُولِيَا قُوَّتِ
 أَنْبِيَاءِ . وَرَسُولِ كَرِيْمِ . وَجَبِ قُصْفِ
 وَشَفِيعِ أَوْسْتِ رُوزِ جَزَاءِ عَشْفَلَهُ دِيْلِمِ
 اللَّهُ اللَّهُ . حَاكِسَرِ غَارِ لَرْدِ أَوْجَلِ
 يَدِ لَرْدِ قُوتِ كُورِ لُوكُنْهُ قُوتِ نُوْرِ جُنْدِ
 كَرِيْمِ عَلِيٍّ بِرْمُورِ سُلْطَانِ حَاكِسَرِ
 وَبِ حَاكِسَرِ كَرِيْمِ سِنِهِ عَشْفَلَهُ هُوَ هُوَ
 لَسْتُ

هَذَا تَلْفِيظُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ هَذَا دَعَاءُ تَلْفِيزِ
 بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ
 اللَّهِ صَدَقَ اللَّهُ وَصَدَقَ حَبِيبُ اللَّهِ وَ
 مَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَسَلَامًا
 عَلَيْكَ يَا عَبْدَ اللَّهِ فَالْحُكْمُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ
 قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلُّ
 شَيْءٍ بِمَوْتٍ وَهُوَ خَيْرٌ لِيَمُوتَ وَهَذَا أَوَّلُ
 مَنَزَلِكَ مِنْ مَنَازِلِ الْآخِرَةِ الْبَاقِيَةِ وَالْأُخْرَى
 مَنَزَلِكَ مِنْ مَنَازِلِ الدُّنْيَا الْفَانِيَةِ أَذْكُرُكَ

الْمَعْقُودَ الَّذِي خَرَجْتَ مِنْهُ إِلَى الدُّنْيَا عَلَيْهِ شَهَادَةٌ
 دَعَاءُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنْ تُحَمَّدَ عَبْدَهُ
 وَرَسُولَهُ وَأَنْتَ رَضِيتَ بِاللَّهِ رَبًّا
 وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَعِجْدَ صَلَّى اللَّهُ
 تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَسُولًا نَبِيًّا وَبِالْفِرَاقِ
 أَسْمًا وَبِالْكُفَّةِ قَبْلَةً وَبِالْمُؤْمِنِينَ
 إِخْوَانًا فَإِذَا جَاءَكَ الْمَلَكَانِ الْمُقَرَّبَانِ
 الْمَشْتَرِكَانِ الْمُتَزَيَّيَانِ مِنْ قِبَلِ الرَّحْمَنِ بِسَلَامٍ
 نَبِيٍّ عَنْ رَبِّكَ وَعَنْ دِينِكَ وَعَنْ نَبِيِّكَ
 وَعَنْ قَبْلَتِكَ وَعَنْ إِيْمَانِكَ لَا تَخَفْ
 مِنْهُمَا وَلَا تَحْزَنْ فَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ

قَصَبَ اللَّهُ رَنِي وَمَحْدَبِي وَلَا
 سَلَامَ بَيْنِي وَالْكَلْبَةِ قَبْلِي وَالْقَلْبِ
 أَمَامِي وَلِلْمُسْتَوْنِ أَخَوَانِي وَأَعْلَمُ بِأَنَّ الْكَلْبَ
 حَقٌّ وَهَذَا الْقَبْرِ حَقٌّ وَسُؤَالُ مَنْكَرٍ
 نَكِيرٍ حَقٌّ وَلِلْحَوْضِ حَقٌّ وَلِلْمِيزَانِ حَقٌّ وَ
 النَّارِ حَقٌّ وَلِلْعَذَابِ اللَّهُ تَعَالَى حَقٌّ وَمَا
 عَدَلَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ حَقٌّ وَلِنَاسِ سَاعَةِ
 أَنْبِيَاءِ لَا رَيْبَ فِيهَا وَإِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ
 فِي الْقُبُورِ كَمَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى مِنْهَا خَلَقْنَا
 كُمْ وَفِيهَا نَعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً
 أُخْرَى بَيَّنَّ اللَّهُ الْكَلْبَ آمَنُوا بِذَلِكَ الثَّابِتِ

١٧٢ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضِلُّ
 اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ
 وَيُحْكُمُ مَا يَرِيدُ مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَ
 فِيهَا نَعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُوْ
 خْرَى وَفَرَّقَ رَبُّ ائْتَرَلِيْنِي مُتَرَلَا مُبَارَكٌ
 وَأَنْتَ خَيْرٌ مُتَرَلِيْنِي مُتَرَلَا مُتَرَلَا
 اِمَامُ بَزْوَ مَن تَكْ سَبِيْلُهُ مَحْمُودٌ

اِيْمَانُ سَبِيْرٍ وَلَمَّا سَبِيْرِي بِرَمِيْ بَدِيْ شَدِيْدٍ رَاوِي
 بَرٍّ مِّنْ اَعْنَافٍ اَكْبَحِيْ مُعِيفٍ اِيْمَانُ اَوْ جَفِيْ طَقُوْزٍ
 اَعْظَاوَهُ طَوُوْزٌ وَفَدَنَ جَفِيْقٌ دُوْرُ دَبِيْ كَا هَلْهُ
 مَصِيْرٌ وَلَمَّا سَبِيْرِي نَعِيْ سَلَامٌ شَكْرِيْ تَرَلَا تَكْ

المتبقي ايمان سيز اولك دن فور فمق بدني نا
 حق بره ظلوم اتمك سكر بني سنت اوزره اوقونا
 از نه حاجت اتمك طغوز بني اناسنه ويا
 سنه شرعه مخالف اولان بيرده سوزين طوق
 اوتوبني جوقيك اوز برنجي نمازده بشري
 تعديل ارکان نرك اتمك اوز اكني نمازده نها
 وون اتمك يعالقي اشكيه طوق اوز وجني شراب
 اجيك اوز دور بني مسلمان اذيات
 اتمك اوز بشني بلان بيره اوليا الق صاتي اوز اكني
 كناهين ووقون اوز بدني كندني بيمك اوز سكر
 عملي حقوق اتمك وون طغوز بني فو خلق اتمك بكر بني

حسد اتمك بكر بني اوسناز نه شرعه مخالف
 اولان بيرده مخالف اتمك بكر اكني برادي
 نجيب اتمدن ابوديك بكر ووجني بلان مصير ووق
 بكر در دروني حكما دن جني بكر بشني حري كندا
 اتمك بكر بشني بيقيريني كتابه اوز يدور من
 بكر بدني غيبه مصير ووق
 بو بكر بردي حسد سفا القلوب اتمك جني

مستور

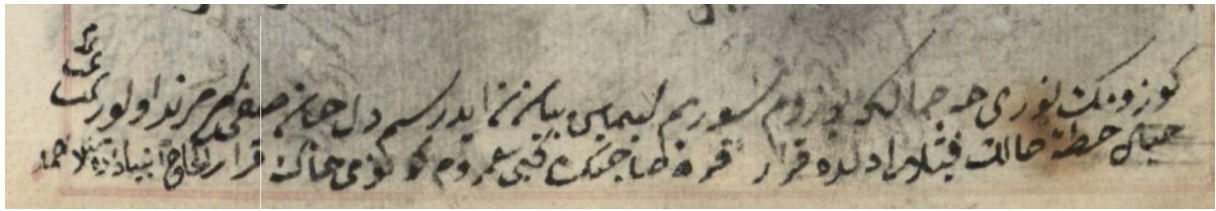
عَجَلُوا بِالصَّلَاةِ قَبْلَ الْقُوَّةِ

وَعَجَلُوا بِالنَّوْبَةِ قَبْلَ قُوَّةِ

[illegible]

دنياي اول فليسك مالح اولم و عوه المندج ماله
فوشاد اهر في انك نوزيك بر قوام نوز باريلور بومبارك هم كوه
ملانك نيم خنك و ريكنه غرق اولمق ايجو، خافو
اجلو و كوه فوشاد هم بول مبارك هم كوه

قال النبي صلى الله عليه وسلم من قرء هذه الدعاء قبل الدرس
 ثلاث مرات يكون عالماً ليس له الرحمن الرحيم اللهم اغفر صني
 خطيئتي الواسع فذكر مني بنور الفهم اللهم افتح علينا ابواب فضلك
 وكرمك ولبسة علينا خراسن رحمتك يا ارحم الراحمين
 تمت هذه الدعاء اللهم تحب العفو فغف عني
 هذه الدعاء انظره اعوذ بكلمات الله التامة من كل شيطان
 وهامة ومن كل عين لامة قال النبي صلى الله عليه وسلم انه الصفة
 تطهارة الجبنة كما تطهارة الماء النار قال النبي صلى الله عليه وسلم انه
 افضل الاعمال حج مبرور وعذبة الى هدية قد فرض الله لكم الحج فحجوا
 زعموني كما مواج البحار بل هو الاكثر
 اصغرها مثل الجبال بل هذا الاكبر
 انه انقلب فضل ربي مثل الزباب بل هو الا
 كنت اكبر وفيعون انه ملكه الرود ف
 بوجوه ووجه

اللَّهُمَّ تَقِلْ مِنَّا صَلَاتَنَا صَلَاتَ هَذَا تَوَقُّفَ آدَمَ
مَقْبُولَةً مَعَ السَّجْدَةِ وَالْإِسْقَاطِ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي
حِينَ أَوْتَيْتَنِي مُحَمَّدًا اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَلِوَالِدَيْنَا وَلَا
سُلَازِنَا وَلَا قَرَبَانَا وَمَشَائِكُنَا وَجَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَلِلَّوْ
مِنَاتِ وَكُلِّ سَلِيمٍ وَكُلِّ سَلَامَةٍ الْأَخْيَاءِ مِنْهُمْ وَلَا
تَمَاتْ يَا قَاضِيَ الْحَاجَاتِ رَبَّنَا إِنَّنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ
وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقَدْ آذَاكَ الشَّارِبُ رَحِمْتَ يَا
أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوفٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَعَفِّ عَنِّي

دعاء جازة مؤثمة مذكر

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيَاتِنَا وَمَيَاتِنَا وَشَاهِدْنَا وَغُلَّيْنَا وَصَفِينَا

وَكَبِيرَنَا وَزَكِّرْنَا وَأَنْتَ يَا اللَّهُمَّ مِنْ أَحْسَنِكُمْ
بِنَبِيِّ قَامَ عَلَى الْإِسْلَامِ وَمَنْ تَوَقَّفَ طَائِفَتُنَا
فَتَوَقَّفَ عَلَى الْإِيمَانِ وَحَصَّيْ هَذَا الْمَلِكِ
بِالْدَّرَجِ وَالرَّاحَةِ وَالْغَفَرَةِ وَالْكَرَمِ
اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ حَسَنًا فَرِّدْ فِي أَحْسَانِنَا
وَأَنْ كُنْ سَيِّئًا فَتَجَاوَزْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَلَقَدْ آمَنَ
وَالْبَشَرُ وَالْكَرَامَةُ وَالزُّلْفَا بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ
الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ زَوِّجْنِي بِجُودِ الْعَيْنِ

اليسهي يمد يحتاج شود وصادم قبوسه

برعت قاضى برى مفرى برى آيات

برعت سلطان

الصوفي من صوفي قديم الكدر
 وليس في عنده الذهب من العدر
 والاسم كلب كوف
 صوفي صوف

اي ورق مولاي مولاي مولاي مولاي
 سس لوزي كدر الكدر لوزي صوفي
 د لوزي فوننه كودوم
 سس فوننه صوفي سس كلك صاروا
 ضار لوزي اي اولوز فوننه كلك صاروا

عهدم اولسون كوزل كوزل غنيمت
 قايمل فوننه وروم سس صوفي
 الود كوزل صوفي سس كلك صوفي
 كلك كوزل اي اولوز فوننه كلك
 وروم سس لوزي فوننه كلك

١٢١

كوب كوزل اولوز فوننه صوفي
 اي كوزل صوفي وروم سس صوفي
 كلك كوزل اي اولوز فوننه كلك
 كوزل كوزل اي اولوز فوننه كلك
 اي فوننه كلك كوزل اي اولوز فوننه كلك
 فوننه كوزل اي اولوز فوننه كلك

تخصيص نخته عوفي اولوز فوننه
 مختصر كوزل فوننه
 مختصر كوزل فوننه
 مختصر كوزل فوننه
 مختصر كوزل فوننه
 مختصر كوزل فوننه

و حضرت عمر رضی اللہ عنہ و حضرت عثمان رضی اللہ عنہ
کفارند

۳۰۰

حضرت علی رضی اللہ عنہ کفارند

۴۰۰ بولد دیو بیور شد در

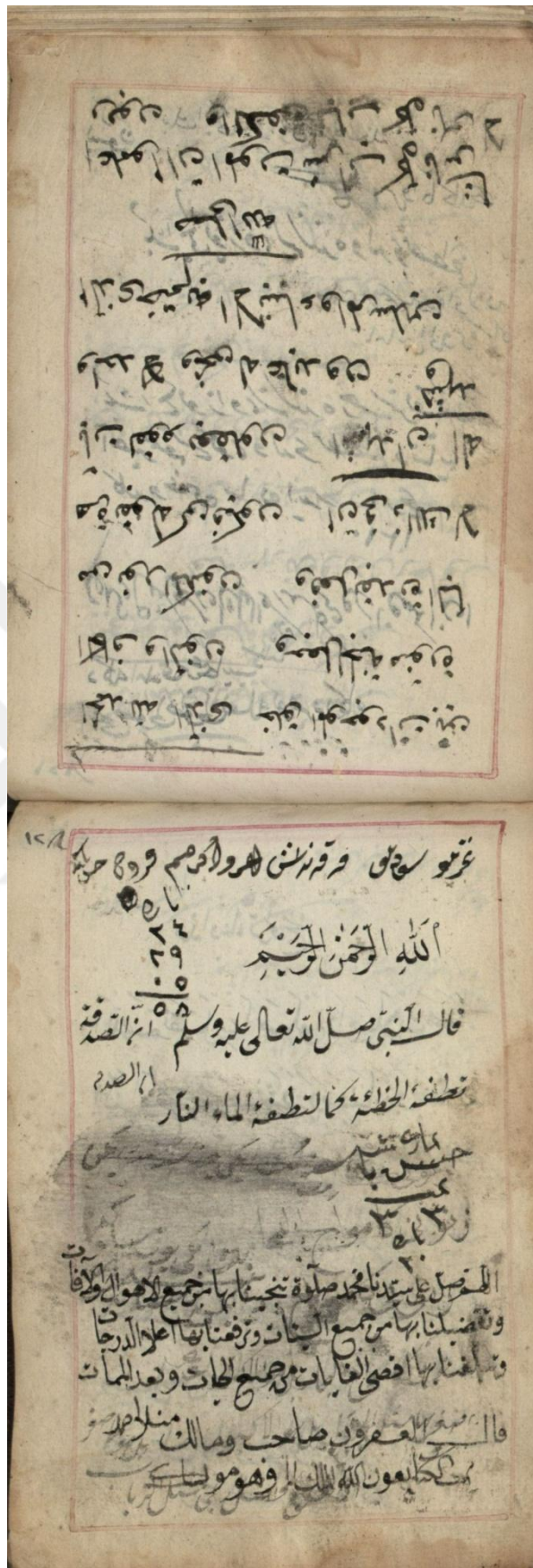
مسموم

اصحا سوال آریلر یا رسول الله شمدی یوقدر عمر او ملز بوج
تا ویل اولورد و دبلر سوال الله صلی الله علیه و سلم بدوردی
اناکه بیباله و دودک قوم و خصملمی نماز لرینه کفارت
سنا یزدرد دیو بیور شد و سلم مسیم

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

اول خاتونك حاله الى اولش ایدی
همه انك بر اوغلا نی قلمش ایدی
بو اوغلا نك ایا بکرز ایدی بوزی
کونشه طعنه او وودی بوزی
شنوک کچی کوزل ایدک اول بیشه
کوزل بوزی بکرز ایدی کونشه
اناسنک ایاغین او بر ایدی
دون کون اناسنه طا بر ایدک
اوغلا نی هم فرانیه ویرمیش ایدی
منصفیک هم قلمش ایدی

هذا دعاء تراويح

اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا صَلَوةَ نَاصِلَاتِ هَذَا
الْتَرَاوِيحِ بِحُرْمَةِ شَهْرِ رَمَضَانَ وَبِحُرْمَةِ
نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ فِي آخِرِ الزَّمَانِ وَبِحَقِّ التَّوْحِيدِ
وَالْإِنْجِيلِ وَالزَّبُورِ وَالْفُرْقَانِ تَعَالَى
بِإِحْسَانِ بِلَادِنَا مَحَبَّةِ شَهْرِ رَمَضَانَ
هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ
بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ

لَهُ الْمَلِكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَىٰ وَهْوَعِ
لَهُ الْمَلِكُ وَلَهُ الْحَمْدُ بِحَبِيٍّ وَمَيِّتٍ وَهَوَّجٍ
الَّذِي لَا يَمُوتُ بِسَيِّدِهِ الْخَيْرِ وَهُوَ عَلَىٰ
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

[illegible]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اللَّهُمَّ صَلِّ أَفْضَلَ صَلَواتِكَ عَلَى سَعْدِ
مَخْلُوقَاتِكَ سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا وَجَبِينَا وَ
طَبِيبِنَا وَرَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ
وَسَلِّمْ عَدَدَ مَعْلُومَاتِكَ وَمَدَدِهَا
بِكَ كَمَا ذَكَرَكَ الزَّاكِرُونَ
وَنَغْضَلُ عَنْ ذِكْرِ الْغَافِلُونَ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ا دلائل اهور
 مرتبی بود اول
 ب راحت اول
 حکم جای
 ت نصر اول
 ث

ح دشما
 اول
 خ مارینه
 ایرینه
 د حنی
 البه که
 ذ حقی مال
 بو له
 ه

ص عقادی
 قورقو
 ش انشاید
 علم الیه
 ض مال حاصل
 اول

ط دشمنانه
 بولک
 کوه
 کوه
 ف
 دشمنانه
 طالب اول

ق در تلو
 خیر
 ک
 مادی
 ملو
 حایت
 حاصل
 اول

کوه اول
 لا
 ناز
 طاعت
 تمت کتاب
 بعون

خطبة اخلاص

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَفَنَهُ قُلُوبُ اللَّهِ لَمْ يَزَلْ
وَلَا يَزَالُ • أَحَدٌ بِالْكِبَرِيَاءِ وَالْعِظَمَةِ
وَالْجَلَالِ • اللَّهُ الصَّمَدُ بِالْعُلَاءِ وَالْعِزَّةِ
وَالْكَمَالِ • لَمْ يَلِدْ تَقْدُسًا عَنِ الشَّيْءِ
وَالنَّظِيرِ وَالْمِثَالِ • وَلَمْ يُولَدْ تَنْزَهُاً
عَنِ الْأَنْدَادِ وَالْأَضْدَادِ وَالْأَشْكَالِ •
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ فِي ذَاتِهِ وَصِفَاتِهِ
بِالْقَدَمِ وَالْكَمَالِ • **نشهد** شهادة نجي

الْأَدْيَانِ • صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَعْلَمُوا أَنَّ الدُّنْيَا
دَارُ مَجْنَنَةٍ وَخُسْرَانٍ • وَدَارُ بُكَاءٍ
مَلالٍ وَأَحْزَانٍ • أَوَّلُهَا وَصَالٌ وَ
آخِرُهَا هِجْرَانٌ • فَقِيرُهَا خَيْرَانٌ وَغَنِيَّتُهَا
سُكْرَانٌ • إِلَّا أَنْ أَحْسَنَ الْكَلَامِ

دُعَاءُ سُلْطَانٍ

اللَّهُمَّ ارْحَمْ الْخُلَفَاءَ الرَّاسِدِينَ •
وَالْأَئِمَّةَ الْمَهْدِينَ • الَّذِينَ فَضَّلُوا بِالْحَقِّ •

باقاه باقادر باظاهر يا باطن
 بالطيف باخبر نور الحق ولد الملك
 يوم يفتح في الصور عالم القرب والشهادت وهو
 الحكيم الخبير ^{قوله النبي عيسى} الوضوء
 الوضوء مفتاح الصلاة الصلاة مفتاح الجنات
 بالخير نور الحق ولد الملك يوم
 في الصور عالم القرب والشهادت وهو
 الحكيم الخبير

